

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

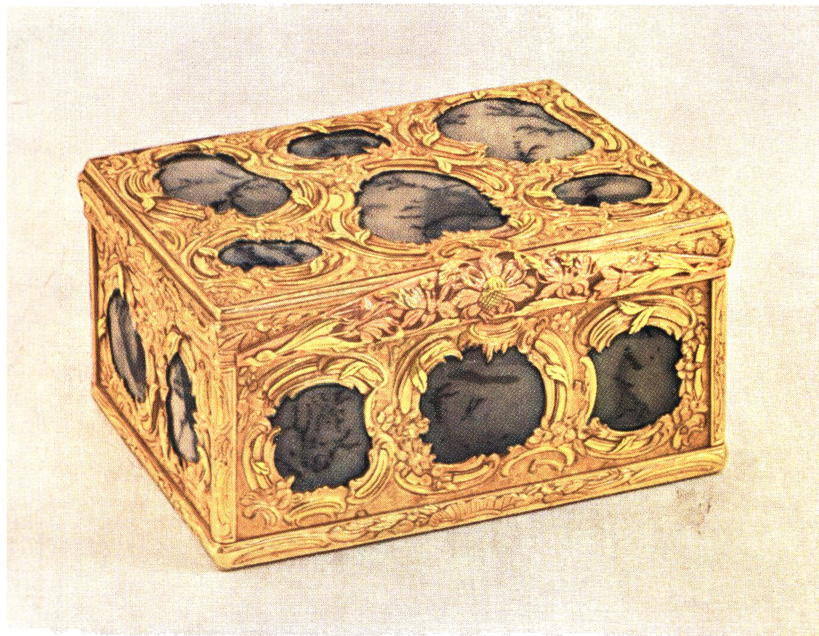
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

FABRITIUS SØLV OG GULD

GYLDENDAL

FABRITIUS SØLV
OG GULD

FABRITIUS SØLV OG GULD

*Mestre og svende
Recepter og arbejder*

Af ALBERT FABRITIUS
under medvirken af
GUDMUND BOESEN - ERIK LASSEN

I kommission
GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK FORLAG
KØBENHAVN 1958

Til Trykningsudgifter og klichéfremstilling har
TUBORGFONDET
ydet et væsentligt bidrag.

—
Oplaget er 500 eksemplarer.

—
Bogen er sat med Monotype Bembo og trykt i
Langkjærs Bogtrykkeri.

—
Klicheerne er leveret af F. Hendriksens Atelier.

Til min moder

Ved udsendelsen af nærværende skrift er det mig en kær pligt at bringe direktionen for TUBORGFONDET min varmeste tak for den bevilling til fremstillingsudgifterne, uden hvilken publikationen ikke havde kunnet gennemføres. For bevilling til medhjælpshonorarer bringer jeg direktionen for CARLSEN-LANGES LEGATSTIFTELSE en hjertelig tak.

Jeg står fremdeles i gæld til museumsinspektørerne GUDMUND BØESEN og ERIK LASSEN såvel for deres offentliggørelse af De danske Dronningers Guldtoilette (1955) som for deres her meddelte oversigt over de bevarede Fabritius-arbejder og i øvrigt til DE DANSKE KONGERS KRONOLOGISKE SAMLING PAA ROSENBORG, DET NATIONALHISTORISKE MUSEUM PAA FREDERIKSBORG, NATIONALMUSEET og RIGSARKIVET for stor hjælp gennem årene – og ikke mindst til DET DANSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUM, hvis direktør, mag. art. ERIK ZAHLE har krav på stor taknemmelighed for museets virksomme interesse. Endelig takker jeg de private ejere af Fabritius-arbejder for venlig imødekommenhed.

Gennem mange år har det været et stærkt ønske hos mig at kunne udgive slægtens recepter og få samlet vor viden om dens arbejde. Uden sagskundskab på området og følgelig ude af stand til at vurdere den tekniske og kunsthistoriske værdi af det foreliggende stof har jeg dog stedse været klar over, at vor viden om dansk guldsmedekunsts tekniske kunnen og teoretiske grundlag er så sparsomt, at de her foreliggende optegnelser fra sidste halvdel af 1600-tallet med arbejdstegninger fra begyndelsen af 1700-årene ikke kan være uden interesse. De stammer fra en slægt, der gennem fem generationer var knyttet til håndværket, og i hvert fald tre af dens medlemmer har været med til at skabe deres tids bedste kunsthåndværk. Gennem gardeinvirksomheden har slægten givet navn til en lang periodes københavnske sølvtøj, og selv om betegnelsen Fabritius-Sølv er misvisende, viser dog de sparsomme rester af mestrenes egne arbejder, der er overleveret til vor tid, at der er en teknisk og kunstnerisk baggrund for navnet.

Endelig er det mit håb, at nærværende skrift må kunne bidrage til belysning af det 18. århundredes danske kulturhistorie.

Albert Fabritius.

INDHOLD

Guldsmedene Fabritius	11
Svende og drenge	27
Receptbogen 1662	35
Arbejder for hoffet:	
Frederik (I) Fabritius	59
Christopher (II) Fabritius	79
Frederik (II) Fabritius	95
Pretiosa 1779 og 1786	99
Pretiosa solgt til Frederik Fabritius 1791	106
Pretiosa pantsat af Frederik Fabritius 1795	107
Frederik (II) Fabritius' lager og virksomhed i 1797	109
Lagerfortegnelse	112
Stene m. v.	119
Portrætter, emailler og miniaturemalrier	121
Metal	122
Værktøj m. v.	123
Butiksinventar	123
Private effekter	124
Bøger	124
Katalog:	
Fabritius-arbejder i Rosenborgsamlingen. Ved <i>Gudmund Boesen</i>	127
Fabritius-arbejder i andre offentlige og private samlinger. Af <i>Erik Lassen</i>	143
Varia. Af <i>Albert Fabritius</i>	153
Kilder	157
Navneregister	158
Illustrationsfortegnelse	165

Guldsmedene Fabritius

Christopher (I) Frederiksen Fabricius
1641–1700
svend 1662, mester ca. 1680, oldermænd 1696

Frederik (I) Fabritius
1683–1755
svend 1701(?), mester 1708, oldermænd
1735–41, hofjuvelerer 1722

Christopher (II) Fabritius
1710–1787
svend 1730(?), mester 1737, hofjuvelerer 1746,
møntgardein 1749–61,
stadsgardein 1749–87

Frederik (II) Fabritius
1740–1829
svend 1760(?), mester 1771, hofjuvelerer 1778,
adjungeret stadsgardein 1767,
stadsgardein 1787–1823

Ludvig Fabritius
1786–1824
svend 1806, mester 1812

Jacob Fabritius
1791–1846
møntgardein 1819–31,
stadsgardein 1827–31

1.

Den ældste af det over fem generationer spændende dynasti af københavnske guldsmede er receptbogens forfatter CHRISTOPHER (I) FREDERIKSEN FABRICIUS. Han stavede navnet i den oprindelige latinske form med »C«; det var først han søn FREDERIK (I) FABRITIUS, der fra omkring 1720, formentlig under påvirkning af det tyske håndværkersprogs udtale af navnet, bragte det »t« i anvendelse, som hans efterkommere siden har brugt. Christopher Frederiksens latiniserede navn og det latinske titelblad til receptbogen gjorde det på forhånd mindre sandsynligt, at han skulle stamme fra et håndværker- eller landbomilieu; citatet omnia conando docilis solertia vincit – ved at prøve sig frem overvinder det kloge snille alt – findes som motto på Donats latinske grammatik, der var almindelig brugt ved undervisningen i latinskolenes nederste klasser, og det er da også lykkedes at påvise, at Christopher Frederiksen er født i Stenløse præstegård 1641 som søn af sognepræsten i Stenløse og Veksø FREDERIK CHRISTENSEN FABRICIUS og MAREN HANSDATTER BUCH, en rådmands datter fra Køge.

Da begge forældrene døde tidligt – moderen 1653, faderen allerede året efter – er det formentlig Christophers svoger, sognepræst i Ølstykke NIELS SØRENSEN BANNER, gift med Maren Hansdatter Buchs datter af første ægteskab METTE CHRISTOPHERSDATTER, der har taget sig af drengen og har fået ham anbragt i guldsmedelære i København. Christophers fader Stenløsepræsten var søn af den 1615 afdøde sognepræst i Slangerup og Uvelse, magister CHRISTEN RASMUSSEN SCHMIDT eller FABRICIUS, og med den lille nordsjællandske købstad har familien åbenbart vedligeholdt forbindelsen. Slangerupkøbmanden EBBE JENSEN var laugværge for Mette Christophersdatter, da Niels Sørensen Banner døde i 1685, og den guldsmed, POUL POULSEN GOTTLÆNDER, i København, i hvis hus Christopher Frederiksen blev anbragt, var broder til Slangeruppræsten, den bekendte digter og metriker SØREN POULSEN JUDICHÆR eller GOTTLÆNDER.

Da Frederik Christensen Fabricius døde i juli 1654, har Christopher Frederiksens læretid formentlig taget sin begyndelse enten fra Michaëlis

1654 eller måske snarere fra påske 1655; han har efter sædvane stået sine syv år i lære og må således være blevet svend omkring 1662 – man kan vistnok uden alt for stor risiko for fejltagelse gå ud fra, at den dato, der står på receptbogens titelblad – 27. marts 1662 – betegner hans udskrivning af læren; dette er så meget mere sandsynligt, som dagen dette år var skærtorsdag.

Om Christophers læremester Poul Poulsen Gottlænder vides ikke meget; han fik 1641 kongelig bevilling til at nedsætte sig som guldsmed i København uden mesterstykke, og 1659 under belejringen ses han at være bosat i Pilestræde – Købmagerkvarter var fra gammel tid guldsmedenes faste tilholdssted. Da han, som vi ved fra receptbogen, 7. november 1663 afgik ved døden – man frygtede af pest – var Christopher Frederiksen endnu i arbejde hos ham, men hvor han derefter har arbejdet, og om han som det i hvert fald senere forlangtes har været udenlands på professionen, derom ved vi intet. Han har sandsynligvis først taget borgerskab i København omkring 1680–81, idet han i februar 1681 – som guldarbejder og juvelerer – blev gift med KIRSTEN HENRIKSDATTER, en datter af hofkleinsmeden HENRIK HANSEN SVIDTZER. Fra da af kan han følges til sin død – først som boende til leje i et hus på hjørnet af Købmagergade og Klareboderne (Købmager kvarter, nu matr. nr. 8), der ejedes af hans svigerfader, og efter dennes død som husets ejer. Her døde både han og hustruen med få ugers mellemrum i efteråret 1700.

Af hans arbejder synes kun en sukkerbøsse og et forgyldt bæger på tre kuglefødder overleveret til vore dage. Rimeligvis har han været en anset mand inden for laugget, idet han vides at have været oldermand i 1696; dette år tillod han sammen med laugets »ældste«, MARCUS REISENHOF, guldsmedesvendene selv at bestyre deres lade.

Ellers vides der intet om hans virksomhed – receptbogen er vel det mest talende vidnesbyrd om hans faglige viden. Han har formentlig siddet med en enkelt svend, men i en jævn god forretning, da hans bo udbragte henvend 1.000 rdl. til deling mellem to sønner og to døtre, af hvilke den ældste datter KAREN CHRISTOPHERSDATTER FABRICIUS blev stammoder for en del af de københavnske guldsmede. Hun var gift med guldsmeden NIELS JOHNSEN (d. 1734) (Bøje nr. 303–306), hvis slægt i hvert fald i fire generationer var knyttet til faget, og havde med ham 5 børn, af hvilke de to sønner var guldsmedene CHRISTOPHER JONSEN (d. 1771) (Bøje, nr. 371–376) og JONAS HENRIK JONSEN (d. 1791) (Bøje, nr. 456–462). Af døtrene var

CATHRINE MARIE JONSEN gift med stadskaptajn JODOCHUS HENRIK MUNDT (d. 1774) (søn af guldsmeden af samme navn) og moder til juvelerer PHILIP MUNDT (d. 1804) (Bøje, nr. 625–626); DORTHE KIRSTINE JONSEN var først gift med guldsmeden NIELS LAURIDSEN (LARSEN) (d. 1742) (Bøje, s. 67), med hvem hun havde datteren CATHARINA AUGUSTINE NIELSDATTER, gift med guldsmeden ANDERS JØRGENSEN GRAFF (d. 1773) (Bøje, nr. 536–538), og anden gang med guldsmeden NICOLAI LINDE (d. 1782) (Bøje, nr. 417–418), med hvem hun havde sønnen guldsmed LORENZ LINDE (d. 1809) (Bøje, s. 94) og datteren MARIE ELISABETH LINDE, gift med guldsmed JØRGEN MATHIAS BERLING (d. 1791) (Bøje, nr. 603); endelig var METTE SOPHIE JONSEN gift med guldsmeden SØREN BAY (d. 1753) (Bøje, nr. 419–420).

Christophers ældste søn – og den eneste som blev voksen – var FREDERIK (I) FABRITIUS, der var født 16. november 1683 i huset på Købmagergade. Han må være kommet tidligt i lære, formentlig allerede i 12 års alderen, og har vel fået sin uddannelse i hjemmet; da forældrene døde i 1700, manglede han ikke meget i uddannelsen; han kaldes guldsmedesvend, allerede da han 30. januar 1702 gav sin formynder, guldsmeden JODOCHUS HENRIK MUNDT afkald for den fædrene arv, og da han selv i receptbogen har noteret, at han blev svend »den 14. mai«, må dette formentlig være i 1701. Hvor han har tjent det sidste læreår vides selvsagt ikke, men al sandsynlighed taler dog for, at han er kommet i huset hos sin formynder, der var gift med hans moster KAREN HENRIKSDATTER SVIDTZER. Heller ikke ved man, hvor han har arbejdet som svend, men da mosteren efter J. H. Mundts død i året 1702 fortsatte virksomheden, er det endda mest sandsynligt, at han har arbejdet som mestersvend her, og han har i så fald ansvaret for det hos Bøje omtalte lågkrus med J. H. Mundts mestermærke 1706. Dette er så meget mere sandsynligt, som udformningen af signaturen i Mundts 1706-mærke (Bøje, nr. 223) i betænkelig grad leder tanken hen på to modsat vendte skrevne F'er (fig. 9).

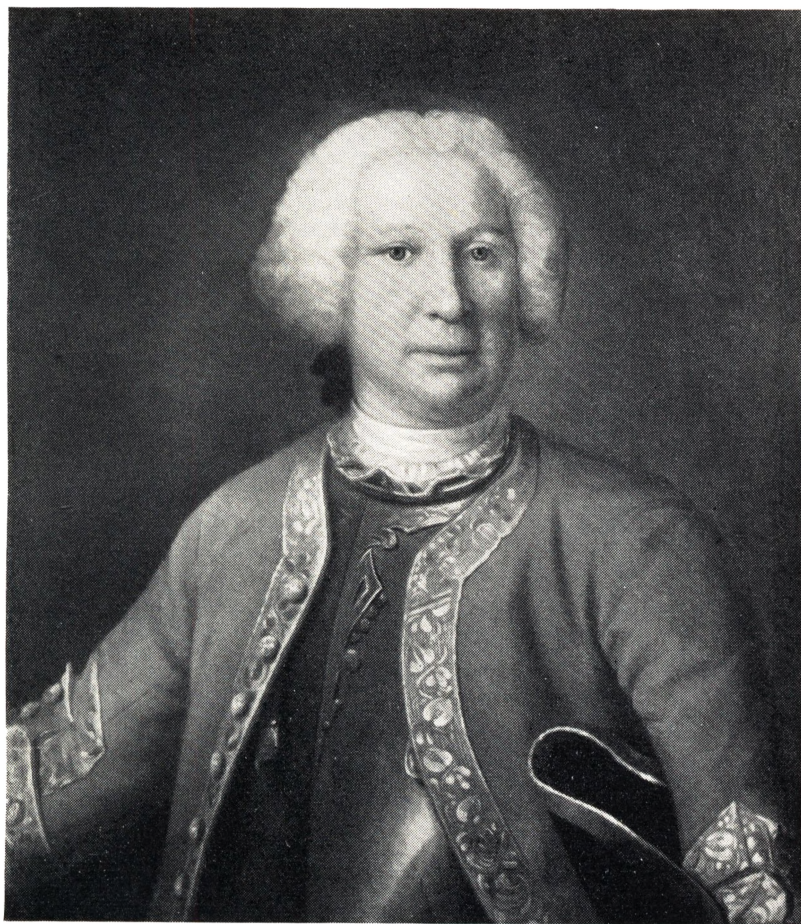
12. november 1708 – få dage før sin 25 års fødselsdag – tog Frederik Fabritius borgerskab som guldsmed, og året efter ægtede han sin kusine CATHRINE ELISABETH MUNDT, datter af Jodochus Henrik Mundt. De har formentlig haft til huse i svigermoderens ejendom på Købmagergade (Købmager kvarter, nu matr. nr. 16), men 1712 købte han selv hus i Klareboderne (Købmager kvarter, nu matr. nr. 7), naboejendommen til hans fødested, og omkring 1720 købte han yderligere den store hjørnejendom

Købmagergade-Silkegade (Købmager kvarter, nu matr. nr. 17); begge husene brændte i den store ildebrand 1728, og grunden i Klareboderne blev derefter solgt, medens den anden blev genopbygget og stod færdig til indflytning i begyndelsen af 1731 – den var resten af århundredet slægtens hjemsted og gik først 1810 ud af familiens eje. Da Frederik Fabritius yderligere havde penge stående som prioriteter i andre ejendomme, må han i disse år have haft en indbringende virksomhed, og da han 1720 blev hofjuvelerer, bragte dette yderligere forretningen i blomstring.

Af hans arbejder kendes – foruden det Hendes Majestæt Dronningen tilhørende toiletgarniture, der just har været genstand for monografisk behandling – kun de på Rosenborg værende genstande, af hvilke dronningekronen fra 1731 vel er det mest prominente stykke, samt en spiseske i C. L. Davids samling; da han vides at have skåret signeter i krystal, kan man formentlig gå ud fra, at det desværre ituslåede tresidede krystalsignet, som endnu er bevaret i slægtens eje, og som han vides at have benyttet, er skåret af ham selv. Inden for lauget har han utvivlsomt været en almindelig agtet mand – fagfællerne valgte ham 23. februar 1735 til oldermand, en post han beklædte, indtil han 1741 blev stadshauptmand, altså i seks år, og han har utvivlsomt været en myndig mand med orden i tingene; herpå tyder det, at han »strax blev betenckt paa een Laugs Protocoll«, hvori de papirer, der hidtil havde ligget i laugsladen »iblandt hinanden uden Orden« kunne samles i afskrift.

Ved siden af guldsmedehåndværket havde han flere borgerlige hverv; 1726 blev han medlem af borgerrepræsentationen – de 32 mænds forsamling, hvor håndværkere var sjældne fugle. Her sad han, til han blev stadshauptmand. 1731 blev han kommitteret ved de fattiges væsen, og 1738 blev han beskikket til direktør for borger-enkekassen, hvad han dog betalte sig fri for. I borgervæbningen var han sergent, blev 1725 fændrik og året efter kaptajn for Købmager kompagni, fra hvis fanc han hentede den trane – årvågenhedens symbol – som han anbragte i sit våben. Efter MICHAEL FJELDSTEDS død i 1741 udnævntes han 16. januar 1741 til borgervæbningens chef, stadshauptmand, med rang som oberstløjtnant. Han er da formentlig efterhånden ophørt med guldsmedevirksomheden, idet det ved hans død erklæredes, at han ikke drev borgerlig næring ved siden af den militære charge.

Frederik Fabritius døde i sit hjem på Købmagergade 12. februar 1755 og blev begravet i St. Nikolaj kirkes søndre kor, hvor han havde købt

Johan Horner pinx.

2. *Frederik (I) Fabritius*

gravsted, da hustruen døde i 1750 efter godt 40 års ægteskab, hvori der var seks børn, af hvilke kun den ældste, efter farfaderen opkaldte, søn fortsatte virksomheden. 1751 havde Fabritius indgået nyt ægteskab med UR-SULA CHRISTIANE WODROFF, født LINDE, der overlevede ham til 1789.

CHRISTOPHER (II) FABRITIUS blev født 27. august 1710 i København; sin uddannelse fik han naturligvis på faderens værksted, og han er vel blevet

udlært omkring 1730; i hvert fald var han svend, da kongen 1731 afkortede Frederik Fabritius' regning på dronningekronen med 101 rdl. og 5 mark og forærede beløbet til de tre guldsmedesvende – Christopher Fabritius, NICOLAI MEHL og MATHIAS OLSEN – der havde arbejdet med på kronen. I foråret 1732 sendte Frederik Fabritius sin søn på en lang udenlandsrejse; han drog til Tyskland, Holland, England, Frankrig og Italien for – som det hedder i det latinske rejsepas, der i denne anledning udfærdigedes for ham – at kunne dyrke juvelerkunsten med mere (ad artem operis gemmati magis magisque excolendam). Hvor længe han har været borte er uvist, men rejsen har vel strakt sig over nogle år. I 1737 var han i hvert fald tilbage i København, da han 8. april 1737 tog borgerskab som juveler, og 1746 afløste han faderen som hofjuveler. 1749 beskikkedes han som mønt- og stadsguardein, og det kan da vel formodes, at han har benyttet udenlandsrejsen til at sætte sig ind i de europæiske forhold på probeerkunstens område. Det er da efter al sandsynlighed ham, der har hjembragt det eksemplar af Lazarus Erker: *Aula subterranea alias Probiar-Buch*, Frankfurt 1736, som 1797 fandtes i sønnens bo. Fabritius' eksemplar er næppe bevaret, men værket, som er det 5. forøgede og forbedrede oplag af den kejserlige oberbergmeister Lazarus Erkers i 1673 udgivne metallurgiske lærebog, findes på universitetsbibliotekets 2. afd.

Embedet som møntguardein frasagde han sig allerede 1761, og 1767 ansøgte han om at få sin søn adjungeret som medhjælper ved stadsguardeineembedet – han motiverede ansøgningen med sit svækkede syn, og givet er det, at proberingen med de da brugelige metoder måtte slide hårdt på øjnene.

Af Christopher (II) Fabritius' arbejder kendes forskellige stykker; bevaret er endnu en guldring med en perle, som han efter traditionen skal have givet sin datter FRIDERICA CHRISTINA, gift med THOMAS SEVERIN HEIBERG. Han blev gift i 1739 med GUNDEL BERTZ, der var datter af hørkræmmer og rådmand DAVID JOHAN BERTZ, og som fødte ham fem børn. Ægteparret boede til at begynde med i en gård i Vimmelskafte (nu på Silkehusets grund), som Christopher Fabritius købte, men efter faderens død flyttede de til slægtgården på Købmagergade. Her døde Christopher Fabritius 23. januar 1787 og blev begravet i gravstedet i St. Nikolaj kirke.

Også i fjerde generation var kun den ældste søn knyttet til faget. FREDERIK (II) FABRITIUS fødtes 20. marts 1740 og fik sin uddannelse hos faderen,

Peder Als pinx. 1752

3. *Christopher Fabritius og Gundel Berntz*

Kunstmuseet

fra han var 14 til han var 20 år. Omkring nytår 1760 blev Frederik Fabritius svend, og i sommeren 1764 sendte Christopher ham ud på en rejse, svarende til hans egen, dog med undtagelse af Italien, der ikke nævnes blandt de steder, hvor den unge guldsmed dels studerede gardeinvæsenets indretning og probeermetoderne, dels – og vel navnlig i Paris, hvor han var i hvert fald i 1767, da PETER BRÜNNICHE malede ham – samtidens europæiske juvelerkunst. Han har antagelig brugt sine øjne godt og har nået en meget høj teknisk færdighed, hvad man har vidnesbyrd om såvel i den nu i kunstindustrimuseet bevarede »Peymann-dåse« som i guldsmedenes laugsprotokol, hvor hans mesterstykke – en guldelefant, der overalt var carmesseret med brillanter – i 1771 blev beundret som »et stort Konststykke«. 1778 afløste han sin fader som hofjuveler, og han havde i hvert fald til hen imod slutningen af århundredet en meget betydelig og rig virksomhed – 1781 lå han af samtlige københavnske guldsmede med det største lager; det opgjordes til 15.000 rdl., fem gange så meget som de fleste øvrige guldsmede.

Under indflydelse af sin svoger, præsten i Kirke-Saabby og Kisserup, THOMAS SEVERIN HEIBERG, begyndte Frederik Fabritius i 1786 en industriel virksomhed i Kirke-Saabby, hvor han indrettede en plet- og lakérfabrik med landarbejdere og oplærte bønderdrengene som arbejdskraft. Virksomheden gik vist nok til at begynde med godt, men da et par engelske fabrikker i 1794 kom hertil med moderne maskiner og specialarbejdere, kunne han ikke klare konkurrencen. 1797 blev han medinteressert i oprettelsen af et valseværk, hvor gørtlere kunne få plader af kobber og andet metal med eller uden forgyldning udvalset, men heller ikke denne virksomhed lykkedes. Der er noget tragisk i, at Frederik Fabritius, der var den eneste af guldsmedelaugets medlemmer, der i en udpræget tilbagegangsperiode for laugene søgte at bryde nye baner, i den grad skulle straffes for sit initiativ, men medens såvel Heiberg som Fabritius' anden svoger JØRGEN JØRGENSEN, gift med hustruens søster, klarede sig, kostede eksperimentet Fabritius hans formue. Jørgen Jørgensen, der drev en fabriksmæssig fremstilling af ure, lagde her grunden til firmaet Urban Jørgensens succes.

Medvirkende til tilbagegangen har det utvivlsomt været, at hovedaftageren gennem trekvart århundrede af de i Fabritius-værkstederne udførte juvelerer- og guldsmedearbejder – hoffet – i begyndelsen af 1790'erne svigtede. Efter den store kraftanstrengelse som kronprins Frederiks bryllup i 1790 betød, gik det stedse tilbage, og fra og med 1793 standsede hoffets

Peter Brünniche pinx. 4. Frederik (II) Fabritius

1767

indkøb bogstavelig talt fuldstændigt. De økonomiske forhold, som var fælles vilkår for hele laugene og vel den primære årsag til den almindelige nedgang i faget, var for vanskelige til, at Frederik Fabritius kunne klare sig igennem, når hans kapital tilmed var bundet i det kostbare fabriksanlæg, og efter nogle års fortvivlede kamp for at holde hovedet oven vande, måtte han 18. juni 1797 anmode skifteretten om at tage boet under behandling som opbudsbo. Opgørelsen viste vel, at hans vanskeligheder blot var en likviditetskrise – der var fuld dækning til kreditorerne i boets værdier og blev endda lidt til overs til ham selv, men alligevel var det ensbetydende med ruin, og han, der i 1787 beskæftigede 3 svende, 3 drenge og 1 stensliber, sad 1801 tilbage med 1 svend og 2 drenge. Pletfabrikken kunne ikke klare sig i konkurrencen med englænderne, og hans egentlige produktive virksomhed havde for ensidigt været baseret på hofleveran-

cerne til, at han under de herskende forhold kunne oparbejde en ny kundekreds af nogen betydning.

Imidlertid har det set med en senere tids øjne og ud fra en helt anden betragtning været ganske heldigt, at det gik så skævt. Ved skiftebehandlingen blev boet nøje registreret, og vi har derved ikke alene fået en nøjagtig opgørelse af hans lager, som viser, at juvelererarbejde sammen med handelen med pletterede arbejder og galanteriartikler har været forretningens fundament, men også et klart og levende billede af hans butik på Købmagergade, som har været fornemt udstyret med hvide og perlegrå skabe og diske med spejlglas og forgyldning – og hvad vigtigere er, vi får gennem de mange tilføjelser til enkelte genstande af »ucomplet« eller »ej færdig« et blik ind i selve det arbejdende værksted. At dette skifte beriger vor viden ikke alene om den her omhandlede slægt, men om fagets stade i slutningen af det 18. århundrede er da uden for al tvivl. Bemærkelsesværdigt er i så henseende, at bordsølv og korpuserarbejder så at sige ikke findes på lager. Det er traditionerne fra århundreder tidligere, der endnu spores – guldsmeden arbejdede på bestilling.

Det, der reddede situationen for Frederik Fabritius – eller rettere for hans kreditorer – var det arrangement, som det lykkedes ham at træffe med staten angående hans kostbare pretiosalager. Det kostede ham adskiligt, men der har næppe været anden mulighed end at acceptere vilkårene. 14. november 1795 havde Frederik Fabritius opnået et lån på 15.000 rdl. gennem Fonden ad usus publicos og havde herfor stillet sikkerhed i pretiosalageret, hvis værdi opgjordes til 26.000. 6. august 1797 skyldte han endnu den kongelige kasse 12.300 rdl. foruden renter pr. 11. juni 246 rdl., medens det håndgivne pant på samme tid vurderes til 21.515 rdl. Den ordning, der derefter blev truffet, gik ud på, at Chatolkassen overtog pantet til 80 pct. af vurderingssummen, hvorefter boet altså fik udbetalt 4.666 rdl. Kreditorerne samtykkede derefter i, at skifteforretningen blev hævet, og at boet blev udleveret Fabritius til fri rådighed. Den kongelige resolution af 15. september 1797, der godkendte ordningen, pålagde yderligere Fabritius i 10 år at foretage de forandringer i genstandene, som måtte forlanges, blot mod en godtgørelse af materialer, men uden arbejdsløn.

Den her omtalte registrering af lager og inventar er så meget mere vigtig, som det er det eneste bevarede skifte fra de Fabritiuske virksomheder. Af skiftet efter Christopher (I) Fabricius kendes kun slutresultatet gennem overformynderiets bøger; skiftet efter Frederik (I) Fabritius blev efter et lang-

5. Frederik (II) Fabritius

varigt tovtrækkeri med de civile myndigheder foretaget af de militære og er ikke bevaret, men da han ved sin død i mange år ikke havde drevet guldsmedevirksomhed, har det næppe indeholdt noget til belysning heraf. Da Christopher (II) Fabritius døde i 1787 havde sønnen i adskillige år haft virksomheden alene, og Christophers enke blev siddende i uskiftet bo til sin død i 1807. Frederik (II) Fabritius' opbudso er således den eneste mulighed for et billede af virksomheden indefra.

Efter hjemkomsten fra sin ungdoms studierejse blev Frederik Fabritius som nævnt adjungeret faderen i stadsguardeineembedet, og i 1787 overtog han ved faderens død selv denne vigtige post. Det taler til hans ære, at han blev klar over, at de metoder, han havde lært i sin ungdom, ikke længere var tidssvarende, og at man i udlandet med den voksende kemiske og metallurgiske viden forlængst var nået frem til mere praktiske og sikre probeermetoder. Han indgav derfor i 1808 et forslag til en omordning af gardein-væsenet, men krigen bevirkede, at sagen blev henlagt, og først i 1821 blev der nedsat en kommission, der skulle drøfte spørgsmålet, og som ikke før

1828 afsluttede sin virksomhed – for Frederik Fabritius' vedkommende var det da for sent. I 1822 indgav oldermanden for guldsmedlauget N. CHRISTENSEN en klage til Københavns magistrat over forekomsten af underlødigt sølv, som var forsynet med gardeinens stempel, hvad der medførte, at Fabritius – omend modstræbende – i foråret 1823 søgte og fik sin afsked. Han var da 83 år gammel og alderen i forbindelse med probeermetodernes utilstrækkelighed er vel i og for sig forklaring nok på den tort, der efter 56 års tjeneste overgik ham; sandsynligheden taler imidlertid for, at sagen rummer endnu et moment af betydning. Rimeligvis har Frederik Fabritius i sine senere år overladt embedets varetægelse til sin yngre søn, JACOB GREGORIUS GRAAH FABRITIUS, der ikke var uddannet som guldsmed, men havde dansk juridisk eksamen og havde været ansat som skriver og bogholder i Rentekammeret, men derefter i 1819 blev møntgardein, hvortil han med den løbebane næppe har været kvalificeret. Men det var vel grunden til, at man, da CHRISTIAN PETER NÆBOE, som i øvrigt havde lært professionen i Fabritius' værksted, og som blev hans efterfølger som gardein, døde i 1827, da betroede Jacob Fabritius embedet; det gik imidlertid kun et kort spand af år – 1831 blev han afskediget fra begge sine funktioner for manglende påpasselighed.

Efter 1823 har Frederik Fabritius vel næppe længere beskæftiget sig med faget; han levede dog seks år endnu og døde først 18. november 1829, henad 90 år gammel; han blev begravet på Søllerød kirkegård, hvor hans grav endnu i begyndelsen af 1930'erne var at finde. I sit ægteskab med CATHRINE MARIE BRUUN, datter af amtsforvalter, justitsråd URBAN BRUUN på Antvorskov, havde han ni børn, af hvilke sønnen JØRGEN LUDVIG var den eneste, der blev uddannet i professionen. Den ældste søn URBAN FABRITIUS, hvis efterslægt lever i Norge, begyndte vel at lære faget, men foretrak at gå den militære vej, og også Jacob Fabritius har vel fået de første elementære begreber på værkstedet, før han slog sig på bogen.

LUDVIG FABRITIUS var født 11. april 1786 i gården på Købmagergade og blev oplært på faderens værksted fra omkring 1800. 1806 blev han svend og 1812 tog han borgerskab som guldsmed, efter at hans mesterstykke – et par guldørenringe med diamanter – var godkendt af akademiet og antaget af lauget.

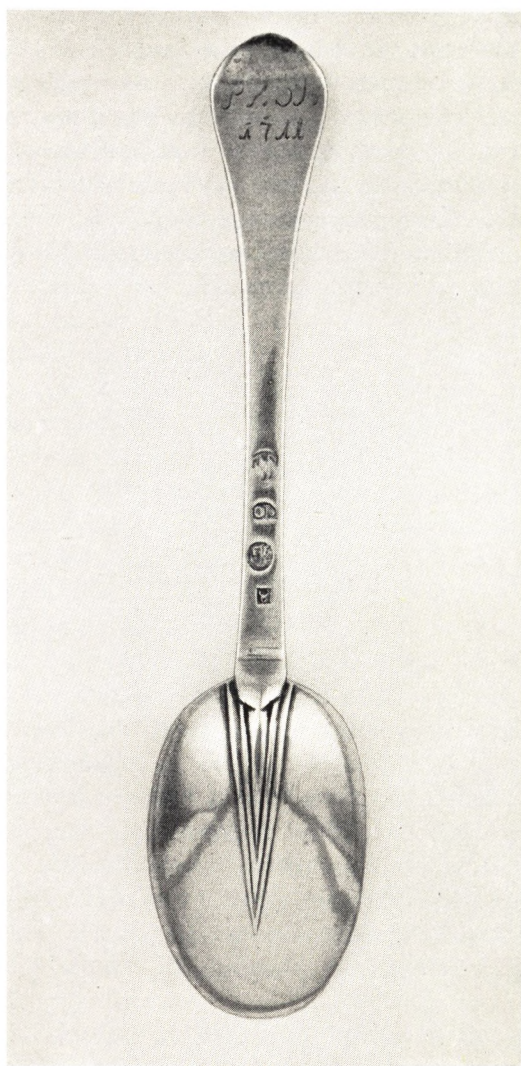
Om hans virksomhed er kun lidt bekendt – 1821 beskæftigede han hverken svende eller drenge, og da han ustandselig flyttede – han boede for-

trinsvis i byens fattigere gader og på Nørrebro – må hans værksted have været let transportabelt. Økonomisk støtte har faderen ikke kunnet yde ham, og dertil kommer at det formentlig endte med et ulægeligt brud med familien, da han i 1806 – 20 år gammel – giftede sig med en figurantinde ved teatret SOPHIE DOROTHEA ELISABETH JENSEN, med hvem han skulle have et barn. Han døde allerede 1824, kun 38 år gammel, af forrådelsesfeber og efterlod enken i fattige kår med 4 halvvoxne børn.

Med Ludvig Fabritius ophørte slægtens forbindelse med guldsmedefaget efter at have strakt sig over henved 170 år.

6. Krystalsignet (p. 153)

7. Spiseske 1710 (p. 143)

Svende og drenge

8. Frederik (I) Fabritius

I det følgende bringes en desværre meget ukomplet oversigt over drenge og svende, som har lært eller vides at have arbejdet i det Fabritius'ke værksted. Oplysningerne herom er hentet dels fra skatteregnskaber og folketællinger, dels fra guldsmedenes laugsprotokol, der beklageligvis først haves fra 1750. Således som forholdene har været, kan imidlertid ikke engang oplysningerne efter dette år antages at være komplette – guldsmedene synes i almindelighed at have været meget efterladende med at indskrive deres lærlinge, og det hænder ikke sjældent, at man også har undladt at udskrive dem, når de blev svende. Læretiden var normalt 7 år, for mester sønner dog som regel kun 6, og efter laugsartiklerne af 1685 skulle sven- den derefter arbejde her eller udenlands i 4 år samt 1 år som mestersvend, før han optoges som mester i lauset.

CHRISTOPHER (I) FREDERIKSEN FABRICIUS' VÆRKSTED

Så vidt det kan ses af skatteregnskaberne, havde Christopher (I) normalt kun »1 tiener«, hvilket formentlig i dette tilfælde betyder svend.

1. NIELS JONSEN (d. 1734). Der vides ganske vist intet om, at Niels Jon- sen, der var født i Kolding, har fået sin uddannelse eller har arbejdet her, men det kan vel antages, eftersom han ægtede Christopher Fre- deriksens ældste datter KAREN. Mester 1705 (Bøje, nr. 303–306).
2. FREDERIK (I) FABRITIUS (1683–1755). Formentlig i lære 1695, færdig- uddannet hos JODOCHUS HENRICH MUNDT(?). Mester 1708 (Bøje, nr. 312). Se foran.

9.

10.

FREDERIK (I) FABRITIUS' VÆRKSTED

Ifølge skatteregnskaberne beskæftigede Frederik (I) 1711 og 1719 2 drenge, 1728 4 karle og drenge. Der kendes kun navne på de tre svende, der 1730 arbejdede med på dronningekronen.

3. NICOLAI MEHL (ca. 1701–1778). Var 1730 svend, mester 1731 (Bøje, nr. 359–360).
4. CHRISTOPHER (II) FABRITIUS (1710–1787). Formentlig i lære 1724, svend 1730(?), mester 1737 (Bøje, nr. 389).
5. MATHIAS OLSEN. Var svend 1730, ses ikke at have taget borgerskab.

11.

12.

CHRISTOPHER (II) FABRITIUS' VÆRKSTED

1762 beskæftigede Christopher Fabritius 4 svende og 2 drenge.

6. SVEND JENSEN KLITGAARD (1724–65). Formentlig i lære omkr. 1740, udskrevet 26. april 1751 (til mesterår). Mester 1752 (Bøje, nr. 471–74).
7. ANDREAS NIELSEN BECK. Formentlig i lære 1745, svend michaelis 1752 (udskrevet 11. oktober 1756), påbegyndt mesterår 11. oktober 1756 (vel den Andreas Beck, der tog borgerskab 1776, Bøje nr. 632).
8. PETER BORREBYE (d. 1795). I lære påske 1747, svend påske 1754. Påbegyndte 16. april 1768 sit mesterår her. Mester 1779 (Bøje nr. 644–45). Foruden de hos Bøje nævnte arbejder kendes en sukkerbøsse, stemplet 1780, som Christopher (II) Fabritius har foræret sin datter FRIDERICA CHRISTINA FABRITIUS, gift med pastor THOMAS SEVERIN HEIBERG.
9. ERIK MONRAD (ca. 1734–1783). I lære påske 1748, svend påske 1755. Påbegyndte 11. juli 1759 sit mesterår her. Mester 1762 (Bøje, nr. 555–57).

10. DAVID REICH (ca. 1726–1782). Påbegyndte 12. oktober 1750 sit mesterår her (var formentlig også uddannet her, da han var beslægtet med familien). Mester 1752 (Bøje, nr. 468–70).
11. NIELS FEDERHOFF. I lære mikkelsdag 1751, svend mikkelsdag 1758, var her endnu 1762 og påbegyndte 9. maj 1764 sit mesterår her. (Ses ikke at have taget borgerskab).
12. FREDERIK (II) FABRITIUS (1740–1829). I lære nytår 1754, svend nytår 1760. Mester 1771 (Bøje, nr. 594). – Se foran.
13. JACOB HANSEN FICH. I lære påske 1755, svend påske 1762. (Ses ikke at have taget borgerskab).
14. POUL CHRISTIAN PETERSEN. I lære påske 1755, svend påske 1761. (Ses ikke at have taget borgerskab i København – er han identisk med den POUL PEDERSEN, der 1762 nedsatte sig i Helsingør (Bøje, nr. 1688)?:).
15. CLAUS SEVERIN HAAR. I lære nytår 1758 (indskrevet 14. juli s.å.) på 7 år. Var her ikke 1762. (Ses ikke at være blevet mester).
16. PETER NICOLAI THRIGE (1748–1812). Var i lære 1762 (indskrevet 10. oktober 1765), færdiguddannet hos Frederik (II) Fabritius, se nedenfor nr. 24.
17. SCHRADER. Var 1762 svend her – vel den JOHAN PHILIP SCHRADER, der 1787 var hos Frederik (II) Fabritius som stensliber (se nedenfor nr. 32).
18. ARENT JANSEN GREVE d.y. (1733–1808). Uddannet hos faderen af samme navn i Bergen, var her 1762 og arbejdede længe her. Guldsmedemester i Bergen.
19. LASSENIUS. Var 1762 som dreng her. (Ses ikke at have taget borgerskab).
20. FREDERIK LERCKE. I lære ca. 1765, færdiguddannet hos Frederik (II) Fabritius (se nedenfor nr. 23).

FREDERIK (II) FABRITIUS' VÆRKSTED

Så vidt det kan ses, har Frederik Fabritius efterhånden overtaget faderens værksted; skønt han først blev mester 1771, har han både 1769 og 1770 antaget lærlinge, ligesom i hvert fald to af faderens læredrenge er udskrevet af ham. I 1787 beskæftigede han 3 svende og 3 drenge, foruden 1 stensliber, men i 1801 havde han kun 1 svend og 1 dreng foruden sønnen Ludvig på værkstedet.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

21. CHRISTIAN LANGE. I lære fra jul 1769 (indskrevet 6. maj 1772), udskrevet 4. august 1777. (Ses ikke at være blevet mester).
22. STEPHANUS CONRADI. I lære fra pinse 1770 (indskrevet 6. maj 1772) på 7 år. Stjal probérstampelet m. v. og blev indsat i Stokhuset for tyveri.
23. FREDERIK LERCKE. Begyndt hos Christopher Fabritius (se foran nr. 20), svend michaelis 1772 (udskrevet 13. oktober 1773). (Ses ikke at være blevet mester).
24. PETER NICOLAI THRIGE (1748–1812). Uddannet hos Christopher Fabritius (se foran nr. 16), påbegyndte 23. februar 1778 sit mesterår her. Borgerskab 1779 (Bøje, nr. 646–47).
25. ANTON MUTZIUS (MUCIUS) (1748–1816). Uddannet i Berlin. Påbegyndte 25. april 1776 sit mesterår her. Borgerskab 1777 (Bøje, nr. 635–36).
26. CHRISTIAN PHILIP MUNCK. I lære fra påske 1776, svend 1783 (udskrevet 12. april 1785). (Ses ikke at være blevet mester).
27. HANS PETER NÆBOE. Påbegyndt læren hos Andreas Beck (se ovenfor nr. 7), færdiguddannet her, udskrevet 16. juli 1783. Var 1787 i arbejde som svend her. (Ses ikke at være blevet mester).
28. WILHELM PHILIP LEO. I lære michaelis 1781 (indskrevet 11. oktober 1784), udskrevet 5. februar 1790. (Ses ikke at være blevet mester).
29. CHRISTIAN PETER NÆBOE (ca. 1770–1827). I lære nytår 1782 (indskrevet 11. oktober 1784), udskrevet 5. februar 1790. Mester 1798 (Bøje, nr. 773–76). Stadsguardein 1823–27.
30. NIELS IVERSEN BREDAL. I lære michaelis 1786 (indskrevet 16. oktober 1786), udskrevet 20. april 1792. (Ses ikke at være blevet mester).
31. PETER NIELSEN. I lære michaelis 1786 (indskrevet 16. oktober 1786), var her ikke 1787. (Ses ikke at være blevet mester).
32. JOHAN PHILIP SCHRADER. Var her 1787 som stensliber (se ovenfor nr. 17).
33. JENS EBBESEN (eller ESPERSEN) PETRESCH. Arbejdede som svend her 1787, påbegyndte 23. oktober 1788 sit mesterstykke. (Ses ikke at være blevet mester).

19.

20.

21.

34. CHRISTIAN PETRESCH. Arbejdede som svend her 1787. (Ses ikke at være blevet mester).
35. FREDERIK NØRREGAARD (ca. 1779–1835). I lære ca. 1797, udskrevet af læren 9. juli 1804. Tog 1813 borgerskab i Aarhus, 1820 i Grenaa (Bøje, s. 199 og 223).
36. JØRGEN LUDVIG FABRITIUS (1786–1824). I lære ca. 1800, udskrevet 7. juli 1806. Mester 1812 (Bøje, nr. 889). – Se foran.
37. ZACHARIAS HIORTEBERG. Arbejdede som svend her 1801. (Ses ikke at være blevet mester).

22.

LUDVIG FABRITIUS' VÆRKSTED

I fortegnelsen over guldsmedemestrene 1821 opføres Ludvig Fabritius uden svende og drenge. Han har ikke ladet lærlinge indskrive i laugsprotokollen.

23. Stempler på fad

24. Probérnål (p. 151)

Receptbogen 1662

Als man das gute Europäer marfen, nimb
 Quil sein Gold, und Wage es sein Vnzen
 in einem reinen Kupfer, und leg es in ein
 Kollon, und gib es hindurch der Verarbeit
 und in ein Waß Salmeide, nach dem
 Quil dinsten, und laß es in dem Feuer
 zu gehen, und wenn es das Geruch von
 dem Sinne Alaim Tartere Angericht
 $\frac{1}{2}$ Loth, laß es darmit sinken, gib es
 dem Waß über, was oben ab, und gib es
 dem reinen Waß über, was oben ab
 Verarbeit, und etliche mal bis es nicht
 mehr darmit sinket, $\frac{1}{2}$ Loth in
 einem in ein Ding, und laß es ge
 maßlich von sich selber kommen, etc

Probatur Est

Quil seinerseits zu verarbeit
 Quil gelber Fluss

Item 3 Quil Klammig und 1 Quil
 Kieselstein und ein wenig Salz
 zerstoß es in ein wenig Weisß und setze
 es in ein Waß, das in ein Ding lobet
 Weisß, und setze es in ein Feuer, was
 sich laßt zu laß es, $\frac{1}{2}$ Loth, oder
 gestochene, in ein Ding, was
 als dem Laß es in ein Waß, was
 $\frac{1}{2}$ Loth, was oben ab, was oben ab
 Verarbeit, was oben ab, was oben ab

Als man gutes Eisen
 zu verarbeit

Item 2 Quil Mennig und 1 Quil
 Eisen, was oben ab, was oben ab
 verarbeit, was oben ab, was oben ab

Gennem snart 300 år har man i guldsmedeslægten Fabritius opbevaret en lille (9,5×8,0 cm), i brunt svineskind med indstiksklap indbundet bog, indeholdende optegnelser af den første guldsmed i slægten CHRISTOPHER FREDERIKSEN FABRICIUS (1641–1700) og hans søn, den senere hofjuvelerer og stadshauptmand FREDERIK FABRITIUS (1683–1755). Fra den sidste af de fem generationer guldsmede, slægten har fostret – JØRGEN LUDVIG FABRITIUS (1786–1824) – er optegnelsesbogen gået i arv til hans datter figurantinde CATHARINE AMALIE FABRITIUS (1807–73), hvis brodersøn overlærer i Aalborg LUDVIG FABRITIUS (1845–1915) benyttede slægtsoptegnelserne, da han sammen med sin broder typograf SOPHUS FABRITIUS (1853–1911) stillede slægtens stamtavle op. Bogen tilhører nu Ludvig Fabritius' dattersøn professor ved Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole NIELS FABRITIUS BUCHWALD, der velvilligst har stillet den til rådighed til udgivelse.

Den lille optegnelsesbog er påbegyndt 27. marts 1662 og indeholder i alt 92 blade, af hvilke to 13. januar 1884 af den nævnte overlærer Ludvig Fabritius blev udrevet og sendt til slægtninge i Norge. Det ene af disse blade (p. 157–158), forsynet med en tegning af et hængesmykke, blev i 1947 af frøken ELLEN MARGRETHE FABRITIUS, Oslo, foræret udgiveren og er nu atter bragt på plads; det andet (p. 31–32), indeholdende optegnelser, er desværre forgæves eftersøgt hos den norske slægt.

Optegnelserne, der for størstedelen består af kemiske recepter og andre notater, håndværket vedrørende, suppleret med nogle enkelte husråd og familicoptegnelser fra de to ældste guldsmede, er dels skrevet med blæk, dels (p. 14–17 og 21–22) med blyant og (p. 18–19) med rødkridt. Hånden er gennemgående fuldt læselig, sine steder endog sirlig, men blyantoptegnelserne er ligesom rødkridtet omtrent udviskede; den med blyant skrevne del af p. 14 er fuldstændig ulæselig, den øvrige del så vanskelig, at det ikke er muligt i enkeltheder at garantere for dechiffringen. Optegnelserne er indtil p. 59 udført af Christopher Fabricius; dog er det – begrundet i den stærkt afvigende ortografi – tvivlsomt, om han har indført det med rødkridt

skrevne p. 18–19; den øvrige del er skrevet af Frederik (I) Fabritius, der også er mester for de foreliggende arbejdstegninger. Optegnelserne p. 135–147 og tegningerne er indført i bogen bagfra; de gengives derfor her i omvendt orden af sidetallet. Sproget er overvejende tysk, dog med talrige danismer og såvel ortografisk som syntaktisk ubehjælpsomt. At familieoptegnelserne er skrevet på dansk tyder på, at dette har været talesproget, medens det tyske sprog vel er anvendt på værkstedet ligesom det i stor udstrækning, i hvert fald til tiden omkring 1750, dominerer i regningerne til hoffet.

Om gengivelsen af de foreliggende optegnelser skal det blot bemærkes, at den er ord- og bogstavret, idet dog brugen af store og små bogstaver ligesom tegnsætningen er normaliseret. Udeladt er, foruden nogle i slutningen indførte tilfældige regnskabsnotitser uden værdi, p. 23–27, der indeholder en rentetabel, dels for almindelig mønt, dels for kurant og slettedaler, og p. 75–79 indeholdende en lang liste over kemiske tegn og de dertil hørende benævnelser.

26. Sukkerbøsse (p. 145)

p. 1.

Laus Dee
Christophorus Friderichs
m[anu] m[ea].
Anno 1662 den 27. martij
Omnia conando docilis solertia
vincit etc:
Anno 1662

p. 3.

Wie man ein gutte fugc silbring machen soll.
Zum ersten 1 lodt feindt silber, zu andern 2 lodt sallgemj, zum dritten 2 lodt sallmiag, zum fierten 4 lodt glaschall. Daß feine silber endt salt wasser gescheden wndt darnach alle fiere species durch ein ander woll gewewen, 6 mall bestruchen vnd endt brandtweinstein gegliet[en] vndt weisseden. Man musset recht brundt glyet, nicht zu heiß. Probatum.

p. 4.

Wie man ein gutte furgüldung auff koper, messing wndt silber. Nimpt 2 docaten vndt 4 lodt quicksilber wnd daß woll gemalet in diegell mitt kridt bestrücken.

Ein quickwaßer.
 $\frac{1}{2}$ lodt scheidewaßer
 $\frac{1}{2}$ lodt grunwaßer
1 qtiin quicksilber
Laß es zergehn in einer glas.

p. 5.

Goldt zu mahlen zum gülden.

1 vngersche gülden
 $1\frac{1}{2}$ lodt quicksilber
Nimb einen reinen tiegell, bestre[ich] ihm inwendig mit droger kreit, lege ihn ins feur, laß ihn woll durch gleuen, wenn er nun heiß glüet ist, so nimb ihn herauß, vnd klein geplüchet, thut in den heißen tiegell, laß es zergehn.

p. 6.

Ein glüewax.
8 lodt wax
4 lodt rottstein
4 lodt berggrün
1 qtiin victril
1 qtiin kobberschlagen
2 qtiin gebrand allun
1 qtiin weinstein. Probatum.
Ein gut glyewax.

24 lodt wax
12 lodt rottstein
6 lodt spanschgrün
6 lodt kobberwaßer
3 lodt aufustum
 $\frac{1}{2}$ lodt boras. Probatum.

p. 7.

Ein versilberung mit weinessig abgerieben.
1 lodt argentum

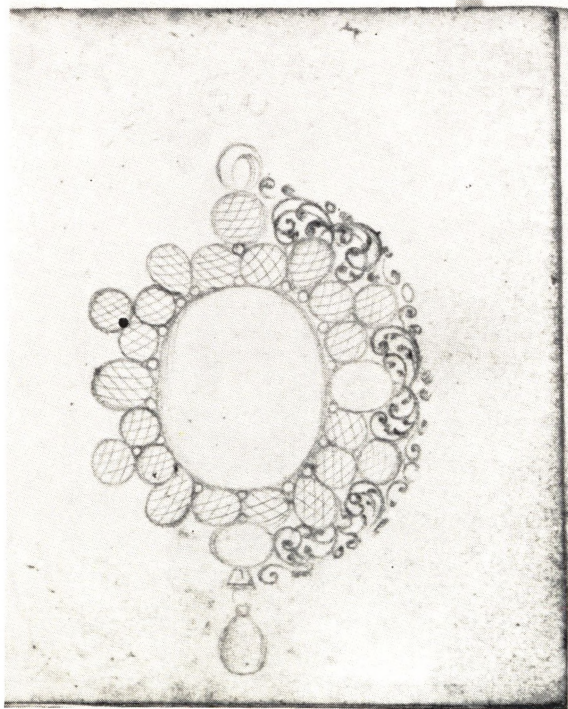

27.

28.

- 1 lodt salarmoniach
 1 lodt saltz. Probatum.
     Ein glüewax
 12 lodt wax
 7 lodt rottstein
 6 lodt berggrün
 1/2 lodt gebrandt allun
 1 lodt kopperschlag
 7 lodt calluminieret victrill
 1 lodt aufustum
     Ein glüeferbe zu ketten.
 2 lodt aufustum
 2 lodt salpeter
 p. 8. 3 lodt salmiach
 4 lodt allun
 6 lodt saltz
 das goldt darmit bestrich, thue es in einer neuen topf, mit kolen zugedecket,
 braun glüet, laß kalt werden, mit salt waßer abgesatten, darauff gehellet.
     Goldt durch zu gieten.
 1 lodt cronen goldt
 2 lodt antimonium [*tilf:*] 4 lodt anti.
 1 lodt reinschgoldt
 3 lodt antimonium zwischen reinisch vnd cronengoldt, 2 lodt goldt
 5 lodt an: smeltze erst den an:, darnach setze das goldt darzu.
 p. 9. Blachmall.
 1 lodt silber
 3 lodt kopper
 4 lodt bley
 8 lodt schwebel.
     Grün ferbe.
 1 1/2 lodt spanßgrün
 1 lodt salmiach
 1 qtiin salpeter
     Sement zu machen.
 1 ℥ zicgelmehll
 1 ℥ klarer waßer
 1 ℥ gesmolzen saltz mit eßig gefeuchtet.
 p. 10. Ein gutte giesandt.
 2 ℥ gibs
 2 ℥ albaster
 2 ℥ spatt, 2 mahl gebrandt mit salmiach waßer.
     Stahll weich zu machen.
 1 dehl binnen
 2 dehl schueffel

29.

30.

- 1 dehl vngeleschet kalck mit bruns eingemacht wnd gliet, aber vorerst daß eißen mit honning bestreich.
 Ein pulwer welches vnshmeidig silber schmeidig machet.
 1 lodt salpeter
- p. 11. 1 lodt kalch von ein alte maur, stoß klein vnd wirff darin, wanns in flus stehet.
 Goldt schmeidig zu machen.
 1 qtiin boras
 $\frac{1}{2}$ qtiin grunspan
 $\frac{1}{2}$ ort schwefel
 Dieses alles durch ein ander gerieben, wirff ein wenig darauff, so wirdt es smeidig.
 Ein gutte sandt goldt ein zugiesen.
 2 $\%$ abgeschlammet spaadt
 $\frac{1}{2}$ ziegelmehll
- p. 12. Dies marterie woll durch einander gerieben wnd mit salmiach waßer ahn gefeuchtet ist ein guter sandt.
 Ein gutt sement goldt fein zu machen.
 4 lodt saltz
 6 lodt victrill
 8 lodt ziegelmehl, laß es stahn 4 stunde.
 Ein weise goldt ferbe.
 1 lodt allun
 1 lodt salarmoniach
 1 lodt saltz
 1 qtiin salpeter. Ist probatum.
- p. 13. Ein ander weise ferbe.
 2 lodt gebrandt allun
 1 lodt salpeter
 1 lodt gefloßen saltz
 Ein versilberung.
 3 qtiin fein silber
 1 lodt salmiach
 1 lodt galmey
 2 lodt saltz. I. ein flus
 1 qtiin boras
 1 qtiin fæfæmitis
 1 qtiin saltz
 1 lodt glaßgall
- p. 14. Tæst zu machen.
 Nimb 3 $\%$ schlamaschen
 2 $\%$ bõrinaschen
 mit bir gefeucht wnd dicke geschlagen
 [resten af denne side er skrevet med blyant og aldeles ulæselig].
- p. 15. Gut hart blaad.

31.

32.

Tag striff blau oc smelt det i tu diegler 1 halff stund oc kom der nogen agamariin vnder, oc riff det tyndt. Ist probatum.

Grønt.

Tag diekgelb 11 deel oc 1 deel berggrün vnder oc riff det saa et [. . . .]

Wng rot.

Tag röt vicrill pulver oc kom der 3 gange saa meget fluß som röt oc riff det pulver [. . . .]. Ist probatum.

p. 16. Gut vng suarts

Tag surt berg blau oc kom 3 gange saa meget sort flus som bergblau. Riff det knust paa arnen. Ist probatum.

Suartz flus at giøre.

Tag 2 lot suart smelßglas oc tag 2 lot mennig oc smelt det i 2 digler. I en stund ist gut flus.

Gut suartz.

Tag suartz smelglas oc kom der et sort vicrill pulver vnder.

p. 17. Goldbr.

Das eiserne das in regen . . . stect ist in ein tigel mit skedewaßer . . . . lasen die vnge blau geglüet, van man will diese purpur haben. Ist pro.

Hart purpur zu machen.

Diese sind purpur ßmeltz glaß ein kr. aff rustpulveret hastig flus.

Suarts flus.

Tag altemarijn.

p. 18. Hart suartz su machen.

Ein halff kron suartz smeltz glas, ein kron fictril das leicht gesmaet ist swischen 2 diegels mit skedewaßer.

Gryn su maken.

Ein halff kron dig gryn smelts glas, ein halff krone dig gelb smeltz glas, darnach muß man nemen ein stk. geskarit mising, daß saa guth glyn, daß man ein halff ort mit ein stoß kan abskyuen, diß susamen geben.

p. 19. Gut bleg su machen.

Darsu nimst du gud suartz bleg smelts das gesmoltz in ein diegel eine stunde.

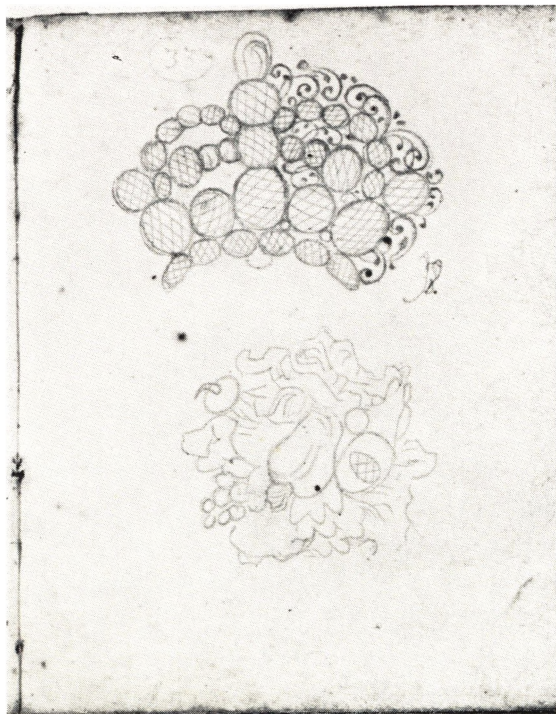
Gutt brun

Ein ort gult, ein halff lod skedewaßer, das in ein glas, tue das oben im tiegel, halte ont ein bunt dar ym gebunden, halten das saa yber

p. 20. das søyer, van das hat nok, saa sollen tu ein halff lodt salmiak dar ein, saa laß es ein wenig sieden, tu es darna in reine skal eine säber kykelein lege dar ein, das di halff al dar ein tyk gly, afbrend in ein reine diegel su pulver. Nim ein kron polver, eyn halff kron flus.

p. 21. Goldbraun.

Nimb scheidewaßer, lege da ein salmiak vngefehr 2 lodt scheidewaßer, 1 lodt salmiack, darnach nimb rein goldt sehr dünn geslagen vndt lege es in das waßer, bis es gantz auffgehen vnd darnach nimb spiritum salmiach etliche tropfen darein in das waßer, so fellet sich das goldt, gieß alles den das wieder ab, vndt reiffe den rest ab mit rein waßer darnach nimb ein papier . . . .

33.

34.

- p. 22. kommet . . . . dar von gieß es darin, so wirdt sich die feuchtigkeit durch das papier durchziehen, hernach truckene es sehr gelinde, auffm fewer oder in der sonnen, darnach nimb vngefehr 16 theill durch sichtig røtt vnd 1 theil vor diesen materie vnd ein wenig flus.

Anno 1663 d. 7 novembris døde min hoßbond Paull Gotlender oc bleff begraffen d. 12 novembr.

- p. 28. Wie man soll gut purpur machen.

Nimb gut fein goldt vnd schlage eß fein dünne, ye dünner ye beßer, vnd lege eß in einen kolben vnd gieß scheidewaßer darauff, vnd den etwaß salmiac nach deinen gutduncken, vnd laß eß in dem feuer zergehen, vnd wen eß den zerfreßen ist, so nimb ollum tartere vngefehr $1\frac{1}{2}$ loht, laß eß darmit sincken, gieß den daß waßer oben ab, vnd gieß den rein warm waßer wieder darauff vnd wasche es biß es nicht mehr sauer schmeckt, d. lege d. grundt in ein ding vnd laß eß gemachlich von sich selber trucknen etc: Probatum est.

- p. 29. Gute feuerferben zu machen.

Gute gelben fluß.

Nim 3 theil mennig vnd 1 theil kieselstein vnd wenig saltz, streue oben ein wenig druff vnd setze es in ein diegel vnd ein diegel oben druff vnd setze eß in ein heiß feuer vnd blaße zu, biß eß schmelzet oder gefloßen ist, dein geduncken nach, alßdan laße es in voller hitze in $1\frac{1}{2}$ stunde stehen ins fewr, dan nimb herauß, so hastu guten gelben flus.

Wie man guten schwartz fluß machen soll.

- p. 30. Nim $2\frac{1}{4}$ theil mennie vnd 1 theil schwartz schmelztglaß, das bleyrauchte, daß du bekommen kanst, vnd setze eß in ein diegel vnd 1 diegel oben daruff, vnd verleutire es nach mit hefflein vnd laß eß in ein halb stunde ins feuer stehen mit voller hitze je heißer je beßer, ist gut schwartzen fluß.

Gut grün zu machen.

Nim dickgrün 2 theil v. dickgelb 1 theil vnd d. ein wenig vltter marien blau vnd reibe eß fein vnter einand., aber glüe eß zuvor d. ulter marien blau fein sauber in ein diegel, so wirt es gut grün.

Gut blaw zu machen.

Nim blauen schmaltz vnd reib es klein vnter waßer vnd truckne es auff papier vnd reibe es in spickölie, ist gut mastick.

Gut gelb zu machen

[p. 31-32 er udrevet og sendt til Norge 13. januar 1884 de er ikke genfundet hos den norske familie].

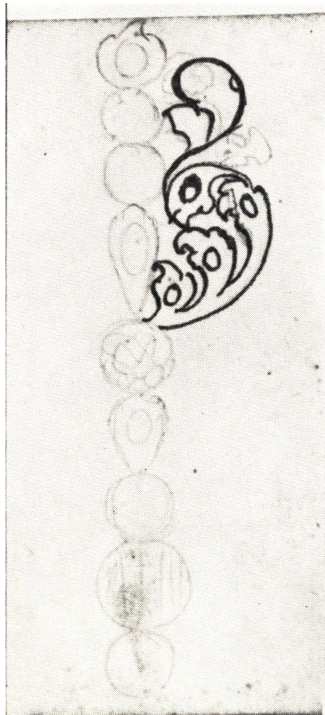
- p. 33. Nimb crukusmarxis v. wasche es fein sauber ab, v. truckne es auff ein papier, d. nimb 4 theil gelben flus v. 1 theil crukusmarxis, reibe es erstlich in waßer, hernach in spickölie.

Hart rot.

Nimb 1 theil roth, 2 theil dickgelb, 1 theil corellon fluß, daß selbige vnter ein ander gerieben.

Einlaß olie.

1 loth spieckolie, 1 loth außgetrückten mastick, 2 loth berenstein ölie, 1 loth

35.

36.

37.

sandriack, laß d. mastick v. sandriack in spieckolie zergehen in ein glas übern feuer.

Hart braun.

- p. 34. Nimb guth bluthstein, dazu $3\frac{1}{2}$ theil fluß, dieses in waßer gerieben. Hernach in spieckolie die andern.

Ingleich weich braun.

Nimb 1 theil cruxmartis, 3 theil fluß ic mehr es gegliet wird je schöner vnd höher es wird.

Hart rot.

Nimb 1 ducaten schwer victriol $\frac{1}{4}$ fluß darauff.

Weich haar farben.

Nimb vmbram d. in großen stücken, halte es fein rein, nimb 1 theil vmbram, will man aber noch hoher haben, so mische ein wenig roth vnd weich schwarz darunter.

Dunckel grün.

- p. 35. $\frac{1}{4}$ grün schmeltzglas, $\frac{1}{4}$ fluß, $\frac{1}{16}$ berggrün.

Graß grun.

$\frac{1}{4}$ schmeltzglas, $\frac{1}{4}$ gelb, $\frac{1}{16}$ berggrün, $\frac{1}{8}$ fluß.

Gut weich roht.

Nimb ein schonen durchsichtigen franschen victriol in grossen stücken, glie es zwischen 2 tiegel gelinde in ein glaß, waßche rein sauber ab, biß es nicht mehr nach victriol schmeckt, nim $\frac{1}{4}$ roth, $\frac{3}{4}$ fluß.

Weiß mastik.

Nimb von den weißen glasärz, welches die glaserblaser gebrauchen, sonderlich zu dj buchstaben, die sie auff glaßen gebrauchen, mach eß rein vnd reiß, ist es zu hart, so thuc etwaß fluß dazu.

- p. 36. Gute pollitz.

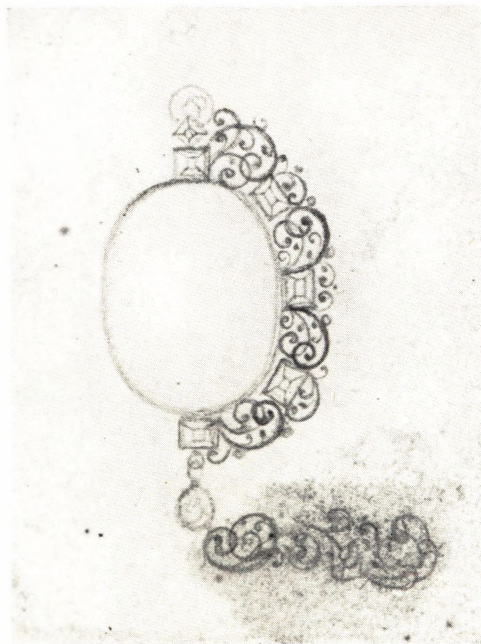
1 loth trippel, 1 loth schwefel, $\frac{1}{2}$ loth antemonium in weineßig gerieben Erstlich nimbt man ein lodt schedewaßer, $\frac{1}{2}$ lot salmiach vnd das in ein klein schedekolbe gethan, vnd das zuvor auffm feuer w. gehalten, vnd den salmiack recht schmelzen laßen, darnach nimbt daß goldt $\frac{1}{8}$, wenn es dün geslagen ist, in das schede waßer getahn v. voll zerfressen lassen, darnach nimbt man ein kupfferschall in sauber waßer warm gißt darzu, nach dem daß schede waßer stark ist, muß man auch viell waßer nehmen vnd den

- p. 37. durch ein ander gegossen in ein glaß, probier es erstlich ein wenig in ein klein glas mit dem weinstein olie, das wirdt euch auffsieden, wie ein aschwaßer, vnd wenn es sich wieder setz, so wird es aus sehen, wie ein bier barm grundt, vnd wo daß waßer noch gelb aus siehett, hellt es noch goldt, das waßer mus so mit der ohlie so lang auß gegossen sein, bis das es aussieht wie

- p. 38. rein waßer, vnd darnach gießt man das waßer rein ab, daß nur daß pulwer in das glas bleibet, darnach nimb ein bladt auß dem calender, vnd mach das wie ein heuschen, giß das pulffwer da hierin v. laß es von sich selber trucken, darnach wenn es trucken ist, nimb 20 theil flus vnd ein theill pulwer v. reib es durch ein ander, dieses in ein klein glyepann vnd setz es gar gelinde an das

38.

39.

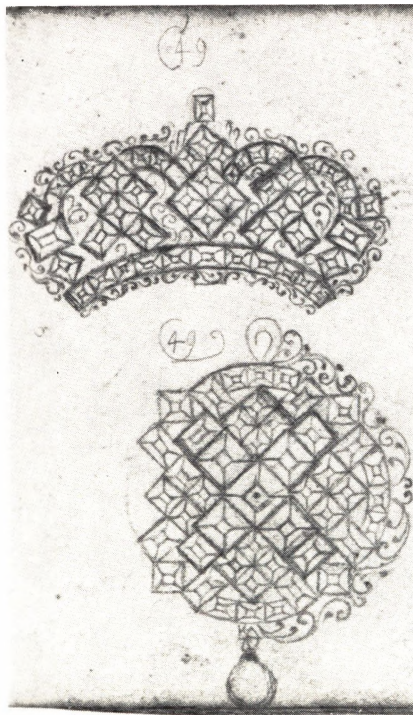
40.

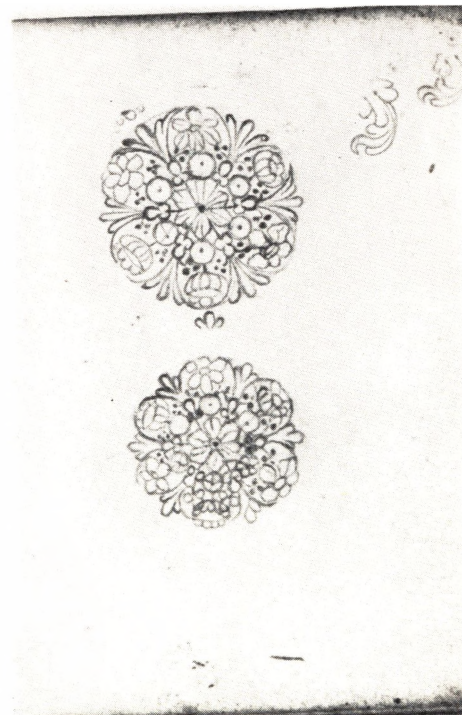
- fewer, das es recht colleriert, darnach thue es in ein matrolühne, nimb darzu
- p. 39. durchsichtig braun, so viell als dir beliebett, vnd eß mitt spiecköhlh gerieben.
- p. 40. Dieses muß am char freytag in der nacht zu zwischen 11. v. 12.
vhren geschrieben verden:
Crux + marx + marix + mabix + maria +
Ein ☉ [= Gold] farbe
4 loht grünsan
2 loht sallmiach
1 quent. borax [rettet til: allun].
1 q. salpeter. Dieses mit weineßig gerieben.
- p. 41. Ein Parieser ☉ [= gold] farbe.
2 loth sallmiack
1 loht sallpeter
3 quentin aufustum
8 loht saltz
mit waßer angerieben vnd die arbeit damit bestrichen vnd laß brun glühen
oder gar heiß werden, side es darnach in saltz waßer ab.
- p. 42. Hart swartz.
 $\frac{1}{2}$ kronn bergger., $\frac{1}{2}$ kronn vicrill, 1 kronn smelßglaß, $\frac{1}{2}$ kronn flus.
NB. Hart swartz.
1 kronn 1 ort smelßglas, 1 kron flus, 1 kronn swartz vicrill. Probatum.
Weißen einlaß.
Skiffer weis, weißes zucker kandj vndt das weiße von ey, vndt in gummj
waßer gerieben.
- p. 43. Grün mastick.
1 ort gelb smelßglaß, 1 ort grün glaß, 3 ort gelb flus vndt ein sechszehen
theill berggrün.
Hart swartz.
1 kron vicrill, 1 kronn smelßglaß, $1\frac{1}{2}$ kronn flus.
- p. 44. Französische kette.
zum 1 elen, 8 elen rund drat gezogen v. zusammen geplet. 12 elen.
Zum hohen erbs kette
 $2\frac{1}{2}$ elen rund dratt gezogen wndt plette es nach deinem gutt dünkenn.
22 kronn. h. erbs kt.
Nimb 18 cron, ziehe ihm 3 elen lang rundt, vnd plette hernach bis es 10
elen lang ist, so bekompt du just 2 elen ketten, die übrigen 4 cron mag sl.
glat, so kompt die kette auff 22 cron.
- p. 45. Ein gutte weiß ferbe.
2 loth salpeter
1 loth alaun il fait bonne
1 loth saltz
wnd wenn es aus den saltz waßer nücht abgesaten ist, so thue es man in steet
waßer oder in allaun waßer v. laß es wacker sieden v. rein gekrazt v. her-
nach auß der silber ferbe geferbet.

41.

42.

43.

Silber farbe.

1 theil grünspan, 1 theil salpeter, 1 theill victrill, $\frac{1}{2}$ theill salmiach.

p. 47. Goldt zum vergölden zu mahlen undt zuzurichten.

Auff einen ducaten nimb 2 loth qvecksilber vndt wenn das goldt fein dünne geschlagen, daß man es pflücken kan, so nimb einen reinen schmelztigel, bestreich das inwendig mit kreyden, laß ihm heiß glüen, alß denn thue daß gold mit dem qvecksilber in den heißen tiegel, laß es durch einander gehen, biß es wohl heiß worden, darnach gieß es im kalt waßer, so ist es gut vndt gerecht.

p. 48. Eine gute silberfarbe.

8 loth grünspan

8 loth salpeter

4 loth salmiac

dieses zusammen klein gerieben und ein wenig laßen auffsieden, alß denn die arbeit darmit bestrichen, auch über daß weiße, es schadet ihm nichts.

p. 49. Eine gute farbe auff göldisch metall alß mesing undt desgleichen.

1 loth salmiac

1 loth victril

dieses zusammen klein gerieben und ein wenig laßen auffsieden.

p. 50. Kalte vergöldung oder goldt pulver zumachen.

Nimb auff einen ducaten 4 loth scheid waßer, ein halb qvint. salmiac, $\frac{1}{2}$ q. salpeter, ein ort aufustum, diese materien in einen reinen scheidkolben gethan undt den dritten theil einsieden laßen, darnach so thue daß goldt hinein (welches zuvor wohl dünne geschlagen seyn muß) und laß es zerfreßen, und geuß als den in ein reinen glaß, tuncke reine lappen hinein undt

p. 51. trückne sie über das feur mit zweyen hölzgen, dann thue sie in einen reinen schmelztiegel und lege feur herumb, rühre es auch mit den hölzgen wacker umb, biß es nicht mehr raucht, darnach so decke den tiegel zu undt laß ihn braun glüen, hernach außen feur genommen undt laßen kalt werden.

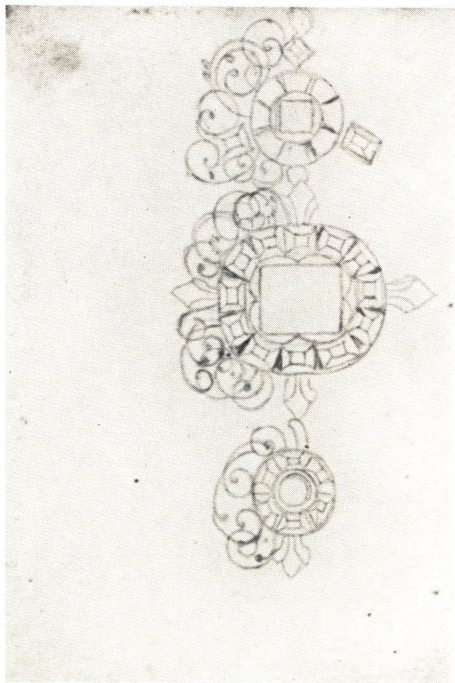
p. 52. Vor einen kurtzen schweren odem hatt brauch solches.

Ingwer } 2 loth
Sallbenbletter }

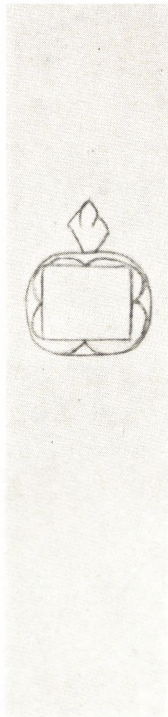
Zittwer }
näglein }
galyandt } 1 loth
kalmes }
muschaten }
zuntrinden }
cubeben }

weissen zucker 6 loth

Dieses untereinander klein gestoßen vnd vermisch abends vnd morgens ein $\frac{1}{2}$ q. darvon ein genommen.

44.

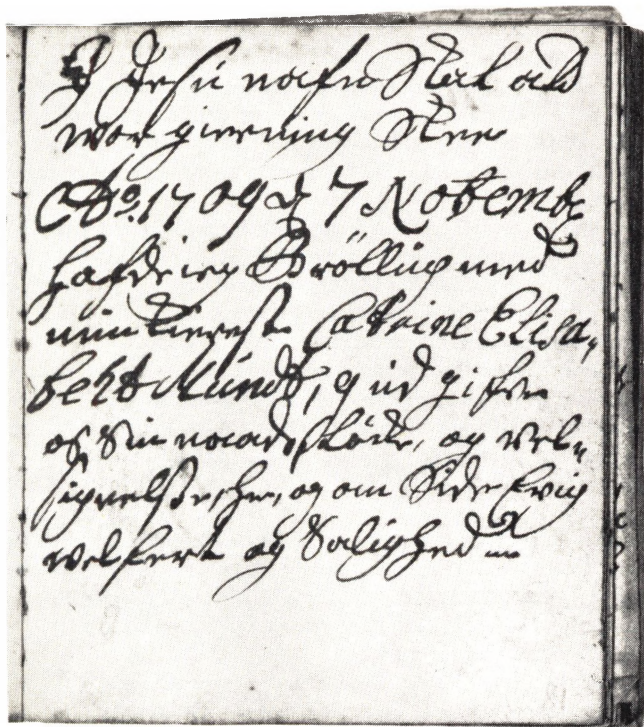
45.

46.

- p. 53. Vor die pest.
Zwo dürré nüsse, zwo feige, zwanzigh rauden bletter mit ein wenig saltz zerstoß vnd darvon nüchtern eingenommen, hilft nechst Gott.
Vor den husten.
Fuchs lungen latt werge aus der apeteck gebraucht.
NB G. br.
Nimb durch gegoßen goldt $\frac{1}{2}$ ducat, oder 1 ort, slage es fein dünne v. sneide es klein, v. glye es, nimb alß dann aqvaregis, kann man es nicht bekommen, so nimb salmiack v. mache es klein, thue ihn in skeede waßer v. setze es aufs
- p. 54. feuer daß d. salmiach zergethet, daß gibt auch aqua regis v. thue daß goldt darrin, daß es gantz gedechet voll ist v. setze es wieder auff ein klein feuer in ein kolbe v. laß es kochen, bis das goldt sehr zerfressen ist, alß dann setze es hin bis daß es kalt ist v. gieß es außen kolben in ein ander glas, v. gieß olium tarti darauff biß es dich wird, dann gieß es wieder aus das glas in einen newen topff voll waßer, daß es sich setzt v. gieß ein mahl oder x ab v. frisch wieder drauff v. thue es auff papier welches rein ist oder ein alte avis d. daß waßer durch ziehet oben ein andern rein topf, wann daß waßer abgezogen ist, so
- p. 55. lege ein rein tuch 1 mahl oder 4 auff ein andern v. lege daß goldt darauff das es vollendes truchen wird (auff das feuer muß man es nicht truchnen, d. es gibt slege von sich), wenn daß allen geschehen ist, nimb weißer blinck, reib es klein v. thue ihn vnder daß goldt, daß ihm der slag vergehet. Hatt man einge lodt blinch nicht genug zu einen $\frac{1}{2}$ ducat goldt, so mus man mehr kauffen, denn so viele blinch muß genommen werden, bis der slag benommen ist, den muß man ein klein prob erstlich machen, denn es auff allerley art muß gesucht werden mit durchsichtig gelb, will daß nicht so kan man es versuchen mit aqvamarin, noch mit durchsichtig braun, hirauff mus man sehen, welches daß beste ist (darnach mus man sich richten) auffß gut düncken mus es gemacht werden, weile es keine recht gewicht hat.
- p. 56. In Gottes nahmen. Amen.
- p. 57. Ao. 1680 d. novembr. skeede ja ord med min kiereste Kirsten Hendrichs daater Swidtzer.
1681 d. 8. februarij haffde wj brüllup, huortill Gud giffue os megen lyche oc welsignelße oc ønskelige fremgang oc paa det sidste ewige salighed.
Ao. 1682 om morgenen d. 17. majj klochen var 4 bleff min kiere daater Karen født. Gud giffue hende ønskelige lycke med hendes kiere forældre.
- p. 58. Ao. 1683 om morgenen d. 16 novembr. klochen war halff gaen füire bleff min kiere søn Frederich født. Gud giffue hannem megen lycke oc welsignelße med siine kiere forældre och bleff døbt d. 19 dito.
Ao. 1687 om morgenen d. 6 julij klochen war halff gaen toe bleff min kiere daater Mariæ født. Gud giffue hende megen lycke oc welsignelse med siine kiere forældre och bleff døbt d. 11. julij 1687.
- p. 59. Ao. 1693 d. 19 decembr. om afftenen klochen war 10, bleff min kiere søn Henrich fød oc døde ao 1694 d. 16. januarj. Gud giffue hannem med alle andre Guds børn en glædelig opstandelße.

- Ao. 97 d. 4 martj om natten imellem 11 oc 12 bleff min kiere søn Henrich fød, och bleff døbt d. 9 dito. Gud giffue hannem megen lyche oc velsignelße med siine kiere forældre.
- p. 61. Anno 1700 d. 29. septembr. bleff min salig moder siug og døde den 5. october. Gud giffue hende en glædelig opstandelße med alle andre Guds born.
Friderich Fabricius.
- p. 63. A. 1700 d. 5. october bleff min salig fader siug og døde den 13. novembr. Gud giffue hannem med alle andre Guds børn en glædelig opstandelße.
Friderich Fabricius.
- p. 64. Ao. 1702 d. 20. martj døde min sal. suiger fader Jodocus Hinrich Mundt. Gud gifve ham med alle Guds udwalde en glædelig opstandelse.
Ao. 1711 d. 1. novembr. blef min sal. suiger moder Karen Hendrich Suitzer siug og [døde] d. 5 dito og blef begravden d. 6 dito. Gud gifve hinde med alle Guds udwalde een glædelig opstandelße.
- p. 65. Ao. 1711, d. 19. novembr. blef min sal. broder Henrich Fabricius siug og døde d. 22. dito og blef begravden d. 23di. Gud gifve ham med alle Guds udwalde en glædelig opstandelse.
- p. 67. Helsignør. Udj næst forleden novembr. maaned døde her paa amtet udj Blistrup sogn en bonde mand, som war 102 aar gammel, haffde i sin liffsdage aldrig wæret siug, men døde ret af elde effter at hand en halff times tid tilforn war gaen ud af sit hus og ud[!] igien. Udj egteskab hafde hand
- p. 68. lefvet med en hustru j 58 aar, om denne Baa alderstigne mand en poet har sat dete artige graff skriff, som følger:
Her lagdes ned en mand af en mærkverdige alder
Et slikt exempel ej paa alle stæder falder
Du knop blant tußinde en finder eller faar
Som altid sund og frisk de hundred aar opnaar
Fem sneße aar og to i verden har hand levet
Tre sneße aar og mer sin avling flittig drevit
Femti oc otte aar i ecteskab hand var
Hvad tyckes dig wel om et saadant par
- p. 69. Jeg meen de haffde lært hver andre ret at kiende
Saa tog ham døden, som er alles vores ende
War hand Baa seig i liff, mens hand i verden war
Hvad meen du, hand er nu, hand evigheden haver.
- p. 71. Ein gutter cinlas olij.
1 lodt spichol, 1/2 lodt terpentin olij, 1/2 lot sandriach, 1/2 lot kampfer, 1/2 lot auß gedruckte mastig. Dieses zusammen auf feuer temperiren laßen in ein glas.
- p. 81. I Jesu nafn skal ald wor gierning skee.
Ao. 1709 d. 7. novemb. hafde ieg brøllup med min kiereste Catrine Elisabeth Mundt. Gud gifve os sin naades løcke og velsignelße her og om sider ewig velfert og salighed.
- p. 82. Ao. 1710 d. 27. agustj blef min kiere søn Christoffer fød. Gud gifve ham megen løcke og welsignelse med sine kiere forældre, Gud til ære og dem til

47. Receptbogen pag. 81

- glæde og blef døbt udj H. Gestis kirk d. 30. dito. Klochen half gaen et om morgenen blef hand født.
- p. 83. Ao. 1712 d. 22. majus klochen 3 quarter til 7 om morgenen blef min kiere daatter Catrine Marie født og blef døbt d. 24. dito. Gud gifve hinde megen løck og welsignelß med sine kiere forældre, Gud til ære og dem til glæde og sig sel til velfært og salighed, blef døbt udj Nickolaj kircke.
- p. 84. Ao. 1714 d. 21. april klochen half gaaen it formidag blef min kiere søn Jodocus født og blef døbt udj Nicolaj kirke d. 24. dito. Gud gifte ham med sine kiere forældre løche og welsignelße og lade ham opvoxe Gud til ære og dem til fornøyelße og sig self til ævig velfædt og salighed.
- p. 85. Ao. 1715 d. 9. augustj klochen halfgaaen 12 om aftenen blef min kiere søn Hendrich født og blef døbt d. 12. dito. Gud gifve hannem med sine kiere forældre løcke og welsignelße og lade ham opvoxe Gud til ære og de til fornøyelße og sig self til ævig velferdt og salighed. Død.
- p. 86. Ao. 1716 d. 2. jannuvarj døde min søn Hendrich og blef begrafven d. 4. dito. Gud gifve ham med andre Guds børn een glædelig opstandelße.

- Ao. 1716 d. 23. october om morgenen half gaaen 7 blefv min kiere daatter Kirstine født og blef hiemedøbt d. 24. dito. Gud give hende megen løcke og welsignelse med sine kiere forældre og lade hende opvoxe Gud til ære og sine kiære forældre til glæde og sig self om sider til glæde og salighed.
- p. 87. Ao 1716 [= 1717] d. 24. jannuarj døde min sal. daatter Kirstine og blef begravet d. 27. dito. Gud give hende med andre Guds børn en glædelig opstandelse.
- p. 89. Ao. 1720 d. 10. julj blef om formidagen klokken 10 min kiere daatter Mette Kirstine fød og blef døbt d. 12. dito udj Sat: Nicolaj kirke og war faderne: pressedent Johan Christian Meller, cameraad Erlund og secretarj Castensen. Gud give hinde med sine kiere forældre megen løcke og welsignelse og lade hinder opvoxe Gud til ære og sine forældre til glæde.
- p. 92. Ao. 1740 d. 13. julj hafde min kiere daatte Mette Kirstine brøllup med hinders kiere mand Hans Friderich Wohlert. Gud lade dem leve sammen udj eenighed og kierlighed udj deris egteskab, dig o gode Gud til ære, dem self til glæde og fornøvelse og os deris forældre til glæde, dem self om sider til evig velferd og salighed.
- p. 93. Ao. 1749 d. 29. septemb. som var s. michels dag om morgenen klokken imod 6 døde min sal. daatter Catrine Marie Hegelund een sagde og sal. død, siden hun hafde oplevet sine 37 aar 4 maaneder. Gud give hinder med alle Guds udvalde een glædelig opstandelse og blef begravet d. 4. octob. om morgenen klochen 8te udj sante Nicolai kirckes synder cor.
- p. 147. Den 14 maius bleff jeg sven.
- p. 137. En søndag forsatte jeg 6 braβeletter.
- p. 136. d. 8 jannuavarius gjorde jeg regenskab med min hoβbond.
Fra paasche stach jeg 6 waaben aff ny.
- p. 135. D. 11 junius stach jeg 4 waabener. Krestaler.
D. 24. junius gjorde jeg en ring og stach en krantz med et naffin i trech paa et beger.

48. Krystalsignet (p. 153)

Arbejder for hoffet

49. Dronning Sophie Magdalenes guldtoilette (p. 144)

De efterfølgende blade indeholder, hvad der kan oplyses om hofjuvelererne Fabritius' leverancer til hoffet. Grundlaget for listerne er partikulærkammerets kasseregnskaber i rigsarkivet (Registrant 105), som fuldstændigt er gennemgået for tidsrummet 1712, da Frederik (I) Fabritius blev mester, til 1819, da disse regnskaber ophører. For årene 1724–27 er notitserne hentet fra regnskaberne selv, idet bilagene for disse år er gået tabt; ellers er de uddraget af de originale regninger. Partikulærkammerets kasseregnskaber suppleres for årene indtil 1727, 1734–49 og 1751–72 af kabinetskassens regnskaber, for tiden 1747–66 af chatolkassens regnskaber og atter 1768–1802 af kronprins Frederiks chatolkasseregnskaber (Registrant 114); dertil kommer de kun delvis bevarede regnskaber for kongehusets enkelte medlemmer. Endelig havs to i 1948 til rigsarkivet afleverede inventarer fra 1779 og 1786 over pretiosabeholdningen, hvorfra talrige notitser er hentet. For så vidt de her anførte genstande har kunnet findes i regnskaberne, er disses notitser eventuelt suppleret med inventarernes oplysninger og i så fald mærket (P). For de i den særlige liste sidst i afsnittet anførte genstande har det ikke været muligt at finde regnskabsnotitser eller bilag; da det her drejer sig om meget betydelige beløb – anskaffelsværdien af de anførte genstande beløber sig til omkring 110.000 rdlr. – synes det givet, at der har været ført et særligt pretiosaregnskab, som nu er gået tabt. Muligheden for at beløbene er afregnet gennem Zahlkassen, kan vel ikke afvises, men da bilagene til Zahlkasseregnskaberne ikke er bevarede, synes den overordentlig tidskrævende gennemgang af de ikke systematisk førte Zahlkasseregnskaber lidet rimelig.

Notitserne indeholder, hvor det fremgår af regningerne, leveringsdatoen. Navnlig for tiden efter 1770 må disse datoer dog tages med stort forbehold, idet det kan konstateres, at genstande, som er opført under en bestemt leveringsdato på regningerne, med sikkerhed kan identificeres som bortskænkede en tidligere dato. Dernæst meddeles genstandenes art, lødighed og vægt, for så vidt oplysninger findes. Disse notitser bringes på dansk,

uanset at regningerne for tiden indtil omkring 1750 næsten udelukkende og i tiden derefter endnu meget ofte er på tysk. Hvor det er skønnet ønskeligt, er detaillert citeret ordret og i så fald i anførselstegn. Sluttelig meddeles priserne, hvorved må bemærkes, at de anførte summer er, hvad der er blevet forlangt for genstandene – de svarer sjældent til, hvad der er blevet betalt, idet det var en fast sædvane – som mestrene formentlig snart er blevet klar over – at der blev foretaget en dekort på regningerne, hvis der ikke udtrykkeligt var akkorderet om summen på forhånd. Denne skik var i brug i hvert fald indtil Frederik V's død – fra omkring 1770 synes regningerne oftest at være blevet betalt med det pålydende beløb, men til gengæld gik man over til at købe på afbetaling. Større summer ses meget hyppigt at være betalt i kvartalsvise afdrag, ofte over flere år, så der har været stillet ikke ringe krav til leverandørernes kapitalstyrke. Da regningerne som oftest omfatter flere genstande og hyppigt såvel nye sager som reparationer og ordensdekorationer imellem hinanden, medens dekorten foretages af det samlede regningsbeløb, har det ikke været muligt præcist at opgøre, hvad der er betalt for den enkelte genstand.

Listerne omfatter i det store og hele kun nye genstande, bordsølv og -guld, pretiosa og smykker. Reparationerne, der naturligvis i de godt 75 år (fra 1720–97) familiens forbindelse med hoffet varede, er foretaget i stort tal, er ikke medtaget; det vil således ikke, for at nævne en enkelt ting, af fortegnelsen fremgå, at Christopher (II) Fabritius i 1747 oppudsede og i det hele eftergik sølv-løverne på Rosenborg, da det påtænkte at opstille dem i højesteretssalen på det nye Christiansborg slot, en plan der dog blev opgivet. En undtagelse er gjort for regaliernes vedkommende, dog således at notiser om indgravninger af de kongelige børns navne på dåbsbækkenet er udeladt, medmindre navnet er blevet anbragt på en der-til forfærdiget særlig plade. Endvidere er det fundet rimeligt at se bort fra ordenssagerne; som hofjuvelerere var mestrene, i hvert fald fra før 1725, tillige ordensjuvelerere, og de har selvsagt i stort omfang udskiftet de kongelige navnetræk, forandret eller repareret ordenskors og -stjerner, -kæder og nøgler, ligesom de også har leveret nye. Kun hvor det kan ses eller med rimelighed formodes, at en regningsnotits angik de kongelige personers egne ordener, er den medtaget.

I den udstrækning, materialet har tilladt det, er regnskabsnotitserne ledsaget af oplysninger om, hvor de omtalte genstande har fundet anvendelse eller til hvem, de er skænket bort. Dette gælder i særlig grad for pretiosa

efter 1779, idet inventarerne i stor udstrækning bringer sådanne oplysninger. Dog har især for så vidt angår de genstande, der er blevet skænket bort under kronprinsens rejse i Sverige og i anledning af formælingen i 1790, inventarernes meddelelser i stor udstrækning kunnet suppleres fra chatolkasseregnskaberne fra 1788 og 1790, hvor en del af genstandene er ført til udgift med angivelse af modtagernes navne.

Det ligger uden for rammerne her at udnytte det meget betydelige kulturhistoriske stof, som gemmer sig i disse lister. Formålet er her indskrænket til fremlæggelsen af materialet og til at belyse den omhandlede slægts arbejder. Men enkelte bemærkninger trænger sig alligevel naturligt på. Der er en meget mærkbar forskel i leverancernes art og karakter fra begyndelsen af 1720'erne og til århundredets sidste tiår – to helt forskellige tidsaldres smag og vaner afspejler sig på mangfoldige måder i former og arter som i priser og betalingsformer. Som det måtte ventes, er der dog ikke tale om noget skarpt skel, men om glidende overgange – vel således at det er Frederik V's tid, der formidler overgangen fra Christian VI's pragtglade, men nøjeseende ødselhed til den på sin vis fattigere tid under kronprinsens regering, hvor enorme summer – på kredit – ofredes på at opretholde den kongelige glans. Der er noget af den forgyldte elendigheds tragedie over den udvikling, som fik en brat ende med katastrofen i 1813. Talende er det vistnok i den forbindelse, at en brillant ring med en rød sten i midten til 350 rdlr. var kronprinsens kvittering til den unavngivne mand i Helsingborg, hos hvem han »stod af« på rejsen, ligesom kaptajn LOUIS DE TUXEN på den anden side af Sundet fik en dåse til 250 rdlr. For Tuxens vedkommende svarede værdien nogenlunde til et fjerdingårs normale indtægter.

Preiosa-skikken var i det hele en kostbar vane; alene af Frederik (II) Fabritius' arbejder blev der ved kronprinsens formæling 31. juli 1790 skænket dåser, ure og ringe bort til personer uden for den kongelige familie fra gehejmeråd BÜLOW og ned til »den sorte kammertjener« for godt 10.000 rdlr., medens kronprinsessen fik smykker fra Fabritius for over 14.000 foruden forskellige andre ting, hvoraf det kostbareste var det hos ANTOINE FISTAINES arvinger købte smykkegarniture til 40.000 rdlr. De samlede, i chatolkasseregnskaberne anførte, udgifter til smykker og preiosa ved denne store begivenhed beløber sig til omtrent 82.000 rdlr.

En samlet opgørelse af, hvilke summer de tre hofjuvelerere har leveret nye arbejder for, har vel ikke større interesse, så længe den ikke bliver sat

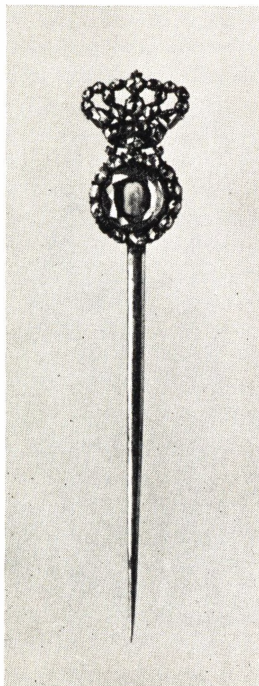
i relation til pengenes skiftende værdi eller så længe man ikke kender for-tjenestens procentdel, men et vist indtryk af hofleverancernes betydning får man dog, når man ser, at Frederik (I) i årene 1720–46 leverede for 58.300 rdlr., Christopher (II) 1741–84 for 95.900 rdlr. og Frederik (II) fra 1773 til 1795 for 172.400 rdlr. – i alt for rundt regnet 326.000 rdlr. på henved 75 år.

Efter 1790 ebbede forbindelsen med hoffet ud – den sidste regning er fra 15. september 1797 på opforgyldning af 10 kammerherrenøgler; de økonomiske og politiske vilkår ændrede sig totalt, og for familien selv blev det økonomisk skæbnsvangert. Leverancerne til hoffet må have været en overordentlig solid grundvold for de Fabritius'ke virksomheder, og bortfaldet heraf, samtidig med at en formue anbragtes i fejlslagne fabrika-tionsforsøg, var ensbetydende med ruin. Den af C. Nyrop i hans Med-delelser om dansk Guldsmedekunst omtalte lageroppgørelse fra 1781 viser, hvilket økonomisk svælg, der i disse år var mellem hofguldsmedene og laugets andre medlemmer i disse for hele standen så vanskelige nedgangsår. Nyrop oplyser, at Frederik Fabritius lå med det næststørste lager af de københavnske guldsmede – dette er kun rigtigt, hvis man ser bort fra det til hoffets brug bestemte pretiosalager; tages dette med i opgørelsen, lå han væsentligt over de øvrige. Den omtalte liste, der findes i en indberet-ning til Kommercekollegiet, oplyser, at Frederik Fabritius' lager var på 5000 rdlr. foruden »af kongelig ubestilt arbeide og presiosa deels færdig, deels i arbeide for den summa 10.000 rd.« Den næste i rækken var JEAN FRANÇOIS FISTAINE, der angiver at ligge med for 10.000 rdlr., og derefter kom NICOLAI LINDE med 5 à 6000 rdlr. De øvrige var væsentlig mindre, nemlig CHRISTINE SL. WINTHERS, CHRISTIAN LINDBACH og JENS SANDER SCHOU hver med 3000, MARGRETHE CHRISTINE SL. PAPES med 1400, CHRIS-TIAN WERUM med 800 og NIELS PIHL med 700 rdlr. Den eneste af disse guldsmede, »som holder de største Butiqver«, der ikke opgav værdien af sit lager, var ANTOINE FISTAINE, der indskrænkede sig til at meddele, at han lå med mere, end han kunne sælge.

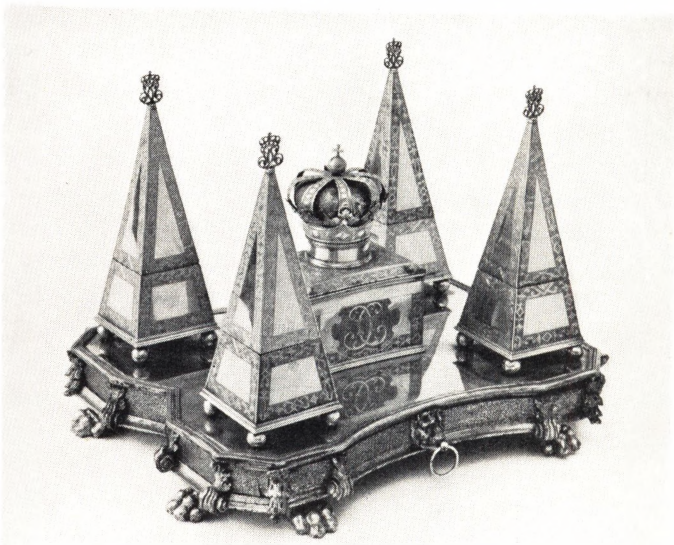
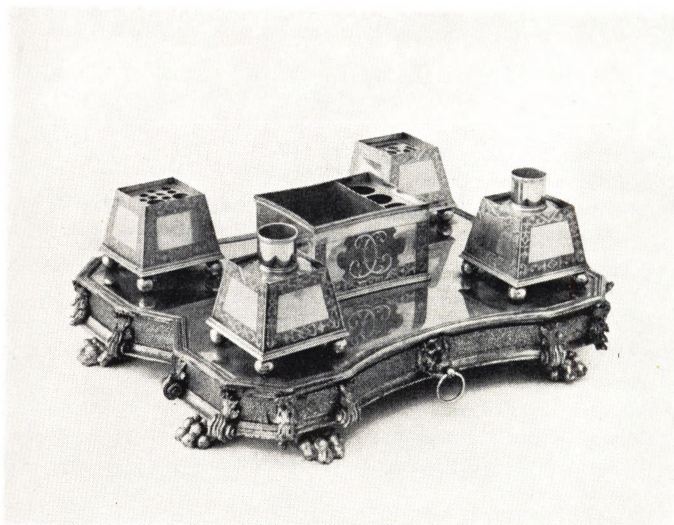
Forklaringen på de dårlige vilkår for faget søgte Frederik Fabritius deri, »da de fleeste saavel iblant høye som lave er indtaget af fremmet arbeide«; han oplyste dog, at han selv agtede i løbet af kort tid at åbne »en liiden Butiqve af ovenmelte mit arbeide, hvilket af eenhver blant det høye og respective Publico, som maatte behage at bæere mig med deres Nerværelse, kand tages i Øyesyn, og skal det icke mangle paa mig at overbeviise een- hver at indsee den sande fordeel, hvad (sic!) at tilforhandle sig got arbeide«.

For så vidt notitserne er hentede fra Partikulærkassens regnskaber anføres kildehenvisning ikke; for de øvrige regnskabsnotitser vedkommende er kilden angivet ved en signatur i parentes – følgende forkortelser er kommet til anvendelse:

- AP – Arveprins Frederiks kasseregnskab 1756–71
- C – Chatolkassens regnskaber
- CA – Prinsesse Charlotte Amalies journalkasseregnskab 1738–83
- CM – Dronning Caroline Mathildes kasseregnskab 1766–72
- C. VI – Kronprins Christian (VI)'s deputatpengeregnskab 1706–31
- C. VII – Kronprins Christian (VII)'s kasseregnskab 1755–65
- F. V – Kronprins Frederik (V)'s kasseregnskab 1725–26, 1730–43 og Chatolkasse-regnskab 1744–46
- K – Kabinetskassens regnskaber
- P – Pretiosainventarerne
- Pr. L – Prinsesse Louise regnskab 1748–49
- Prs. – Prinsesserne Sophie Magdalenes, Wilhelmine Carolines og Louises regnskaber 1754–57 og 1758.

50. Smykkenål (p. 128)

51-52. Skrivtojs (p. 128)

FREDERIK (I) FABRITIUS

1720	11. marts	1 par guld ørenringe med hvide perler, »so der kl. mohr bekommen« (C. VI)	4 - 0 - 0
1721	9. dec.	Forskellige brillanter indsat i en stokknop og i ringe (C. VI)	26 - 0 - 0
1722	26. febr.	1 stor gennembrudt udarbejdet signet med en hvid sten 1 lod 1 q. 1 ort (C. VI)	22 - 0 - 0
	sept.	1 guldpotte med underskål, 6 emaillerede guldtekopper med underskåle, forsynet med navne og kroner - 125 lod 2 q. 1 ort	1297 - 1 - 12
18.	sept.	1 liv spænde med diamanter (C. VI)	6 - 0 - 0
	3. okt.	1 emailleret guld urhage med kæde, carmeseret med diamanter (C. VI)	125 - 0 - 0
	30. okt.	1 par diamantskospænder (C. VI)	9 - 0 - 0
		1 guld udarbejdet urhage og kæde med diamanter (C. VI)	210 - 0 - 0
20.	nov.	2 sølv politetz teflasker 25 lod 3 q. (C. VI)	19 - 4 - 1
		Leveret et sølvservice forsynet med kronprinsens navn, krone og nummer, bestående af 202 stykker, ialt 6706 lod 2½ q. sølv, hvoraf størsteparten leveredes af kronprinsen i Mecklenborg sølv, ustempelt sølv, Augsburg sølv og Københavns prøvesølv. Der leveredes af Mecklenborg sølv: 6 franske fade (44 ℔ 3 lod 1½ q.) 4 rejsefade (16 ℔ 11 lod 1 q.) og 8 små fade (22 ℔ 8 lod ½ q.) - af ustempelt sølv: 4 rejsefade (16 ℔ 13 lod 3½ q.) og 1 »Einleger (2 ℔ 17 lod ½ q.) - af Augsburger sølv: 3 par lysestager, 3 futteraler med lysesaks, 2 par saltkar (9 ℔ 21 lod 3 q.) - af Københavns prøvesølv: 3 »Einleger« (7 ℔ 22 lod 2 q.) 8 asietter (15 ℔ 1 lod 3 q.) 72 tallerkener (85 ℔ 4 lod 2 q.) 2 credentz tallerkener (4 ℔ 29 lod 2 q.) 3 × 24 skeer, gaffer og knivskafter (11 ℔ 30 lod 1 q.) 1 stor »Leger«ske og 1 par trancher-knive (1 ℔ 10 lod 3 q.) 2 sennopskander og 1 sukkerbøsse (2 ℔ 21 lod 3 q) - arbejds løn, polering, forgyldning af saltkar, samt gravering (C. VI)	720 - 4 - 15
		Tillagt sølv (C. VI)	548 - 2 - 2
	26. nov.	1 cremitagefad med 2 sølvblade 1 lod 1 q.	2 - 0 - 0
1723	24. febr.	1 sølv fyrfad 67 lod (C. VI)	52 - 2 - 11
	10. marts	1 sølv vandfad og indvendig forgyldt kande 72 lod 1 q. (C. VI)	62 - 5 - 10
		1 lille sølv bakke med 6 krukker 78 lod 2½ q. (C. VI)	63 - 0 - 6
	3. april	1 sølv blækhus med 4 skruer 5 lod (C. VI)	9 - 0 - 0
	7. april	1 sølv politetz pande, indvendig forgyldt 31 ½ lod (C. VI)	29 - 5 - 11

	10. maj	I lille emaillet guldring (C. VI)	1 - 4 - 0
	13. maj	I kors med 5 store smaragder og 20 taffelsten indfattet i guld (C. VI)	16 - 0 - 0
	15. maj	24 »Snur Kasten« af store smaragder, forgyldt sølv (C. VI)	22 - 0 - 0
	23. okt.	Indfattet et portræt i guld med 8 diamanter og emailleerede sirater (C. VI)	18 - 0 - 0
	26. nov.	Kronprinsens portræt i en brystnål carmeseret med diamanter, 1 stor diamant i midten, krone over (C. VI)	16 - 0 - 0
	4. dec.	I portræt indfattet med 6 rosensten (C. VI)	8 - 0 - 0
		I lille sølv tekeddel 59 lod - arbejdsløn og tillæg af 33 lod sølv (C. VI)	28 - 4 - 4
		I sølv tepotte med underskål 24 lod 2 q. - arbejdsløn (C. VI)	3 - 0 - 4
1724	20. febr.	I emaillet guld ring med 4 rosensten (C. VI)	24 - 0 - 0
	11. marts	I par sølv knæspænder (C. VI)	1 - 1 - 0
	15. april	I lille politzet sølv skål 25 lod (C. VI)	23 - 5 - 12
	22. april	I guld hirschfænger og 1 bæger	170 - 0 - 0
	25. april	I politzet sølv bækken og indvendig forgyldt kande, I indvendig forgyldt pande med 3 ben og låg 97 lod 2 ¹ / ₂ q. (C. VI)	86 - 1 - 7
	29. april	4 stærkt forgyldte sølv signeter med sten (C. VI)	6 - 3 - 0
	13. maj	I kantet indvendig forgyldt sølv bæger med låg 15 ¹ / ₂ lod 1 ort (C. VI)	15 - 4 - 14
	3. juni	I sølv politzet indvendigt forgyldt skål 66 lod 2 q. (C. VI)	66 - 3 - 0
	9. sept.	I sølv øreske (C. VI)	0 - 1 - 8
	29. okt.	Indfattet et stort portræt med krone over i diamanter - gave til gehejmerådinde Holstein (C. VI)	30 - 0 - 0
	27. nov.	I diamant buket med 50 brillanter og guld sirater (C. VI)	46 - 0 - 0
	31. dec.	I guld tekeddel - 1 hage til en guld hirschfænger	1757 - 2 - 7
1725		6 par sølv lysestager med toppe, 6 sølv lysesakse med futteraler - 388 lod 2 q.	299 - 2 - 13
		forsynet med navne og kroner	
	23. febr.	I udarbejdet guld skål med låg og fad 84 lod 2 q. - 2 emailleerede navne med kroner (C. VI)	936 - 0 - 0
	23. marts	I sølv beslag til et gehæng 6 lod (C. VI)	7 - 0 - 0
	24. april	I gennembrudt sølv navn og krone samt lås til et hundehalsbånd (C. VI)	2 - 2 - 0
	27. aug.	I forgyldt sølv knæspænde (C. VI)	1 - 0 - 0
	24. okt.	I guld skjorteknap 1 q. 1 ort (C. VI)	3 - 4 - 12
		I guld hage til et knæspænde (C. VI)	0 - 4 - 0
1726	20. april	I guld spejlramme, 2 guld »Skühl-Kumen«	1464 - 0 - 0

16. juli	2 par sølv lysestager med futteraler og lysesakse, samt reparation af et bæger	95 - 0 - 0
-	1 ind- og udvendig forgyldt sølv kande, reparation af et bæger, dets forgyldning og vaaben graveret.	90 - 2 - 5
1. sept.	1 sølv ske, gaffel og kniv	
14. okt.	1 ring med kongens og dronningens portrætter (C. VI)	2 - 0 - 0
19. okt.	4 agatdåser beslået med guld og emaileret.	106 - 0 - 0
23. nov.	4 tilsvarende dåser	106 - 0 - 0
4. dec.	1 guld udarbejdet tepotte med underskål 35 lod 1 ort, emaileret navn og krone (C. VI)	336 - 0 - 8
31. dec.	Forskellige agatdåser beslået med guld og emaileret	327 - 0 - 0
-	12 par sølv lysestager med forgyldte navnetræk og kroner	1199 - 0 - 0
-	Alterstager, dåbsbækken og krucifiks til Fredensborg slots kapel.	318 - 0 - 0
-	1 sølvkæde med 3 rækker med et skjold med kongens forgyldte navnetræk og krone, under skjoldet 4 dobbelte kæder med 1	59 - 0 - 0
1727	6. febr. 1 sølv politzet skål med låg 62 lod 1½ q., indvendig forgyldt (C. VI)	58 - 4 - 11
	22. marts 3 guld tobaksdåser	255 - 0 - 0
	9. april 1 tepotte med underskål, 1 sukkerskål, 6 teskeer af guld, 6 teskåle.	501 - 1 - 12
	5. maj Kalk, disk, alterkande og oblatæske til Fredensborg slotskapel m. m.	920 - 2 - 6
	15. nov. 3 agatdåser beslået med stærkt forgyldt sølv (C. VI) . .	21 - 0 - 0
	31. dec. 1 sølv kaminskærm og 1 eremitage m. m.	1430 - 0 - 0
1728	27. marts 1 guld spølkumme, 2 teflasker - 19½ karat	490 - 0 - 0
	5. april 1 sølv politzet tekeddel med lampe 192 lod (C. VI) . .	144 - 0 - 0
	1 knæpassig præsentertallerken 55 lod 1 q. 1 ort (C. VI)	41 - 3 - 8
	1 tilsvarende 54 lod (C. VI)	40 - 3 - 10
	1 oval kaffekande med underskål 77 lod 1½ q. (C. VI)	58 - 0 - 3
	3 par lysestager 2 lysesakse med futteral 153 lod 1 q. (C. VI)	115 - 0 - 0
	26. april 1 opsats med 5 guldkrukker - 19½ karat	2520 - 0 - 0
	11. aug. 1 oval guld tobaksdåse med en grøn jaspis - 4 lod 3 q. 1 ort.	63 - 1 - 14
	10. sept. 1 ottekantet guld tobaksdåse med en rød jaspis - 6 lod 2 q. 1 tilsvarende - 6 lod 1 q. 1½ ort	78 - 3 - 0
	29. sept. 1 sølv politzet sukkerdåse 15½ lod (C. VI)	11 - 3 - 12
	30. dec. 2 guld tobaksdåser	144 - 0 - 0
1729	29. marts 1 guld mundtøj, bestående af saltkar, ske, kniv og gaffel - 35 lod 2 q. - saltkarret emaileret på låget.	359 - 0 - 8
	- 1 ring med 1 dicksten	40 - 0 - 0

	14. april	6 guld æsker, 2 smykkebakker, 4 børster, 2 tommelbægere alt med emailerede navnetræk og kroner – 19 karat 6 gren – 241 lod $3\frac{1}{2}$ q.	2406 – 2 – 10
	11. juni	2 porcelainsskaffer beslæet med guld – 19 $\frac{1}{2}$ karat – 2 $\frac{1}{2}$ lod 1 ort	26 – 3 – 13
1730	11. jan.	Kongens navnetræk carmeseret med diamanter, anbragt på et guldbæger, 14 rosensten	135 – 0 – 0
	20. febr.	1 udvendig forgyldt sølv uringlas 16 lod 2 q. med futteral	15 – 4 – 10
	29. marts	1 bestik, bestående af kniv, gaffel og ske, af dukatguld med 4 emailerede navnetræk og kroner med futteral – 16 lod 3 q.	198 – 3 – 0
	8. april	1 guld lampe 79 lod $\frac{1}{2}$ q.	712 – 0 – 12
	–	1 sølv lampe lavet som prøve til Fredensborg 64 lod arbejdsløn	8 – 0 – 0
	14. april	1 sølv eremitage	38 – 3 – 6
	–	1 sølv »Hæremitage an der Esrommer See gewitmet« arbejdsløn	40 – 5 – 7
	–	1 guld tallerken 50 lod	450 – 0 – 0
	–	1 sølv lampe 71 lod	50 – 1 – 12
	26. okt.	1 emaileret guld elefant med ægte sten 7 $\frac{1}{2}$ lod (C. VI)	96 – 0 – 0
	2. dec.	1 sølv politzet teflaske 10 lod $3\frac{1}{2}$ q. (C. VI)	7 – 4 – 2
1731	22. febr.	1 sølv politzet kaffekande med underskål, indvendig forgyldt, 56 lod 2 q. (F. V)	47 – 1 – 2
	26. febr.	1 par sølv lysestager 34 lod $\frac{1}{2}$ q. (F. V)	24 – 1 – 0
	–	1 stål lysesak med sølv greb (F. V)	1 – 3 – 4
	–	1 lille tepotte med underskål 18 lod 3 q. (F. V)	13 – 1 – 11
	14. april	1 sølvspænde til halsdug (F. V)	1 – 0 – 0
	2. maj	2 guld spænder til »halsdycker«	9 – 3 – 0
	11. maj	1 kongelig krone carmeseret med 906 diamanter – 64 lod – tillagt 10 hvide dicksten, 12 middelstore dicksten, 1 brillant foran i kronen	1951 – 0 – 0
	26. juni	1 guld ordenskæde af elefanter 51 lod	488 – 0 – 0
	–	2 knæbånd med 24 rosensten indfattet i guld, 12 guld emailerede blomster, 2 spænder og 2 kniplinger carmeseret med 62 ekstra rosensten – 6 lod $\frac{1}{2}$ q. – uden stene	125 – 0 – 12
	–	1 par skospænder med 36 rosensten 2 lod $3\frac{1}{2}$ q. – uden stene	44 – 4 – 8
	–	1 stjerne med 232 brillanter – sølv og forgyldning	150 – 0 – 0
	24. dec.	1 guld ramme til 1 toiletspejl, 1 vandfad med kande, 2 lysestager og en lysesak med futteral, 2 dåser, 6 æsker, alt med dronning Sophie Magdalenes navn og krone i emaille – 639 lod $3\frac{1}{2}$ q.	6612 – 0 – 4

11 Maj

639 R 58 P

Für König Krone ganz neu
gemacht, von Gold und aus Granat
mit 908 Schmaragd, Carnivort
Verguldet 64 Loth, also 9 R 8 S - 576 - " - "
Mangne lösen für Raum mit
Gold abgang - 800 - " - "
für Gold an 10 Probere Weisp.
für Münn - 170 - " - "
1/2 Weisp. ungel. d. d. Münn - 45 - " - "
Für Brillant des an für d. Krone
des Ihre König Majestät auf
und Krone, von einem Goldum
drehl, und gemacht wird
g. Längst und ardiert - 300 - " - "
Fürs König Majestät Krone
und alle d. König Regalien
nach, von und aus verguldet - 50 - " - "
für Ihre König Majestät Krone
Verguldet d. aus gefalt. was
ein groß und d. Münn d. Münn - 68 - " - "
Für 2708 R 58 P

53. Frederik I Fabritius regning på kronen (p. 132)

	-	1 par skospænder med 28 rosensten	600 - 0 - 0
	-	1 par knæspænder med 24 rosensten	180 - 0 - 0
	-	3 buketter med rosensten	350 - 0 - 0
	31. dec.	Indfattet 2 portrætter i diamanter	32 - 0 - 0
1732	28. marts	4 sølv lampetter med spejlglas - 258 lod 1 q.	193 - 4 - 2
	12. april	1 par guld skospænder 1 $\frac{1}{2}$ lod (F. V)	18 - 0 - 0
	17. april	1 par skjorteknapper af dukatguld »ihn Quadron arbeit ausgearbeitet« 2 $\frac{3}{4}$ duc. (F. V)	6 - 3 - 14
	11. okt.	1 ring med en tynd rosensten hvorunder kronprinsens navn og krone i guldtråd (F. V)	20 - 0 - 0
	20. nov.	1 sølv oval kaffekande 35 lod 1 q. (F. V)	24 - 5 - 13
	26. nov.	1 guld toiletskål og fad, 1 mundbæger med underskål, 1 klokke, 2 nålebakker, 2 børster, 4 skruelåg med kæder til krystalfasker, 1 præsentertallerken på fod, ske, kniv, gaffler forsynet med dronningens navn og krone i emaille - 20 karat - 281 lod 2 q.	2908 - 5 - 0
	24. dec.	1 sølv spejlramme med kopstykke - 19 Ø 21 $\frac{1}{2}$ lod..	472 - 0 - 12
1733	6. febr.	1 par emailerede guld skjorteknapper med 3 rosen- sten (F. V)	4 - 0 - 0
	10. febr.	1 guldindfattet krystalsignet - guld 2 lod 3 $\frac{1}{2}$ q.	37 - 5 - 4
	16. febr.	1 par sølv lysestager med futteral - 71 lod 2 $\frac{1}{2}$ q.	50 - 4 - 6
	30. marts	1 sølv skærm 30 Ø 8 lod 2 q.	726 - 2 - 4
	3. maj	1 sølv politzet knækpassig kaffekande med underskål 57 lod (F. V)	40 - 2 - 4
	12. maj	1 ring med en »probere ausgearbeitet« rosensten med kronprinsens navn og hår under (F. V)	80 - 0 - 0
	6. okt.	1 par sølv lysestager med saks 43 lod 19 q. med fradrag af sølv i to gamle stager	5 - 2 - 7
	17. okt.	1 stort guld signet - 2 lod	34 - 0 - 0
	27. okt.	1 par sølv lysestager med saks - 42 lod 2 q. med fradrag af sølv i to gamle stager	5 - 1 - 14
	11. nov.	1 par guld skjorteknapper 2 q. 1 $\frac{1}{2}$ ort.	7 - 0 - 0
	20. nov.	1 lille sølv halsbånd (K)	1 - 2 - 0
	25. nov.	1 sølv kæde 4 $\frac{1}{2}$ lod (K)	4 - 3 - 0
	28. dec.	1 guld bøjle med charnier til en stok - 1 q.	5 - 0 - 0
1734	9. jan.	1 sølv kæde 4 $\frac{1}{2}$ lod (K)	4 - 3 - 0
	16. jan.	1 sølv sukkertang 2 lod $\frac{1}{2}$ q. (F. V)	1 - 4 - 7
	28. jan.	1 lille sølv halsbånd (K)	1 - 0 - 0
	24. april	1 guld udarbejdet pulverske 4 lod (F. V)	42 - 0 - 0
	25. maj	1 sølv sauceskål 43 lod (F. V)	30 - 2 - 12
	29. juni	1 guld ordens elefant med vægte sten (F. V)	95 - 0 - 0
		1 sølv politzet spænde til halsdug (F. V)	1 - 2 - 0
	28. juli	1 sølv politzet skrivetøj med 2 låg med blækhus og sandbøsse 91 lod 2 $\frac{1}{2}$ q. (F. V)	64 - 5 - 8

	12. okt.	I guld tabatiere	245 - 0 - 0
	-	I guld etui med hage og kæde med de behørig instrumenter	260 - 0 - 0
1735	17. jan.	I ovalt sølv indvendig forgyldt mundbæger med låg med kongens navn og krone graveret (K)	20 - 5 - 4
	31. jan.	I sølv låg til et mundbæger 6 ¹ / ₂ lod (K)	7 - 0 - 4
		Et ind- og udvendig forgyldt lavoir, bestående af bækken, kande og bæger (K)	43 - 0 - 0
	12. marts	I sølv politzet knæpassig spølskom med underskål, I sukkerskål med fod, I teflaske 69 lod (F. V)	49 - 2 - 7
		6 sølv teskeer 4 lod 3 q. - gave til dr. Daniel Abraham Hancke, der informerede prinsen »in physicis« (F. V) ..	3 - 4 - 10
	1. april	I sølv politzet gennembrudt fyrfad med lampe og rist, 2 ovale tepotter med underskåle, I spølskom, I dobbelt sukkerbøsse 139 lod 1 q. - arbejds løn (F. V)	17 - 2 - 5
		tillagt sølv for (F. V)	20 - 0 - 12
	16. april	I rund sølv politzet potageske med krumt skaft indvendig forgyldt 18 lod 2 q. (F. V)	19 - 1 - 10
	27. april	I sølv tepotte omgjort af en gammel, sølv tillæg og arbejds løn (K)	10 - 3 - 5
	11. maj	2 guld og med sort cacarain overtrukne nålehus med guldsirater og fjeder - gaver til dronningen og markgrevinden »an Sophien-Tage« (F. V)	60 - 0 - 0
	27. juni	Indfattet et portræt af kongen, besat med 8 store brillanter	900 - 0 - 0
	-	Indfattet sl. prinsesse Sophie Hedevids portræt i diamanter og med krone - omsat	30 - 0 - 0
	12. juli	Kongens portræt indfattet med 8 store brillanter	1000 - 0 - 0
	-	I do portræt indfattet i guld uden sten.	6 - 0 - 0
	19. juli	I guld udarbejdet pulverske 3 lod 3 ¹ / ₂ q. - gave til fyrstinden af Ostfrisland (F. V)	40 - 5 - 4
	25. juli	I guld tabatière med en jaspis i låget carmesseret med små rubiner og diamanter (K)	150 - 0 - 0
	13. aug.	3 guld tabatièrer foroven og forneden med perlemors plader.	170 - 0 - 0
	-	I guld knæpassig tabatière med låg og bund af rød jaspis.	55 - 0 - 0
	15. aug.	I stor oval og knæpassig sølv skål med låg, indvendig forgyldt, I knæpassig sølvbakke - leveret til dronningen - 261 lod 1 q.	221 - 0 - 5
	-	2 sølv knæpassige svingkedler - 407 lod 2 q.	288 - 3 - 14
	20. sept.	4 guld tabatièrer foroven og forneden med perlemors plader.	250 - 0 - 0
	-	2 sølv røgtobaksdåser med perlemorsplader	30 - 0 - 0

	20. sept.	1 guld signet med en rød carniol	15 - 0 - 0
	1. sept.	2 guld knæpassige tabatiører med låg og bund af rød jaspis.	110 - 0 - 0
	5. okt.	1 guld »schiffgen« 2 lod $\frac{1}{2}$ q. - fødselsdagsgave til prinsesse Charlotte Amalie (F. V)	28 - 0 - 0
	19. okt.	1 par guld skospænder	70 - 0 - 0
	22. okt.	1 ring med en krystal i midten, hvorunder kronprinsens navn, 2 brillanter - fødselsdagsgave til markgrevinden (F. V)	56 - 0 - 0
	28. okt.	1 guld »Schifgen«	45 - 0 - 0
	24. dec.	1 guld hirschfænger med ravhåndtag	120 - 0 - 0
	-	1 rav etui beslået med guld med instrumenter	50 - 0 - 0
1736	24. jan.	1 rav etui beslået med guld med instrumenter	58 - 0 - 0
	-	1 guldbeslået rav tabatière	34 - 0 - 0
	-	1 guld kæde med hage	24 - 0 - 0
	20. febr.	1 rav stokknap beslået med guld og en guld bøjle 1 q. 3 ort (F. V)	6 - 0 - 0
	27. marts	1 oval knæpassig sølv skål, indvendig forgyldt, med fad - 122 lod 1 q.	104 - 5 - 5
	17. april	1 sølv gehæng spænde	4 - 0 - 0
	25. april	2 sølvfade med låg, 3 uden låg - 370 lod.	265 - 5 - 10
	-	2 par knæpassige sølv lysestager - 123 lod $1\frac{1}{2}$ q.	88 - 2 - 15
	-	1 sølv skål, indvendig forgyldt	100 - 1 - 8
	-	1 bakke dertil - 42 lod 2 q.	30 - 3 - 4
	-	12 sølv skeer, 12 gafler, 12 knive, 2 trancher knive, 1 ske, 4 indvendig forgyldte saltkar - 200 lod $3\frac{1}{2}$ q.	140 - 4 - 4
	26. april	1 sølv lyseplade 6 lod 1 q. (K)	4 - 2 - 6
	28. april	1 knæpassig sølv løber stokknap 25 lod 3 ort (K)	18 - 1 - 13
	1. maj	1 sølv potte 56 lod 1 q. - arbejds løn.	7 - 0 - 3
	12. maj	1 guld udarbejdet skrivesfeder med blyant i den ene og »Zirchel« i den anden ende, med en plade med kongens navn og kronc - gave til kongen på hans navnedag (F. V)	36 - 0 - 0
		1 guld udarbejdet nøglering - gave til dronningens navnedag (F. V)	24 - 0 - 0
	5. aug.	1 knæpassig sølv sukkerdåse 17 lod $\frac{1}{2}$ q. (K)	12 - 2 - 0
	11. sept.	1 sølv sæt bestående af 4 fade, hvoraf det ene med låg, 3 tallerkener - 308 lod 2 q.	221 - 4 - 6
	31. dec.	1 par guld udarbejdede skospænder 3 lod $\frac{1}{2}$ ort (F. V)	48 - 0 - 0
1737	11. jan.	1 par sølv politzet skospænder (F. V)	2 - 3 - 0
	12. jan.	1 sølv forgyldt gehængspænde	6 - 0 - 0
	1. febr.	1 stor rød carniol indfattet i en stokknap (F. V)	3 - 0 - 0
	16. febr.	1 par guld udarbejdede og politzede knæspænder (F. V)	27 - 3 - 0

5. marts	3 røde carnioler indfattet i en stokknop, 1 carniol indfattet i guld (F. V)	5 - 3 - 0
30. marts	3 sølv fade med kronprinsens navn og krone graveret - 46 Z 15 lod	502 - 1 - 0
1. april	1 guldbeslæt rav stokknop med en guld bøjle	7 - 0 - 0
8. april	1 sølv potte 44 lod 2 q. - arbejds løn (F. V)	5 - 3 - 6
	tillagt sølv for	9 - 2 - 0
10. april	1 sølv politzet knækpassig temaskine med tang og tilbehør 210 lod 1 $\frac{1}{2}$ q. med kronprinsens navn og krone indgraveret - gave til staldmester Hans Hartmann (F. V)	149 - 4 - 0
16. april	1 cacarain futteral til en guld skrivefjeder med charnier og trykker af guld (F. V)	8 - 2 - 0
8. maj	1 sølv politzet knækpassig kaffekande med underskål, 1 mælkekande med underskål 86 lod - gave til dr. Hancke (F. V)	60 - 5 - 8
13. maj	5 røde carnioler indfattet i en stokknop (F. V)	6 - 4 - 0
14. maj	1 guld tabatière	230 - 0 - 0
13. juni	2 sølv vaskefade med kander, 6 lysestager - 282 lod 2 q.	200 - 0 - 10
-	3 stål lyseværme med sølvhåndtag	5 - 2 - 2
21. juni	1 sølv pudderkniv 1 $\frac{1}{2}$ lod (F. V)	2 - 0 - 0
13. juli	2 knækpassige sølv tepotter med underskåle 46 lod 2 q.	32 - 5 - 9
-	2 sølv teflasker, 2 sukkerskåle - 38 lod	26 - 5 - 8
-	6 teskeer - 3 lod 3 $\frac{1}{2}$ q.	3 - 1 - 9
-	1 knækpassig sølv kaffekande med underskål - 59 lod 1 q.	41 - 5 - 13
-	2 knækpassige sølv spølkummer - 32 lod 2 q.	23 - 2 - 0
20. aug.	1 sølv kapsel, indvendig enkelt, udvendig dobbelt forgyldt med det kgl. våben graveret - 55 lod 3 q.	77 - 2 - 3
10. sept.	1 knækpassig sølv knop til en løberstav - 25 lod 3 $\frac{1}{2}$ q.	18 - 1 - 15
27. okt.	1 sølv blækhus og sandbøsse - 36 lod 1 q.	26 - 0 - 0
14. nov.	1 par dobbelte sort emailerede guld skjorteknapper 2 q. (F. V)	7 - 0 - 0
23. nov.	1 sølv politzet knækpassig kaffekande med underskål, 1 mælkekande med underskål, 1 spølkom, 2 sukkerskåle med fod 143 lod 2 $\frac{1}{2}$ q. - bryllupsgave til kronprinsens regnclærer Christlieb von Clausberg (F. V)	103 - 5 - 2
25. nov.	1 »prober« udarbejdet politzet signet med en rød carniol 1 $\frac{1}{2}$ q. (F. V)	7 - 0 - 0
4. dec.	1 knækpassig sølv lyseværme - 48 lod 3 q. 2 ort.	28 - 3 - 1
24. dec.	1 knækpassig sølv taffel skål med låg, indvendig forgyldt, med kronprinsens navn graveret - 226 lod 2 $\frac{1}{2}$ q.	200 - 3 - 2
-	1 knækpassig sølv bakke med 2 hanke til samme, med kronprinsens navn graveret - 127 lod	92 - 3 - 12

	31. dec.	I knækpassig sølv lyseværk – 47 lod 1 ¹ / ₂ q.	37 – 3 – 13
1738	16. jan.	I rund sølv potageske med krumt skaft, laffet ind- og udvendig forgyldt 19 lod 1 ¹ / ₂ q. (F. V)	16 – 5 – 11
	28. jan.	2 sølv schweizer stokknopper – 70 lod 1 ¹ / ₂ q. arbejdsløn	14 – 0 – 0
	15. febr.	I hvid agat tabatière beslætt med forgyldt sølv.	10 – 0 – 0
	5. april	I stor sølv kapsel, indvendig enkelt, udvendig dobbelt forgyldt med kongens våben graveret – 56 lod 1 ¹ / ₂ q. [anvendt til Vallø Stifts fundats].....	78 – 0 – 11
	–	I par probere udarbejdede politzede guld skospænder 2 lod 3 q. (F. V)	45 – 0 – 0
	10. maj	2 guld politzede tandbørster 1 lod 1 q. 1/2 ort – gave til kongen og dronningen (F. V)	17 – 3 – 3
		I par diamant skospænder med 48 rosensten – heraf tillagt 4 af de største og fire diamanter – forgyldt sølv (F. V)	145 – 0 – 0
	12. maj	I par guld knæspænder 3 lod 3 ort	50 – 0 – 0
	19. maj	I guld etui med to ravplader, med guld instrumenter, kæde og hage	180 – 0 – 0
	5. juni	I par sølv forgyldte knæspænder med 16 rosensten...	20 – 0 – 0
	14. juni	I par sølv forgyldte knæspænder med 40 rosensten...	24 – 0 – 0
	–	I par do med 36 brillanter	480 – 0 – 0
	17. juni	I knækpassig sølv mælkekande med underskål – 29 lod	20 – 5 – 6
	20. juni	I guld pen til en lille guldbeslætt perlemors skrivetavle 3 ¹ / ₂ ort (F. V)	3 – 3 – 0
	27. juni	I guld tabatière	220 – 0 – 0
	5. juli	I guld udarbejdet og politzet kårde med tilbehør (F. V)	272 – 3 – 15
	17. juli	I par ørenringe med »element« sten (C. A)	16 – 0 – 0
	4. okt.	I ring med en brillantslebet krystal, hvorunder kron- prinsens navn i hår, en stor og en lille brillant på hver side (F. V)	63 – 0 – 0
	22. okt.	2 knækpassige sølv lyseværk med lyseværk – 118 lod 2 ¹ / ₂ q., sendt til Frederiksberg	93 – 1 – 3
	29. nov.	I par sølv politzede sporer (F. V)	8 – 2 – 12
	15. dec.	I par udarbejdede politzede guld skospænder 4 lod 1 q. 1 ort (F. V)	62 – 0 – 0
	23. dec.	12 sølv tallerkener, 2 små fade – 23 $\mathcal{H}$ 12 lod med kronprinsens navn og krone, til Frederiksberg.	503 – 4 – 0
	24. dec.	I guldkårde med tilbehør 21 lod 1 q. 3 ort – gave til kronprinsens opdrager Georg Wilhelm rigsfriherre von Soehenthal (F. V)	272 – 0 – 0
1739	28. marts	I guld signet med en krystalkugle (K)	24 – 0 – 0
	–	I sort sølv fransk fad, 2 middelstore rejse fade, 2 små rejsefade, med kronprinsens navn og krone – 23 $\mathcal{H}$ 8 lod – til Frederiksberg	498 – 3 – 0

10. maj	1 knækpassig sølv kaffekande med underskål 69 lod 3 q. (K)	50 - 0 - 15
	1 spølkorn 21 lod $3\frac{1}{2}$ q. (K)	15 - 4 - 3
	2 teflasker 21 lod 1 q. (K)	15 - 2 - 13
	1 mælkepotte, indvendig forgyldt 28 lod 1 q. (K)....	26 - 3 - 8
	1 tepotte med underskål 17 lod 3 q. (K)	13 - 0 - 15
27. maj	1 guldded i en ordenskæde, kæden efterset (F. V)	1 - 2 - 0
7. juni	1 guld udarbejdet tandstikkerhus (F. V)	36 - 0 - 0
17. juni	7 par dobbelte skjorteknapper, hver »auf seine manir gemacht« med indfattede agater (F. V)	54 - 0 - 0
	1 sølv forgyldt gehængspænde	9 - 0 - 0
18. juli	1 guld tabatière med hjorteklov i låg og bund	80 - 0 - 0
-	1 stor do ligeledes med hjorteklov	130 - 0 - 0
-	1 do formet som en halv hjorteklov	110 - 0 - 0
-	1 do formet som en hel hjorteklov med hjorteklov i siderne	220 - 0 - 0
9. sept.	1 guld skjorte knap	3 - 2 - 0
18. sept.	1 sølv politzet kaffekande med underskål, 1 mælke- kande uden underskål, 1 dobbelt sukkerbøsse 121 lod 2 q. (F. V)	86 - 1 - 4
	6 sølv teskeer 4 lod 2 q. (F. V)	3 - 3 - 12
26. sept.	1 rund stærkt forgyldt tombaks tabatière med skil- padde i låg og bund (F. V)	7 - 3 - 0
12. okt.	1 guld tabatière med 1 sten i låg og bund	104 - 0 - 0
15. okt.	1 rund ind- og udvendig stærkt forgyldt sølv tabatière med hjorteklov i låg og bund (F. V)	12 - 0 - 0
12. dec.	1 tilsvarende tabatière	104 - 0 - 0
1740 23. juli	2 guld benklædespænder - 2 lod 1 q. $1\frac{3}{16}$ ort	26 - 5 - 4
13. dec.	8 knækpassige sølv lysesager, 2 lysesakse - 188 lod 2 q.	137 - 2 - 11
1741 4. febr.	2 knækpassige sølv lyseskærme - 150 lod	115 - 3 - 12
14. aug.	1 guld bidsel til et rødt carniol signet	18 - 0 - 0
6. sept.	1 knækpassig sølv opsats til chocolate, 1 sølvbakke dertil 60 lod 1 q. (K)	45 - 1 - 12
8. sept.	1 agat stokknap beslæt med guld, 1 guld bøjle	14 - 0 - 0
21. sept.	1 rav stokknap med brillanter	140 - 4 - 0
18. nov.	1 »Hals Tuhr« med 16 enkelte brillanter og 64, fordelt med 16×4 - uden stene	30 - 0 - 0
1742 19. jan.	1 rav stokknap forsæt med 14 brillanter, 1 guldbøjle..	163 - 4 - 0
9. febr.	1 gennembrudt sølv plade, forgyldt på begge sider og graveret, hvori de kgl. herskabers portrætter, skåret i sten, er indfattet	120 - 0 - 0
22. febr.	1 blå fluss indfattet i sølv og forgyldt	4 - 0 - 0
2. april	1 sølv forgyldt kalk, 1 do kande, 1 do oblatæske, 1 do tallerken med våben graveret - ialt 311 lod	340 - 5 - 8

	16. okt.	I rundt knækpassig guld vandfad og kande – 1250 lod – 20 karat	1528 – 4 – 8
1743	4. jan.	I sølv schweizer stokknap – 39 lod $\frac{1}{2}$ q – arbejdsløn	2 – 3 – 13
	24. juni	I rav stokknap, guldbeslæet, med kongens navnetræk og krone, I guld bøjle og stift	15 – 0 – 0
	22. okt.	I guld bøjle til en stok	8 – 0 – 0
1743	16. marts	I sølv keddel – 320 lod	226 – 4 – 0
	29. aug.	I stor guld tabatière	250 – 0 – 0
	8. okt.	I sølv temaskine med tang og tilbehør, I kaffekande med underskål, I mælkekande med underskål, 2 tepotter med underskåle, 2 spølkummer, I dobbelt sukkerbøsse, I tebakke, ialt 639 lod	465 – 5 – 10
	–	12 sølv teskeer, I sukkertang	10 – 2 – 15
	7. nov.	I guld tabatière med en sten i bunden og en mindre sten i låget	90 – 0 – 0
1744	24. sept.	I sølv lyseskærm med tilbehør – 63 lod 3 q	50 – 2 – 13
	–	I sølv kaffekande med underskål – 67 lod 2 q I ort	50 – 4 – $\frac{1}{2}$
	–	I sølv mælkekande med underskål – 40 $\frac{1}{2}$ lod	30 – 2 – 4
	–	I sølv forgyldt mundbæger med låg og underskål – 37 $\frac{3}{4}$ lod	32 – 1 – 14
1746	25. maj	I kammergeschirr af sølv – arbejdsløn	15 – 0 – 14

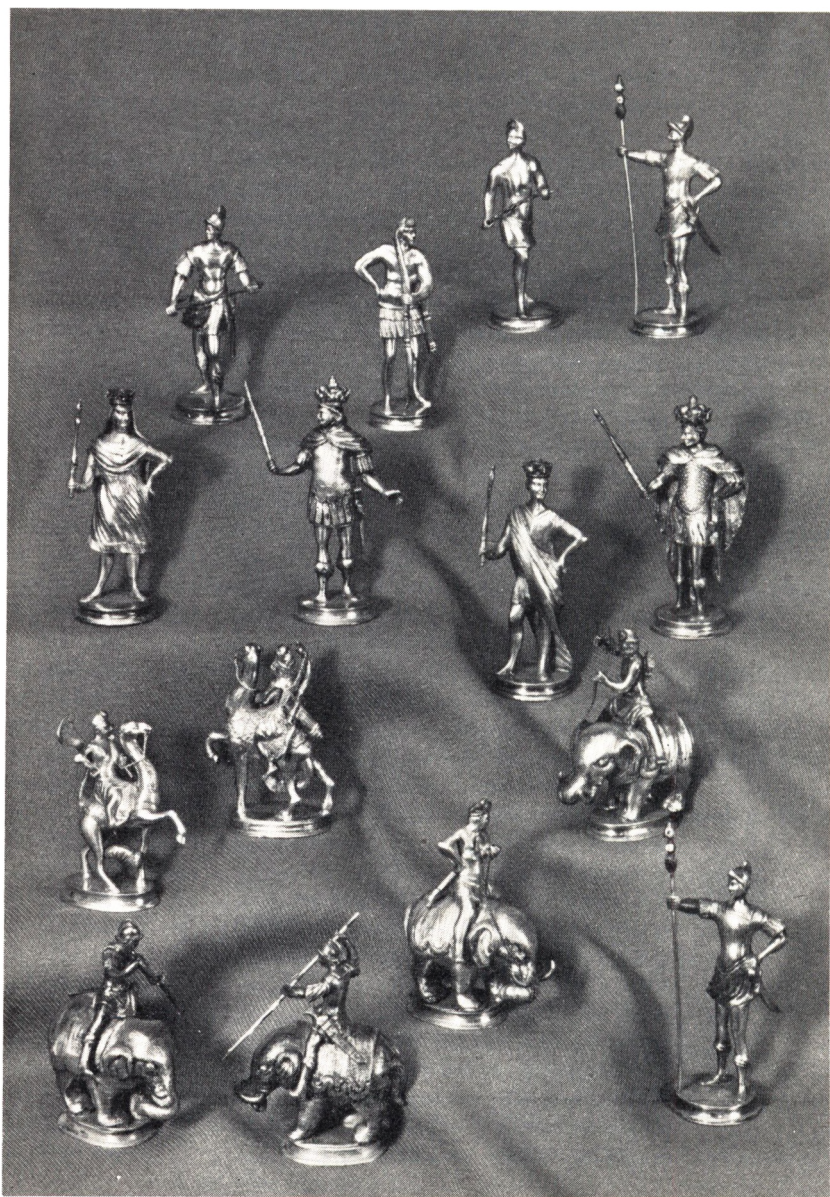
Uspecificerede regninger

1738 (21/5)	520 – 0 – 0 (C. A)	1742 (31/3)	228 – 0 – 0 (C. A)
(17/7)	27 – 0 – 0 (C. A)	(16/7)	99 – 2 – 2 (C. A)
1739 (15/12)	1570 – 0 – 0 (C. A)	1743 (-/2)	200 – 0 – 0 (C. A)
1741 (15/6)	650 – 0 – 0 (C. A)	1744 (3/3)	767 – 0 – 0 (C. A)
1742 (31/3)	570 – 0 – 0 (C. A)		

ialt 4631 rdl. 2 $\frac{1}{2}$ 2 β .

CHRISTOPHER (II) FABRITIUS

1741	23. dec.	1 sølv forgyldt bestik, bestående af saltkar, kniv, ske og 2 gaffer, samt 1 lille ske – 21 lod 1 q. og 3 ort – i futteral.	29 – 1 – 10
	–	1 do – 21 lod 3 q. 1 ort	29 – 1 – 10
1742	17. okt.	1 sølv løber stokknap 44 lod (K)	32 – 4 – 0
	14. nov.	1 tilsvarende 41 lod 2 q. (K)	30 – 5 – 3
1744	20. marts	18 par sølv gaffer og knive med porcelains skafter – 111 lod 1 q.	97 – 1 – 4
	4. april	2 sølv livspænder 12 ¹ / ₂ lod (F. V)	12 – 5 – 5
	17. april	1 sølv stærkt forgyldt dåse med rav låg (F. V)	16 – 0 – 0
	15. juni	1 sølv livspænde 5 lod 3 q. (F. V)	6 – 0 – 13
	16. okt.	1 tilsvarende 5 lod 3 ¹ / ₂ q. (F. V)	6 – 1 – 10
	5. dec.	1 sølv nøddeknækker med kronprinsens navn og krone graveret 17 ¹ / ₂ lod (F. V)	17 – 1 – 10
	16. dec.	6 stk. med firkantede brillanter til årbånd, tillagt 15 brillanter (F. V)	380 – 0 – 0
	–	Indfattet en på begge sider skåret carniol i guld.	18 – 0 – 0
1745	3. april	1 uægte ridderkors (F. V)	10 – 0 – 0
		1 stærkt forgyldt sølv ordenskæde (F. V)	65 – 0 – 0
1746	5. febr.	1 sølv kammerpotte 48 lod 3 q. 1 ort (F. V)	36 – 3 – 10
	26. febr.	1 guld etui med 3 kgl. navnetræk i emaille	65 – 0 – 0
		Indfattet 1 rav dåse i guld.	60 – 0 – 0
	12. sept.	Kongens portræt indfattet i en ring med brillanter ...	165 – 0 – 0
	17. nov.	1 guld og sort emaillet skjorteknap	4 – 0 – 0
	25. nov.	1 tilsvarende skjorteknap	4 – 0 – 0
	23. dec.	1 guld bæger med låg (kun arbejdsløn)	24 – 0 – 0
		Indfattet 1 stor carniol med kongens våben i guld ...	20 – 0 – 0
1747	14. jan.	1 sølv forgyldt bæger med låg og med sl.kong Frederik IV's navn 2 gange i guld og emaille – 48 lod 1 q.	64 – 2 – 7
	30. jan.	1 sølv »lichtmaschine« – 26 lod 1 q.	21 – 1 – 14
	11. febr.	1 sølv temaskine med tang – 259 ¹ / ₂ lod	189 – 4 – 9
	–	2 sølv kaffekander med underskåle – 163 lod 2 q.	120 – 5 – 5
	–	1 sølv mælkekande med underskål – 40 lod 1 ¹ / ₂ q.	30 – 1 – 9
	–	1 sølv tepotte med underskål – 34 ¹ / ₂ lod	25 – 5 – 15
	–	1 lille do – 25 lod 1 q. 1 ort	19 – 1 – 11
	–	1 sølv spølkum – 20 lod 3 ort	14 – 5 – 8
	–	2 sølv teflasker – 20 lod 3 q. 1 ort	15 – 3 – 8
	–	2 sølv sukkerskåle – 20 lod 2 ort	15 – 0 – 8
	–	12 sølv teskeer og 1 sukkertang – 11 lod 1 q.	9 – 4 – 12
	25. febr.	1 guld hirschfenger med klinger og skede	310 – 0 – 0
	9. marts	1 ind- og udvendig forgyldt sølvbæger med låg, forsynet med en emaillet guld knap på låget (kun arbejdsløn og guld)	44 – 4 – 8

54. Krigsspils-figurer (p. 135)

	26. april	1 guld gehængspænde, sløjfe og spids.	140 - 0 - 0
	21. juli	1 sølv forgyldt elefant ordens kæde	110 - 0 - 0
	7. sept.	Efterset, oppudset og poleret regalierne, nemlig begge kroner, scepter, sværd, rigsæble, salvedåse, begge ordenskæder, begge diamantstjerner med begge knæbånd og den store amctyst, indsat en manglende rosensten i det ene knæbåndsspænde.	250 - 0 - 0
	8. okt.	1 nyt guld spænde til kongens nye ordensgehæng, besat med kongens egne sten, den gamle sløjfe gjort større, resten efterset og overflyttet.	75 - 0 - 0
		1 sølv gehængspænde - 9 lod 1 q.	9 - 3 - 8
	12. nov.	1 indvendig forgyldt sølv kande til et vaskefad - 46 lod 2 q.	45 - 2 - 4
1748	1. febr.	49 større og mindre signetsten indfattet i forgyldt sølv, graveret deviserne dertil.	220 - 3 - 0
	-	Indfattet 1 dåse af blå fluss og 1 do af brun fluss i forgyldt sølv	30 - 0 - 0
	17. febr.	10 nye sølv figurer med partisaner i hænderne til et gammelt skakspil	55 - 0 - 0
		10 nye forgyldte sølv do med flitsbuer.	55 - 0 - 0
	6. marts	Indfattet 1 dåse af blå composition i guld	85 - 0 - 0
	-	Indfattet 1 agat dåse i forgyldt sølv	10 - 0 - 0
	28. marts	1 guld dåse med sort agat låg	85 - 0 - 0
	-	Indfattet kongens portræt i en ring med brillanter.	120 - 0 - 0
	6. april	1 guld dåse med brunt agat låg	95 - 0 - 0
	-	Indfattet 1 skilpadde dåse i sølv	10 - 0 - 0
	-	1 par sølv sporer	12 - 0 - 0
	-	1 guld dåse med 2 norske agater	90 - 0 - 0
	27. april	1 firkantet dåse af hvid calcedon i guld	60 - 0 - 0
	3. juli	1 bøjle og 1 ring af guld til en stok med porcelainsknop	12 - 0 - 0
	5. okt.	Indfattet 1 stor porcelainsdåse i guld.	110 - 0 - 0
1749	20. jan.	Indfattet 1 rav dåse i guld.	40 - 0 - 0
	25. jan.	Indfattet 1 større rav dåse i guld	45 - 0 - 0
	26. febr.	4 sølv »licht putzen« - 17 lod 2 q. 1 ort	14 - 1 - 8
	20. marts	Indfattet 4 emailerede plader i guld til skjorteknapper	12 - 0 - 0
	28. marts	Indfattet 1 rund skilpadde dåse i guld.	40 - 0 - 0
	24. maj	Indsat 16 store brillanter og 6 tafelsten i et ordenskors .	4130 - 0 - 0
	25. juli	1 sølv kammerpote - 39 ¹ / ₈ lod.	29 - 0 - 1
	13. sept.	Indsat 15 store brillanter og 73 af forskellig størrelse i et bryststykke med kongens portræt.	3970 - 0 - 0
	25. okt.	1 skilpaddedåse med guld zirater.	18 - 0 - 0
	6. dec.	Indfattet prinsesse Louise portræt med 22 store og 41 forskellige brillanter med krone over	1250 - 0 - 0
	23. dec.	Indsat kongens portræt i en guld dåse	6 - 0 - 0

1750	17. jan.	I guld spejlramme – 101 $\frac{1}{2}$ lod	1043 – 3 – 0
	21. jan.	I sølv ske, nr. 110 – 6 lod 3 $\frac{1}{2}$ q. med graveret våben (C)	5 – 3 – 6
	29. jan.	Omdannet underdelen af et stort brillant bryststykke, tillagt 1 stor brillant – 19 $\frac{1}{2}$ gren – og 11 små	1460 – 0 – 0
	21. jan.	I rav flaske besat med guld zirater	45 – 0 – 0
	21. febr.	Indfattet 1 ottekantet brun agatdåse i guld	56 – 0 – 0
	4. marts	I guld plade til dåbsbækkenet med prinsesse Louises navn indgraveret – 15 lod 3 q. 3 ort.	158 – 2 – 10
	7. marts	Indfattet kongens portræt i en guld dåse	18 – 0 – 0
	1. april	I guld dåse med 2 norske marmorplader	110 – 0 – 0
	12. juni	Indfattet 1 stor firkantet perlemoders dåse i guld og indvendig foret med guld.	125 – 0 – 0
	–	Indfattet 1 rund skilpadde dåse i guld.	40 – 0 – 0
	8. okt.	Indsat kongens portræt i en guld dåse med brillanter – leveret guldramme og glas	8 – 0 – 0
	10. okt.	I par sølv sporer – 7 lod $\frac{1}{2}$ q.	7 – 2 – 0
	–	Indfattet 1 firkantet perlemoders dåse i sølv ind- og udvendig	14 – 0 – 0
	8. dec.	12 forgyldte sølv figurer til et skakspil	60 – 0 – 0
	–	1 forgyldt sølv låg til 1 blåt glas – 9 lod 2 ort.	11 – 2 – 13
	24. dec.	6 sølv mænd med partisaner til et skakspil	24 – 0 – 0
1751	8. jan.	12 sølv lysestager – 355 lod $\frac{1}{2}$ q.	261 – 2 – 10
	13. febr.	I guld dåse med charnier, smykket med forskellige portrætter	190 – 0 – 0
	16. febr.	I sølv forgyldt hovedvands æg	6 – 0 – 0
	9. marts	I indvendig forgyldt sølv bøger – 26 lod 1 q.	24 – 2 – 2
	27. marts	I guld portrætdåse	45 – 0 – 0
	30. marts	I guld bøger med 3 påloddede medailler – arbejds-løn	35 – 0 – 0
	27. april	I do med 2 lange og 3 runde guldblader – arbejds-løn	40 – 0 – 0
	1. maj	Indfattet 1 par krystal skjorteknapper i guld	12 – 0 – 0
	8. juni	I guld bestik, bestående af saltkar, ske, knivskaft, gaffel og marvske – i futteral	470 – 0 – 0
	20. nov.	2 sølv hanke og låg til 2 glas flasker, solvfodder til samme	56 – 0 – 0
1752	16. jan.	Indfattet 1 brun agatdåse i guld	45 – 0 – 0
	–	Indfattet 2 signet carnioler i guld	28 – 0 – 0
	–	Indlagt 1 perlemoders etui med guld	8 – 0 – 0
	–	Indfattet 1 mindre agat etui i guld	5 – 0 – 0
	29. jan.	I rund guld dåse med rav låg, indsat 1 emaileret portræt indvendig i låget	80 – 0 – 0
	2. febr.	Indfattet 1 stor signet carniol i guld	18 – 0 – 0
	4. marts	I sølv lyseskærm – 71 $\frac{1}{2}$ lod	57 – 3 – 15
	20. marts	I par sølv sporer – 8 lod	8 – 0 – 8

	29. marts	Indsat kongens portræt i en perlemoders dåse, med indfatningen	15 - 0 - 0
	12. april	1 bøger af hjortetak foret med sølv, nyt låg og fod. . .	22 - 0 - 0
	21. april	Indfattet 2 braseletter, bag til udziret med guld, det ene med kongens portræt i 8 brillanter med små omkring, det andet med kongens navnetræk og krone med 8 mindre brillanter og små omkring - tillagt 87 smukke brillanter - dertil 1 futteral med rødt fløjl og guldsnore	335 - 0 - 0
	-	1 par store sølv sporer - 8 lod 3 q.	8 - 3 - 2
	26. april	1 sølv nat geschir - 71 ¹ / ₂ lod	54 - 2 - 11
	20. maj	3 sølv spænder til halsbind	6 - 0 - 0
	22. maj	Indfattet 1 lakeret dåse i guld.	85 - 0 - 0
	31. juli	Indsat kongens portræt i en diamantring	10 - 0 - 0
	29. sept.	Indfattet 1 »zitronern« dåse i forgyldt sølv.	16 - 0 - 0
	-	Indfattet 2 grønne skilpadde dåser i guld	80 - 0 - 0
	7. okt.	1 sølv fyrfad med lampe - 55 ¹ / ₂ lod	39 - 5 - 5
	17. okt.	Indsat kongens portræt i en guld dåse	2 - 0 - 0
	19. okt.	1 guld dåse med 2 rav låg	85 - 0 - 0
	9. okt.	1 sølv gehængspænde - 7 lod	4 - 0 - 15
	29. okt.	1 stor rund grøn skilpadde dåse indfattet i guld.	60 - 0 - 0
	24. dec.	2 store brillanter indfattet med 37 brillanter til hårnåle	130 - 0 - 0
1753	2. jan.	Indfattet dronningens portræt i en guld dåse, med fatningen	8 - 0 - 0
	-	ligeså i en agat das med brillanter, med fatningen.	8 - 0 - 0
	-	1 firkantet sølvskuffe med 3 rum til pen, sandbøse og blækhus til 1 skrivetøj - 32 lod	26 - 0 - 0
	28. jan.	1 firkantet guld dåse til en brun sten	110 - 0 - 0
	24. april	1 guld dåse med kongens portræt i låget	170 - 0 - 0
	12. maj	1 guld dåse med dronningens portræt	195 - 0 - 0
	27. juli	Indfattet 1 emaille dåse i guld - 5 lod 1 q.	79 - 1 - 8
	-	Indfattet 1 do rund i guld - 4 lod 3 q.	67 - 4 - 8
	15. aug.	1 par 3-panteloks ørnringe, indfattet modtagne sten i guld, tillagt 34 små sten	30 - 0 - 0
	23. sept.	4 kameler med en rytter på - 20 lod	26 - 0 - 8
	27. okt.	10 kameler, hvoraf 1 forgyldt - 53 ¹ / ₂ lod	68 - 4 - 5
	18. nov.	1 guld dåse med hjortetaks låg	165 - 0 - 0
	25. nov.	2 forgyldte og 2 sølv kameler med en rytter på - sølv leveret - tillagt 4 ¹ / ₂ lod.	19 - 4 - 5
	25. dec.	1 guld dåse med 2 granatlåg	165 - 0 - 0
1754	19. marts	3 sølv kameler - 17 lod 1 ¹ / ₂ q.	20 - 5 - 8
	-	1 sølv lyseværk med musling- og blomsterværk	85 - 0 - 0
	13. april	1 guld bestik, bestående af saltkar med sine tilhørende rum og emailleret låg, ske, gaffel og knivskaft - 54 lod 3 ¹ / ₂ ort.	597 - 5 - 13

	20. april	Indfattet 1 stor emaileret dåse i guld.....	75 - 0 - 0
	27. april	1 guld dåse	185 - 0 - 0
	-	4 sølv lysestager svarende til ovennævnte skærm	300 - 0 - 0
	29. april	1 sølv gehængspænde - 5 lod $3\frac{1}{2}$ q.....	5 - 5 - 4
	14. aug.	Indfattet 2 sorte agatplader i en sølv dåse	14 - 0 - 0
	-	1 sølv tepotte med 2 skrucer, indvendig forgyldt - 30 lod 1 q.....	32 - 1 - 10
	21. sept.	1 guld dåse med 2 rav låg	140 - 0 - 0
	-	1 rund do med 1 blå sten i låget	140 - 0 - 0
	31. dec.	2 sølv lysestager som under 27. april	150 - 0 - 0
1755	25. jan.	2 sølv lysestager som foran.....	150 - 0 - 0
	7. maj	Indfattet 2 skilpaddedåser i sølv.....	12 - 0 - 0
	2. juni	1 elefant ordenskæde 29 lod $2\frac{1}{8}$ q. (C. VII)	331 - 3 - 12
	17. juli	Indfattet 1 carniol, hvori var skåret kongens portræt, i guld.....	12 - 0 - 0
	2. aug.	Indfattet 1 agatdåse i guld	60 - 0 - 0
	16. nov.	1 massiv guldring med en krystal i midten og navn under	8 - 0 - 0
1756	28. jan.	1 sølv temaskine - $258\frac{1}{2}$ lod; 1 kaffekande - $46\frac{5}{8}$ lod; fad dertil - $18\frac{15}{16}$ lod; 1 stor tepotte og fad - $37\frac{3}{16}$ lod; 1 mindre do med fad - $19\frac{7}{16}$ lod; 1 spølkom - $29\frac{5}{8}$ lod; 1 do - $28\frac{1}{4}$ lod; 1 mælkekande - $22\frac{9}{16}$ lod; 2 sukkerskåle - $20\frac{3}{4}$ lod; 2 tedåser - $23\frac{9}{16}$ lod; 1 fad til mælkekanden - $8\frac{1}{4}$ lod	384 - 5 - 14
	-	12 teskeer og 1 sukkertang - 14 lod 3 q.....	12 - 5 - 7
	21. febr.	1 par guld lænke ærmeknapper (C. VII).....	9 - 0 - 0
	30. marts	1 guldbøger med en medaille i låget, 2 runde plader og 2 emailerede lange plader på siderne - arbejdsløn	50 - 0 - 0
	-	1 halsbånd, »bestehend aus 9 Brilliant doppelte einge- faßte rosen, nebst zwey stöcken wie abgebrochene Zweige, an der Seite den mittelsten Roße und voran hang ein brust Schmuck mit 4 Pantelochen ohne die 3 große, alle 4re Pantelochen wie die großen waren mit kleine brillianten umb carmosiret, in das gantze halsbandt war in allem mit großen und kleinen zu- sammen 656 brillianten wo von ich auf allergnädigst ordre habe allerunterthänigst zu gelegt an unterschied- liche gröse 371 brillianten, welche waren an werht«..	750 - 0 - 0
	-	arbejdsløn, guld og sølv - leveret til prinsesse Sophie Magdalene.....	110 - 0 - 0
	-	1 hårnål som en afbrækket gren med store og små pendelokker, med den store brillant ialt 85, hvoraf til- lagt 59 - til prinsesse Sophie Magdalene	100 - 0 - 0
	-	arbejdsløn, guld og sølv	30 - 0 - 0

30. marts	I par store brillant ørenringe, oversten og pendelokker carmæsseret med brillanter, med de 4 store brillanter ialt 145 – til prinsesse Sophie Magdalene – arbejdsløn	20 – 0 – 0
–	I stort brystsmykke med 8 pendelokker, ialt 207 brillanter – tillagt 110 brillanter – til prinsesse Wilhelmine Caroline	290 – 0 – 0
–	arbejdsløn	80 – 0 – 0
–	I par store brillant ørenringe, oversten og pendelokker carmæsseret med brillanter, 4 store og 48 mindre brillanter, 4 store og 48 mindre brillanter – til prinsesse Wilhelmine Caroline – arbejdsløn	15 – 0 – 0
1. maj	50 forgyldte sølv figurer med flitsbuer, konge, dronning og en løber – arbejdsløn	185 – 3 – 0
10. aug.	I stor guld dåse med 1 brillant forstykke og et emaileret stykke inden i låget	500 – 0 – 0
14. sept.	I stor guld dåse	210 – 0 – 0
28. okt.	I guldspånede til halsbind 3 q. $\frac{1}{2}$ ort (AP)	9 – 0 – 3
	I par guld skjorteknapper (AP)	5 – 3 – 15
10. dec.	I stor guld dåse, låget rigeligt besat med diamanter og en emaileret plade midt på	1400 – 0 – 0
1757 28. jan.	I guld saltkar med 3 rum – 14 lod $3\frac{1}{2}$ q.	173 – 5 – 4
30. marts	I sølv bager med låg, hvori indsat forgyldte medailler, bægeret indvendig forgyldt – 42 lod – arbejdsløn	18 – 0 – 0
–	I do bager – medaillerne leveret – 15 lod $2\frac{1}{2}$ q.	27 – 4 – 9
29. april	I sølv håndfad med arveprinsens navn 36 lod $2\frac{1}{2}$ q. (AP)	27 – 5 – 13
3. sept.	I guld dåse med låg af blå composition, låg og forstykke besat med brillanter	450 – 0 – 0
–	I hvid calcedons dåse indfattet i guld, på låget en grøn og blå emaileret ostindisk ravn på en afbrækket gren med blade og roser på, alt rigeligt indfattet med brillanter og rubiner, ligeså forstykket; på alle fire sider små emailerede fugle, i låget en emaileret plade	500 – 0 – 0
26. sept.	I stærkt forgyldt sølv knivskaft 2 lod 3 ort (AP)	1 – 5 – 0
11. nov.	2 sølv løber knopper – 77 lod 1 q.	62 – 2 – 2
1758 28. jan.	I indvendig forgyldt sølv skål med låg, tallerken og ske – 106 lod 1 q.; I gisfad og kande – 87 lod 1 q.; I indvendig forgyldt sæbekugle – 11 lod 1 q.; I præsentertallerken – 42 lod 2 q.; I kammerpotte – 44 lod 1 q. – til kronprinsen	282 – 1 – 6
–	I par sølv spænder (AP)	2 – 4 – 0
25. marts	I elefant ordenskæde sølv forgyldt (AP)	55 – 0 – 0
3. juli	I uægte elefant (AP)	35 – 0 – 0

	25. juli	1 par sølv sporer – 6 lod 2 q. 3 ort.	7 – 1 – 1
	14. april	1 guld ring til et brillant portræt.	2 – 0 – 0
	4. sept.	1 guld dåse med agatlåg, indfattet og garneret med brillanter og rubiner, ligesom forstykket.	410 – 0 – 0
	17. nov.	1 guld dåse besat med brillanter og rubiner.	950 – 0 – 0
	30. dec.	2 sølv terriner med underfade og skeer – 944 lod 1 q. – til gavebrug.	934 – 3 – 14
1759	30. jan.	1 sølv kaffekande, 1 mælkekande, 1 tepotte, 1 spølkum, 2 tedåser, 2 sukkerskåle – 196 lod – til gavebrug.	155 – 1 – 0
	–	12 teskeer, 1 sukkertang – 13½ lod – ligeså.	11 – 2 – 10
	30. marts	1 rund guld dåse med charnier, udsiret med forskellige portrætter – 12 lod – heraf 6 lod leveret.	136 – 0 – 0
	26. maj	1 par guld graverede skospænder og tilsvarende knæ- spænder 3 lod 2½ ort (AP).	37 – 2 – 7
	4. aug.	2 guld tandstikkere 2 q. 1 ort (C. VII).	7 – 0 – 6
	3. sept.	1 hvid calcedons dåse indfattet i guld, låget besat med brillanter, rubiner og smaragder, på forstykket en stor brillant med rubiner om.	320 – 0 – 0
	4. sept.	1 guld og emailleret blomsterkurv udsiret med email- lerede og guld blomster, besat med brillanter, rubiner safirer.	400 – 0 – 0
	1. okt.	1 sølv kaffekande, 1 mælkekande, 2 tepotter, 2 spøl- kummer, 2 sukkerskåle, 2 teflasker – mat og poleret arbejde – 239 lod. Til gavebrug.	193 – 1 – 12
	–	12 teskeer, 1 sukkertang – 11½ lod – til gavebrug.	9 – 5 – 2
	9. nov.	1 indvendig forgyldt sølv kaffekande 44 lod (AP).	40 – 7 – 2
		1 indvendig forgyldt sølv »seir kugel« 10 lod 2½ q. (AP).	9 – 4 – 7
	1. dec.	2 kongelige kroner med 19 rosensten til to gamle for- gyldte sølvrammer.	75 – 0 – 0
	31. dec.	1 guld og grønt emailleret tandstikkerhus indfattet med brillanter og rubiner.	220 – 0 – 0
	–	1 hvidt emailleret guld tandstikkerhus.	75 – 0 – 0
1760	4. jan.	1 rund elfenbensdåse indfattet i guld – 6 lod 1 q. 1½ ort	91 – 1 – 4
	–	1 firkantet sølv forgyldt futteral til et portræt.	16 – 0 – 0
	–	2 skildpaddelåg indfattet i en gulddåse – 7 lod.	97 – 0 – 0
	–	1 stor firkantet agatdåse i guld – 9 lod 1 q.	131 – 2 – 0
	4. sept.	1 kabinetstykke i guld i form af et gammelt brudt træ på en lakeret fod, til at åbne i midten, hvori forskellige instrumenter, smykket med blomster af emaille, bril- lanter, rubiner og safirer (måske det guld etui i form af et træ med diamantblomster, der 1793 solgtes til Pierre Frontin?)	400 – 0 – 0
	10. sept.	Indfattet 1 skildpaddedaase i sølv.	6 – 0 – 0

	10. sept.	Indsat 2 hvide plader af kongens eget guld i en dåse – arbejdsløn	40 – 0 – 0
	7. okt.	1 gult agat etui indfattet i guld med guld instrumenter	80 – 0 – 0
	8. okt.	1 par sølv spænder (C. VII)	3 – 0 – 0
1761	20. febr.	1 sølv temaskine – 317 lod; 1 kaffekande og 1 mælkekande med underskåle, 2 teflasker, 2 tepotter med underskåle, 2 sukkerskåle, 1 spølkum – ialt 245 lod $3\frac{1}{2}$ q.	422 – 0 – 15
	–	12 teskeer og 1 sukkertang – 11 lod 1 q.	9 – 4 – 3
	30. marts	2 elefanter og 2 tårne til kronprinsens ordenskæde (C. VII)	44 – 3 – 6
	7. aug.	1 guld dåse garneret med brillanter, rubiner og safirer	620 – 0 – 0
	–	1 emaillet guld dåse	190 – 0 – 0
	4. sept.	1 guld dåse med kulørt guld indfattet med brillanter og rubiner i forstykket	410 – 0 – 0
	–	1 blåt gennemsigtigt agatetui indfattet med en brillant	230 – 0 – 0
	–	1 grønt emaillet skrivetøj af sølv og forgyldt	80 – 0 – 0
	24. okt.	1 sølv pudderkniv med perlemoder på skaftet	4 – 0 – 0
	6. dec.	1 af norsk agat slebet dåse indfattet i guld og emaille, på låget og forstykket besat med brillanter og rubiner	600 – 0 – 0
1762	20. juli	1 sort lakeret dåse med guld charnier og forstykket, indvendig i låget et portræt indfattet i guld	38 – 4 – 8
	23. sept.	1 stor brillant med 12 mindre omkring i en ring	200 – 0 – 0
	16. okt.	Indsat 1 stor brillant i en ring – arbejdsløn, guld og sølv	10 – 0 – 0
	4. nov.	1 rund skildpaddedaase med sølv charnier og forstykke	8 – 0 – 0
	–	Indfattet en aflang brun agat dåse i guld – 4 lod 1 q.	77 – 3 – 0
	31. dec.	Indfattet en udskåret jaspis dåse i guld med 1 brillant i forstykket	380 – 0 – 0
	–	1 agat jagt dåse i guld med brillant.	430 – 0 – 0
	–	Indfattet et forstørrelsesglas i guld med 1 brillant på låsen	115 – 0 – 0
1763	21. maj	Korset på elefanten på kongens ordenskæde, ligesom det i panden, indfattet i guld i stedet for den gamle sølvindfatning, elefanten opemaillet og oppudset	35 – 0 – 0
	29. aug.	1 elefant ordenskæde til arveprins Frederik – 35 lod – $3\frac{1}{4}$ q.	446 – 0 – 12
	6. sept.	Indfattet 1 dåse af hvid carniol i guld, smykket med brillanter og rubiner	250 – 0 – 0
	12. okt.	1 firkantet dåse af rødlig norsk agat i guld med brillanter	580 – 0 – 0
	–	1 mindre dåse af udskåret carniol i guld med brillant	240 – 0 – 0
	–	1 tandstikkeretui af en udskåret ametyst i guld med brillant	150 – 0 – 0
	–	1 antikt guld etui med 1 kompas i låget og 1 kikkert nedenunder, 1 brillant på låsen	160 – 0 – 0

1764	4. jan.	I oval ametyst dåse indfattet i guld, smykket med brillanter	380 - 0 - 0
	-	I do indfattet i guld med brillanter og rubiner	135 - 0 - 0
	-	I sølv kammerpotte - I gammel modtaget, tillagt 16 lod sølv	19 - 5 - 4
	26. marts	I sølv gehæng spænde (C. VII)	4 - 0 - 0
	31. marts	I agat guld pulver bøsse, indfattet i guld med brillanter	95 - 0 - 0
	21. maj	I par sølv sporer 6 lod 1 q. (C. VII)	4 - 1 - 0
	21. juni	I signetsten indfattet i sølv	0 - 3 - 0
	23. juli	6 store brillanter - 6 grat	400 - 0 - 0
	7. aug.	I par 3-pendeløks ørenringe af »elentzklov«, indfattet i guld med emailerede blomster	28 - 0 - 0
	-	I rund guld dåse med »mauboise« drejning og med portræt i låget - arbejds løn	45 - 0 - 0
	5. sept.	I guld pulver etui af en ametyst, indfattet i guld og med brillant	130 - 0 - 0
	8. sept.	I brillant forstykke til en oval blå dåse, tillagt I stor og 19 mindre brillanter, kongens portræt indsat i låget . .	255 - 0 - 0
	1. okt.	I stor dåse af kulørt guld rigeligt garneret med bril- lanter	1400 - 0 - 0
	15. okt.	I agatskrin indfattet i guld med instrumenter og I bril- lant på låsen	290 - 0 - 0
	-	Indfattet I riflet ametyst dåse i guld med brillanter og rubiner	160 - 0 - 0
	-	I guld pulver etui af en ametyst indfattet i guld med brillant	125 - 0 - 0
	28. nov.	Indsat en guldplade, hvori indfattet et portræt, i en rund guld dåse	25 - 0 - 0
1765	23. febr.	Indfattet I brun agat dåse i forgyldt tombak	8 - 0 - 0
	2. april	I dåse af udsåret krystal indfattet i guld med brillan- ter, rubiner og smaragder	320 - 0 - 0
	-	I ametyst pulver etui i guld med brillant	110 - 0 - 0
	12. juli	Prinsesse Louises navn med krone over indfattet i bril- lanter på dronningens ordre - gave til hofdamen frøken [Anna Dorothea] Ahlefeldt	500 - 0 - 0
	4. sept.	Prinsesse Louise portræt med krone over indfattet med brillanter på dronningens ordre - gave til hofmester- inde [Louise] Moltke	777 - 5 - 4
	5. sept.	I indlagt skildpadde natbords skrin med guld sirater, inden i I guld pulver dåse, skrivetøj og adskillige andre instrumenter - I brillant på låsen og I topas til samme	390 - 0 - 0
	5. okt.	2 navnetræk - prinsesse Sophie Magdalene - indfattet med brillanter på dronningens ordre - gaver til hof- damerne frøknerne Levetzau og Numsen	1056 - 0 - 6

55. Klokke til klingbeutel (p. 136)

	24. dec.	14 stykker sorte agater til armbånd med sirater imellem, indfattet i guld.....	32 - 0 - 0
1766	25. febr.	1 guld overkammerherrenøgle med kongens egne brillanter - tillagt 22 brillanter.....	255 - 0 - 12
	29. marts	Efterset og oppudset på Rosenborg kongekronen og adskillige andre guldsager.....	60 - 0 - 0
	26. april	1 oval guld dåse, emaillet, med 1 stort brillant forstykke	700 - 0 - 0
	-	1 firkantet jaspis dåse indfattet i guld med brillanter på låget og rundten om	1250 - 0 - 0
	24. maj	1 lille sølv forgyldt klokke med tilbehør til Frederiksborg Slots kirke - 3 $\frac{1}{2}$ lod	5 - 4 - 9
	26. aug.	1 par skospænder, hvori indsat kongens egne brillanter - arbejdsløn og guld	40 - 0 - 0
	-	Tillagt 5 store brillanter	260 - 0 - 0
	-	1 guld lænke og knap - 2 q.	8 - 0 - 0

	28. aug.	1 krone med 4 bøjler opbundet med brillanter – leveret enkedronning Juliane Marie	20 – 0 – 0
	24. sept.	Prinsesse Sophie Magdalenes portræt med krone over, indfattet til et brystportræt med brillanter	1180 – 0 – 0
	–	Prinsesse Sophie Magdalenes navn indfattet med brillanter	560 – 0 – 0
	28. sept.	1 sølv løber knap – 43 lod 1 q.	36 – 2 – 11
	1. okt.	1 brillant ring – gave til overkammerherreinden (nedlagt i en tabatière)	380 – 0 – 0
	6. okt.	2 brillant braseletter – leveret enkedronning Juliane Marie – arbejds løn	100 – 0 – 0
		Tillagt 52 brillanter – 3 grat 3 g.	202 – 3 – 0
	25. okt.	1 krone af sølv, forgyldt, med 8 bøjler, rigsæblet blåt emaillet – leveret enkedronning Juliane Marie	60 – 0 – 0
		Samme opbundet med brillanter	30 – 0 – 0
	30. okt.	1 stort brillant brystportræt med krone over og kongens portræt indfattet med kongens egne brillanter – arbejds løn	80 – 0 – 0
		Tillagt 8 store brillanter	4400 – 0 – 0
	–	Indfattet 1 stor brillant i en guld ring	10 – 0 – 0
	7. nov.	1 guld graveret saltkar med adskillige rum 18 lod 2 ¹ / ₂ q. (AP)	266 – 1 – 8
	8. nov.	Indfattet 1 brillant buket – leveret til enkedronning Juliane Marie – arbejds løn, guld og sølv	65 – 0 – 0
		Tillagt 11 brillanter	81 – 0 – 0
	25. nov.	1 sølv temaskine – 220 lod 1 q.; 1 skål med låg, indvendig forgyldt, med tallerken og ske – 120 lod 1 q. 2 ort; 12 lysestager – 324 lod 2 ort; 1 giskande med bækken og præsentertallerken – 159 lod; 1 klokke, 4 underskåle, 1 lampe, 2 teflasker, 1 sukkerbøsse, 2 spølkummer, 2 sukkerskåle, 12 teskeer, 1 tang, 1 skrivetøj – ialt 306 lod; 1 kaffekande, 1 mælkekande, 2 tepotter, 1 indvendig forgyldt sæbekugle – ialt 147 lod 1 q. 2 ort – til kongens personlige brug	984 – 2 – 10
1767	1. jan.	1 sølv løber knap – 34 lod 3 q.	29 – 4 – 5
	–	Istandsæt guldnatbordet til dronning Caroline Mathilde – herunder omgjort 1 guld bestik, bestående af ske, gaffel og knivskaft – 19 lod	38 – 0 – 0
	4. maj	Indfattet prinsesse Louise navn og krone med brillanter	500 – 0 – 0
	8. maj	1 guld og emaillet dåse besat med brillanter	930 – 0 – 0
	19. maj	1 brillant brystsmykke med prinsesse Louises portræt – på enkedronning Juliane Maries ordre	780 – 0 – 0
	31. juli	1 sølv tekeddel med lampe 158 lod 3 ¹ / ₂ q. (AP)	122 – 2 – 12
	19. okt.	1 sølv løber knap – 28 lod 3 q. 1 ort	25 – 0 – 1

1768	28. jan.	Indfattet en hårnål i brillanter, dronningen leverede stenene (CM)	50 - 0 - 0
	1. febr.	I guld og emailletet dåse med kongens portræt i låget, besat med kongens egne brillanter	85 - 0 - 0
		Tillagt 5 store brillanter	290 - 0 - 0
	6. febr.	I sølv natskærm som et træ (med grønt taft) 86 lod 2 q. (CM)	85 - 5 - 3
	14. april	I sølv krone opbundet med brillanter (CM)	10 - 0 - 0
	15. april	I par store øresmykker med dronningens sten indfattet en jour (CM)	35 - 0 - 0
	20. april	I firkantet guld og emailletet dåse, rigeligt besat med store og små brillanter	2750 - 0 - 0
	4. maj	Prinsesse Louises navn og krone indfattet i brillanter – gave til hofdamen frøken [Margrethe] comtesse Holck	500 - 0 - 0
	1. juli	Dronningens portræt indfattet i et brillant brystsmykke (CM)	1500 - 0 - 0
	5. dec.	I guld og med brillanter indfattet overkammerherrenogle med dronning Caroline Mathildes navn på – ialt 229 brillanter	850 - 0 - 0
	7. dec.	Dronningens navn med krone over i brillanter (CM)	510 - 0 - 0
1769	9. febr.	Førlænget arveprinsens ordensskæde med 6 nye guld elefanter og 6 tårne med led og kroge 13 lod 3 q. 3 ort (AP)	164 - 2 - 4
	25. febr.	396 stk. »Snur Kastens« med krystal (CM)	66 - 0 - 0
	8. marts	I Damekrone opbundet med juveler (CM)	10 - 0 - 0
	22. marts	I par skospænder med 250 krystaller (CM)	50 - 0 - 0
	med. juli	I guld graveret kårde med brillanter, futteral, klinge og hvid skede (CM)	983 - 0 - 0
	21. juli	Dronningens navn med krone over i brillanter (CM)	530 - 0 - 0
	–	Prinsesse Louises navn med krone over indfattet i brillanter – gave til hofdamen comtesse Knuth	500 - 0 - 0
	4. aug.	I stor oval guld og emailletet dåse, rigeligt besat med brillanter og I oval do ligeledes med brillanter	4100 - 0 - 0
	6. aug.	90 stk. »Snur Kastens«, spejlsten indfattet i sølv (CM)	10 - 1 - 14
	15. sept.	I gammelt navn omfattet (CM)	50 - 0 - 0
		I ring med dronningens portræt og store brillanter (CM)	600 - 0 - 0
	23. sept.	Kongens portræt indfattet i en ring med store brillanter	650 - 0 - 0
	–	I guld portræt futteral, hvori kongens portræt indfattet i brillanter	310 - 0 - 0
	–	I sølv lyseskærm – 94 lod – til kongens personlige brug	70 - 4 - 4
1770	28. jan.	I brillant hatte-agraf med I stor brillant i midten (CM)	1200 - 0 - 0
	17. febr.	I par guld graverede skospænder 2 lod 2 ¹ / ₂ q. (CM)	26 - 1 - 8

13. juni	1	brillant brystportræt med 16 store og 123 små brillanter	800	0	0
-	4	brillant navnetræk, hvert med 126 brillanter af forskellig størrelse	2000	0	0
18. juni		Indfattet dronningens portræt i en ring med 18 brillanter (CM)	150	0	0
1771 20. okt.	1	krone opbundet med juveler (CM)	20	0	0
	1	guld tabatière besat med brillanter	900	0	0
1773 4. sept.	1	par store brillant 3-pendeløks ørenringe af enkedronningens egne brillanter – leveret enkedronning Juliane Marie – sølv og arbejdsløn	60	0	0
-	1	Tillagt 1 brillant pendelok	200	0	0
-	2	store brillant pendeløkker, indfattet af enkedronningens egne brillanter – leveret enkedronning Juliane Marie – sølv og arbejdsløn	30	0	0
-	14	Tillagt brillanter	81	1	8
31. dec.	1	guld og emailleret souvenir, rigeligt besat med brillanter, med kongens portræt på den ene og en inskription på den anden side	1800	0	0
1774 11. nov.	1	guld og emailleret dåse med brillanter, midt på indfattet kongens portræt – 310 brillanter	780	3	12
1776 6. marts	1	guld emailleret souvenir indlagt »mit Berge«, alle bogstaver indfattet med små rosensten	300	0	0
1778 28. nov.	1	ring med store brillanter	900	0	0
1779 9. sept.	1	stor oval guld og emailleret dåse, rigeligt besat med brillanter med kongens emaillerede portræt på låget	1300	0	0
1780 11. febr.	1	stor brillant ring	500	0	0
9. sept.	1	guld og emailleret dåse rigeligt besat med brillanter og med kongens navnetræk i brillanter på låget	1400	0	0
1784 7. april	1	overkammerherrenøgle, indfattet med topaser, alle indfatninger af guld, korpus af forgyldt sølv	100	0	0

Uspecificerede regninger

1744 (9/5)	310	0	0	(FV)	(24/10)	54	0	0	(Pr. L)
1745 (25/2)	180	0	0	(CA)	(19/11)	160	0	0	(CA)
(17/4)	300	0	0	(CA)	1750 (22/6)	95	4	8	(CA)
(16/6)	220	0	0	(CA)	(13/11)	140	0	0	(CA)
1746 (22/1)	155	0	0	(CA)	1751 (10/4)	160	0	0	(CA)
(31/12)	6	2	0	(CA)	(13/11)	830	0	0	(CA)
1747 (11/11)	103	0	13	(CA)	1752 (6/9)	770	0	0	(CA)
(16/12)	90	0	0	(CA)	1753 (27/2)	22	0	0	(CA)
(30/12)	540	0	0	(CA)	(22/6)	70	0	0	(CA)
1748 (18/6)	1330	0	0	(CA)	(31/12)	175	0	0	(CA)
1749 (17/1)	34	2	0	(CA)	1754 (23/4)	150	0	0	(CA)

1755 (19/4)	82-0-0 (CA)	(26/9)	45-0-0 (CA)
(9/12)	100-0-0 (CA)	(28/12)	15-0-0 (CA)
1756 (20/3)	8-0-0 (Prs)	1764 (10/1)	80-0-0 (CA)
1757 (3/1)	12-3-0 (CA)	(22/6)	210-0-0 (CA)
(9/4)	57-0-0 (CA)	(31/12)	325-0-0 (CA)
(18/6)	180-0-0 (CA)	1765 (13/12)	3-0-0 (CA)
(26/10)	50-1-8 (CA)	1766 (18/1)	150-0-0 (CA)
(5/11)	63-0-0 (CA)	(12/12)	60-4-8 (CA)
(31/12)	13-0-0 (Prs)	1767 (10/6)	27-0-0 (CA)
1758 (31/10)	510-0-0 (CA)	1768 (18/1)	236-0-0 (CA)
1759 (29/12)	38-5-0 (CA)	1769 (8/5)	243-0-0 (CA)
1761 (30/1)	44-0-0 (CA)	(26/6)	450-0-0 (CA)
(30/8)	189-0-0 (CA)	(14/7)	332-5-0 (CA)
1762 (12/1)	85-0-0 (CA)	1770 (14/3)	62-5-0 (CA)
(23/9)	305-0-0 (CA)	(20/8)	86-0-0 (CA)
(23/12)	45-0-0 (CA)	(14/11)	39-1-0 (CA)
1763 (30/3)	130-0-0 (CA)	(31/12)	4-0-0 (CA)
		1773 (22/10)	10-0-0 (CA)

i alt 10.087 rdl. 4 $\frac{1}{2}$ 5 β .

56. Tepotte (p. 144)

57. Souvenir-etui (p. 138)

FREDERIK (II) FABRITIUS

1773	22. sept.	I blå emaillet guld dåse med kongens portræt carmeseret med brillanter	110 - 0 - 0
1774	17. sept.	I brillant ring	500 - 0 - 0
	17. nov.	I oval grønt emaillet guld dåse indfattet med brillanter	1750 - 0 - 0
1775	30. marts	I oval emaillet dåse af kulørt guld med brillanter	1850 - 0 - 0
	-	I do kulørt guld dåse med brillanter	950 - 0 - 0
1776	18. maj	I grønt emaillet kulørt guld dåse med brillant forstykke og med couleur de rose médaillon	1220 - 0 - 0
1777	2. maj	Anbragt kongens portræt på en gulddåse i en laurbærkrans af brillanter	240 - 0 - 0
	24. juni	I grønt emaillet dåse af kulørt guld og med brillanter	1700 - 0 - 0
	23. juli	I gennemsigtig grønt emaillet souvenir af kulørt guld med diamanter	1750 - 0 - 0
	-	I guld stok knap med rosensten - i samme en kikkert	185 - 0 - 0
	23. okt.	Anbragt kongens portræt på en dåse	8 - 0 - 0
	19. nov.	I guld tepotte - 44 lod	499 - 4 - 0
1778	27. jan.	I brillant ring med kronprinsens portræt	400 - 0 - 0
	12. maj	Repareret kongens orden	15 - 0 - 0
	1. juni	I stok med guld emaillet og med diamanter besat knap, hvorpå oven til kongens portræt, med begge rigers våben og en figur forestillende kærligheden til fædrelandet - inden i ved mekaniske indretninger anbragt alle portrætterne af de oldenborgske konger og i lille ur - måske den, der 10. aug. 1788 blev skænket prins Carl af Hessen	950 - 0 - 0
	okt.	I blå emaillet guld souvenir, hvorpå naturalisationsmedaillen i emaille	130 - 0 - 0
	16. okt.	I garniture af guld, bestående af sko-, knæ- og hals-spænder - 10 lod $3\frac{1}{4}$ q.	152 - 0 - 0
1779	1. jan.	I guld tepotte - $53\frac{1}{4}$ lod	632 - 0 - 12
	febr.	Indsat kongens portræt i en dåse, tillagt 1 brillant	12 - 0 - 0
	17. okt.	I guld emaillet dåse med brillanter	1200 - 0 - 0
	-	I do i quatre couleur med brillanter	1050 - 0 - 0
	-	I do i quatre couleur med figurer	330 - 0 - 0
	-	I do grønt emaillet med antikke hoveder	320 - 0 - 0
	-	I do med emaillemaledede figurer	350 - 0 - 0
1780	29. jan.	I blå ordensskæde - 66 lod	728 - 1 - 4
	1. febr.	I brillant forstykke til en emaillet guld dåse	250 - 0 - 0
	-	I do til en grønt emaillet guld dåse	180 - 0 - 0
	29. marts	I kulørt guld dåse garneret med brillanter - grunden emaillet som jaspis	1050 - 0 - 0

	26. aug.	I kulørt guld emailletet dåse med brillanter – skænket minister greve Callenberg i Sachsen	1200 – 0 – 0
	10. sept.	I emailletet og »historisk malet« guld dåse med brillanter	500 – 0 – 0
1781	24. maj	I stor brillant ring – skænket Baron von Westphal, kavaller hos hertug Ferdinand af Braunschweig	800 – 0 – 0
	2. juni	I kongelig »boite de portrait« ind- og udvendig besat med brillanter og perler, den kgl. krone i brillanter – skænket til hertug Ferdinand af Braunschweig – (til denne æske malede Cornelius Høyer portrætter af kongen, dronningen, arveprins Frederik og hans gemalinde)	2200 – 0 – 0
	17. nov.	I agatdåse med kulørt guld – 16. febr. 1782 skænket til etatsråd Colbjørnsen	100 – 0 – 0
	8. dec.	I stor brillant ring – 24. nov. 1781 skænket admiral Kaas	800 – 0 – 0
1782	28. jan.	I guld sukkerskål og I guld tedåse – 21 karat – 43 lod	537 – 3 – 0
	–	I guld etui – 1 ³ / ₄ lod	25 – 1 – 8
	15. nov.	I ring »pro merito« af brillanter – 8. nov. 1783 skænket konferensråd Koefoed Anker	250 – 0 – 0
1783	apr.	I ny inskription til kongens Theresia Concordia orden – efterret og repareret kæden	40 – 0 – 0
1785	marts	Repareret korset på rigsæblet	20 – 0 – 0
	april	I souvenir (C)	550 – 0 – 0
	26. juni	I grønt emailletet guld dåse indfattet med diamanter og perler – skænket den kammerherre Bilow, som meldte hertugen af Mecklenburg-Schwerins død	600 – 0 – 0
	29. juni	I blått emailletet guld dåse indfattet med brillanter og perler – 8. dec. 1785 skænket til generalkrigskommissær Graah	750 – 0 – 0
	23. sept.	I smykke af diamanter, rubiner og perler, bestående af I halsbånd, I par braseletter, I par ørenringe og I ring – 25. sept. 1785 skænket til prinsesse Louise Augusta.	2000 – 0 – 0
	1. nov.	I stor brillant ring med kronprinsessens (!) portræt indfattet – tillagt den yderste carmessering af brillanter . .	170 – 0 – 0
	–	Kronprinsens navn i diamanter anbragt på en brillant dåse	135 – 0 – 0
	–	I stor brillant ring – 4 juli 1786 skænket til den svenske hofmarskal Cederström	700 – 0 – 0
	–	I grønt emailletet dåse med brillanter og perler med kongens portræt – 4. nov. 1787 skænket til den svenske hofmarskal baron Strömfelt (P)	1250 – 0 – 0
1786	6. sept.	I blått emailletet souvenir, rigelig besat med diamanter, garneret med perler – 28. sept. 1786 skænket til prinsesse Sophie Frederikke	1550 – 0 – 0

	18. sept.	I blå emaillet guld dåse rigeligt besat med brillanter og perler – på midten anbragt »Lystjagten under Seil fra Helsingborg« i emaille – skænket den russiske minister grev Rasoumovsky	1250 – 0 – 0
1787	30. marts	I guld, rødt emaillet dåse rigeligt besat med brillanter, på siderne anbragt den oldenborgske stamme, på låget kronprinsens og kronprinsessens portrætter – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til prins Carl af Hessen	3000 – 0 – 0
1788	3. febr.	I par braseletter med souvenir d'amitié, rigeligt indfattet med brillanter – skænket til prinsesse Sophie Frederikke	2000 – 0 – 0
	8. marts	I blå og en rød emaillet guld dåse med brillanter og perler, den ene med kongens, den anden med kronprinsens portræt – den ene skænket til gehejmekonferensråd Numsen, den anden 23 aug. 1788 til Schack Rathlou	2800 – 0 – 0
	aug.	I stor »moderne« blått emaillet guld dåse – bortskænket på den svenske rejse til kammerjunker Obelitz	280 – 0 – 0
	–	I tilsvarende dåse – bortskænket på den svenske rejse til Baron Holstein	260 – 0 – 0
	–	I oval guld dåse – 1788 ved den svenske rejse skænket til kommandørkaptajn Tønder	185 – 0 – 0
	–	I oval equilocheret quatre couleur guld dåse – bortskænket på den svenske rejse	175 – 0 – 0
	–	I tilsvarende dåse – bortskænket på den svenske rejse til løjtnant Rothe	165 – 0 – 0
	–	I tilsvarende dåse – bortskænket på den svenske rejse.	160 – 0 – 0
	–	I violet emaillet guld dåse besat med diamanter – 1788 under den svenske rejse skænket til generalkrigskommissær Anker	600 – 0 – 0
	–	I stor blått emaillet guld dåse besat med diamanter	550 – 0 – 0
	–	I rødt emaillet guld dåse besat med diamanter og perler – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til jægermester Warnstedt	750 – 0 – 0
	–	I blått emaillet guld dåse besat med diamanter og perler – 20. sept. 1789 skænket til generalmajor Köppern	650 – 0 – 0
	–	I guld dåse med lapis lazuli emaille indfattet med store perler – bortskænket på den svenske rejse til kommandørkaptajn Tønder	385 – 0 – 0
	dec.	I oval guld dåse – bortskænket på den svenske rejse til løjtnant Rafn	165 – 0 – 0
	–	I oval guld dåse – bortskænket på den svenske rejse til løjtnant Munck	140 – 0 – 0

	4. dec.	I stor ring med en gul brillant – 18. aug. 1788 skænket til prins Frederik af Hessen	1000 – 0 – 0
	–	I brillant ring – bortskænket på den svenske rejse til etatsråd Anker	600 – 0 – 0
	–	I brillant ring	600 – 0 – 0
	–	I brillant ring	400 – 0 – 0
	–	I rosenstens ring	280 – 0 – 0
	–	I ring med en grønlandsk granat – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til frøken Berlichingen	250 – 0 – 0
	–	I ring med en stor rosensten – bortskænket på den svenske rejse til major Köppern	500 – 0 – 0
	–	I tilsvarende ring	500 – 0 – 0
	–	I tilsvarende ring	250 – 0 – 0
	–	I tilsvarende ring	150 – 0 – 0
	–	I tilsvarende ring	1200 – 0 – 0
	–	I rødt emailletet dåse besat med brillanter	750 – 0 – 0
	–	I blå emailletet dåse besat med brillanter	650 – 0 – 0
	–	I violet emailletet dåse besat med brillanter	600 – 0 – 0
	–	2 store blå emaillede dåser	560 – 0 – 0
	–	I tilsvarende dåse	180 – 0 – 0
	–	2 ure med kæder indfattet med perler – begge bortskænket på den svenske rejse til jægermester Warnstedt i Slesvig og til generaladjutant Bielefeldt	600 – 0 – 0
	–	I stor blå emailletet dåse besat med diamanter til Jess Anker	550 – 0 – 0
	–	I stor violet emailletet dåse besat med diamanter	470 – 0 – 0
	–	I dåse besat med perler	385 – 0 – 0
	–	I equilocheret guld dåse	175 – 0 – 0
	–	I tilsvarende dåse	165 – 0 – 0
	–	I tilsvarende dåse med orange emaille	175 – 0 – 0
	–	I ur med kæde indfattet med perler – bortskænket på den svenske rejse til generaladjutant Haxthausen	300 – 0 – 0
	–	I tilsvarende ur – bortskænket på den svenske rejse til major Hornemann	310 – 0 – 0
	–	I tilsvarende ur – bortskænket på den svenske rejse til generalmajor Mansbach	320 – 0 – 0
	–	I dame dåse	130 – 0 – 0
	–	I mands dåse	160 – 0 – 0
	–	I tilsvarende dåse	220 – 0 – 0
	–	I tilsvarende dåse	100 – 0 – 0
1789	jan.	I brillant ring – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til hofmester Brockenhuus	600 – 0 – 0
	–	I brillant ring – 23 nov. 1791 skænket til prinsesse Louise af Hessen	400 – 0 – 0

	jan.	1 rosenstens ring – 6. juni 1793 skænket til kammerherre Warnstedt	280 – 0 – 0
	–	1 ring med en grønlandsk granat carmessengeret med brillanter – 23. nov. 1791 skænket til prins Christian af Hessen	250 – 0 – 0
	–	1 stor ring med en rosensten	300 – 0 – 0
	–	1 tilsvarende ring – skænket til friherre Adlersvård, Sverige	250 – 0 – 0
	–	1 stor ring med en granat – skænket til frøken Brachel hos Abbedissen på Vallø	150 – 0 – 0
	2. jan.	1 emaillet guld dåse besat med perler – bortskænket på den svenske rejse til kaptajn Lützwow	220 – 0 – 0
1790	dec.	1 egrette af indenlandske topaser – udleveret kronprinsen (C)	35 – 0 – 0
1791	28. jan.	1 medaillon af guld, indfattet med brillanter, hvorpå blev anbragt kronprinsens og kronprinsessens navnetræk	620 – 0 – 0
1792	8. maj	Kronprinsessens navnetræk i brillanter	600 – 0 – 0
1793	jan.	1 solitair ring (C)	482 – 0 – 0
	april	1 ring med kronprinsessens portræt (C)	320 – 0 – 0
	juli	1 vifte (C)	50 – 0 – 0
1795	1. okt.	1 guld plade med prinsesse Louises navn på til det kongelige dåbsbækken	30 – 0 – 0

Pretiosa

som er opført i inventarierne af 15. dec. 1779 og 22. marts 1786, købt hos Frederik (II) Fabritius, men ikke ses anført på bevarede regninger.

1780	9. febr.	1 brillant ring – skænket von Ungern-Sternberg, 2. kavaller hos prins Peter af Holsten	500 rdlr.
	8. nov.	1 brillant dåse – skænket greve Marschal, kavaller hos hertug Ferdinand af Braunschweig	700
	–	1 brillant ring – skænket kommandør Wolzogen, kavaller hos hertug Ferdinand af Braunschweig	700
		1 souvenir – skænket den russiske statsminister greve Pamin	1000
1781		1 rød emaillet dåse med brillanter – skænket til greve Oxenstierna, Stockholm	1260
		1 brillant dåse omgjort – skænket til højesteretsadvokat Colbiørnsen i dec. 1783	300
		1 ordensring (vel »pro meritis«) – jan. 1784 skænket til kammerherre Suhm	250
		1 brillant dåse – 24. febr. 1784 skænket til den russiske envoyé von Sacken	ej anført
		1 brillant ring – 23. febr. 1784 skænket til kammerherre Strahlendorff, kavaller hos hertugen af Württemberg	ej anført

	I pro meritis ring – 25. marts 1784 sendt til generalguvernør Classen i Vestindien	250
	I dåse besat med perler – 4. april 1784 skænket til kammerherre Giedde	365
	I dåse besat med brillanter – 27. marts 1784 skænket til botanikeren Jaquin i Wien	390
1784	3. april I guld dåse med jaspis, emaille og brillanter – 1788 skænket den svenske general Duval	1225
	– I guld urkæde – blev sammen med et guldur, der havde tilhørt arveprinsen, 3. april 1784 skænket til oberstløjtnant Holten	73
	– I guld dåse med orange og blå emaille med brillanter – 4. april 1784 skænket til konfessionarius Bastholm	360
	8. maj I guld souvenir, rødt emailleret – 4. april 1784 skænket til general Eickstedt	ej anført
	Kongens og kronprinsens portrætter indfattet – 7. juli 1784 skænket til prinsesse Louise Augusta	450
	I pretension af rosensten og perler – 4. sept. 1784 skænket til enkedronningen	420
	I guld tandstikker etui – 11. okt. 1784 skænket til arveprinsen	210
	I brillant dåse med kongens portræt – 1785 skænket til den ældste prins på Augustenborg	1200
	I brillant ring – 10. juni 1785 skænket til den yngste prins på Augustenborg	700
	I brillant dåse – 25. sept. 1785 skænket til kammerfrøken, frøken Møsting	800
	I guld stokknap – 10. juni 1785 skænket til den næstældste prins på Augustenborg	855
	I brillant ring	700
	I emailleret dåse med brillanter og perler – 13. jan. 1787 skænket til den svenske ordenssekretær	950
	I emailleret souvenir med brillanter – udleveret kronprinsen 1. nov. 1787 og skænket til gehejmeråd Guldborg i Randers	530
	I oval blåt emailleret dåse med brillanter – udleveret 1. nov. 1787 til kronprinsen og skænket til oberst Köppern i Slesvig	650
	I lignende dåse – udleveret 1. nov. 1787 til kronprinsen og skænket til general grev Ahlefeldt i Rendsborg	500
	I grøn emailleret guld dåse – udleveret 1. nov. 1787 til kronprinsen og skænket til oberstløjtnant Peymann i Rendsborg	270
	I guldring med brillanter – 4. nov. 1787 skænket den svenske kaptajnløjtnant grev Hoorn	1000

I rødt emaileret dåse – 4. nov. 1787 skænket den svenske kammerjunker Möllersvärd	750
I blått emaileret dåse – 4. nov. 1787 skænket den svenske friherre Wreede	700
I brillantring med en rød sten – 8. nov. 1787 skænket en mand i Helsingborg, hvor kronprinsen stod af	380
I stort blått emaileret guld ur – 4. nov. 1787 skænket den svenske livmedikus Salomon	300
I tilsvarende ur – 4. nov. 1787 skænket den svenske kammerpage Carnal	300
I guld ur med kæde – 4. nov. 1787 skænket den svenske kammerpage Sverin	300
I brillant ring med en blå sten – 8. nov. 1787 skænket den svenske kammerpage Carnal	200
I rødt emaileret dåse med kronprinsens portræt i brillanter – 19. febr. 1790 udleveret grev Bernstorff	1200
I violet emaileret dåse – 12. juni 1788 udleveret kronprinsen og skænket til generaløjtnant Krogh i Trondhjem	800
I blått emaileret dåse med brillanter – 12. juni 1788 udleveret kronprinsen og skænket til general Mansbach	520
I gult emaileret dåse – skænket kaptajn Tuxen i Helsingør	250
I simpel guld dåse – skænket kaptajn Galtrup	140
I brillant ring med kronprinsens navnetræk – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til prinsesse Juliane	750
I brillant ring med kongens navnetræk – navnet fjernet og erstattet med et andet, da ringen 23. nov. 1791 skænkedes prinsesse Louise af Hessen	900
I brillant ring med kronprinsens navn – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til prins Frederik	800
I brillant ring – 8. dec. 1791 skænket til grev Rosen fra Sverige	420
I brillant ring med en gul brillant i midten – bortskænket på den svenske rejse til gehejmeråd Scheel	950
I brillant ring med en christopas – 23. november 1791 skænket til prins Christian af Hessen	300
I diamantring med en saphir – 23. november 1791 skænket til prinsesse Juliane af Hessen	150
I grønt emaileret dåse med diamanter – 18. aug. 1788 skænket til oberst Köppern	800
I pretension af brillanter med dronning Caroline Mathildes portræt – 10. juni 1788 skænket til kronprinsessen	2000
I grønt emaileret dåse med perler og diamanter – 12. juni 1788 udleveret kronprinsen og skænket til generaladjutant Borgenstjerne	700

1 blåt emailleret dåse – 12. juni 1788 udleveret kronprinsen og skænket til kaptajn Lütken	600
1 tilsvarende dåse – 12. aug. 1788 udleveret kronprinsen og skænket til stiftamtmand Moltke	580
1 ottokantet dåse med perler – 12. juni 1788 udleveret kronprinsen og skænket til konferensråd Hoffmann	450
1 emailleret dåse med et »bataillestykke« – 12. juni 1788 udleveret kronprinsen og skænket til oberst Krogh på Brotno 1 ottokantet dåse – 12. juni 1788 udleveret kronprinsen og skænket til kammerjunker Stampe	250
1 tilsvarende dåse – 12. juni 1788 udleveret kronprinsen og skænket til løjtnant Holtermann i Christiansand	200
1 oval dåse – 12. juni 1788 udleveret kronprinsen og skænket til løjtnant Schindel	130
1 tilsvarende dåse – 12. juni 1788 udleveret kronprinsen og skænket til kaptajn Plato på vagtskibet	145
1 blåt emailleret kårde med diamanter – 23. juni 1789 skænket til prins Carl af Hessen	130
1 militært brystskilt med det danske våben, besat med brillanter – 23. juni 1789 skænket til prins Carl af Hessen	4500
1 blåt emailleret dåse besat med diamanter – 7. nov. 1790 skænket til staldmester, kammerherre Hauch	900
1 violet emailleret dåse – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til finansråd Koes	500
1 grøn emailleret dåse med indfødsretten – bortskænket til en lærd mand udenlands	440
1 guld dåse med hvide emaillerede perler – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til kasserer Bluhme	380
1 quatre couleur guld dåse med rum til 2 sorter tobak – skænket til dronningens kammerjomfru, jomfru Sprcin	180
1 quatre couleur guld dåse – skænket til rector D. Beaufort i London	170
1 tilsvarende dåse – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til den sorte kammertjener	130
1 tilsvarende dåse	135
1 emailleret guld ur med diamanter – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til prins Frederik	160
1 tilsvarende ur – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til kammerjunker Krogh	750
1 emailleret guld ur med perler – skænket til major Köppern 1 blåt emailleret dåse med kronprinsens navn, besat med brillanter – navnet udtaget og dåsen skænket kammerherre Hauch ved dronningens begravelse	450
1 blå emailleret dåse – skænket til kammerherre Møsting	300
	1000
	550

1 blå emailletet dåse med brillanter – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til landråd Ahlefeldt	500
1 elefant	1550
1 stor brillant ring – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til gehejmeråd Bülow	800
1 par store brillant ørenringe – ved formælingen skænket til kronprinsessen	2200
1 pretension i perler og diamanter – ved formælingen skænket til kronprinsessen	1250
1 papillon af diamanter – ved formælingen skænket til kronprinsessen	500
1 brystnål med en stor brillant – ved formælingen skænket til kronprinsessen	500
1 oval ring med granater og brillanter – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til kammerherre Møsting	500
1 rad perler – ved formælingen skænket til kronprinsessen 1000	
1 souvenir med kronprinsens portræt – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til gehejmeråd Bülow	2600
1 ring med en stor brillant – ved formælingen skænket til kronprinsessen	1800
1 blåt emailletet guld dåse med diamanter	2000
1 tilsvarende dåse – kongens portræt erstattet med en medaillon, da dåsen skænkedes gehejmekonferensråd Numsen	1300
1 tilsvarende dåse – skænket baron Strömfelt	600
1 tilsvarende dåse – skænket gehejmeråd Guldberg	550
1 violet dåse med perler – 22. nov. 1790 skænket til chargé d'affaires la Costa	580
1 rød dåse – 23. nov. 1790 skænket jægermester Warnstedt	385
1 guld dåse – skænket major Motz	240
1 emailletet guld dåse – skænket kapelmester Kunzen	280
1 blå emailletet dåse	80
1 rosenrød emailletet dame dåse – 23. nov. 1791 skænket madam Nissen	150
1 guld dåse – skænket poeten Thaarup	135
1 guld dåse – ved formælingen 31. juli 1790 skænket livkirurg Bodendick	135
1 brillant ring – 6. juni 1793 skænket prins Carl af Hessen	1200
1 brillant ring – 23. nov. 1791 skænket prinsesse Louise af Hessen	550
1 ring med et lille ur	450
1 ottekantet ring med brillanter – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til frøken Sperling	500
1 ring med en christopas	450
1 ring med »antique«	130

1 tørklædestykke af rosensten med en souvenir – ved formælingen skænket til kronprinsessen	200
1 brystnål med en silhouet – ved formælingen skænket til kronprinsessen	120
1 ur med perler – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til kaptajn Kirchhoff	200
1 emailleret ur med perler – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til kaptajn Rømeling	165
1 tilsvarende ur	150
1 tilsvarende glat ur	135
1 tilsvarende ur – 16. nov. 1791 skænket til aktør Rosing	120
1 guld dame ur med kæde, besat med diamanter og perler – ved formælingen skænket til kronprinsessen	3000
1 blå emailleret souvenir med kronprinsens navn – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til prinsesse Louise	1950
1 rødt emailleret souvenir med kronprinsens navn – solgt til juvelerer Pierre Frontin	800
1 ottekantet guld dåse med kronprinsens navn – ved formælingen 31. juli 1790 skænket til generalmajor Köppern	1500
1 egrette af brillanter	1200
1 par ørenringe – ved formælingen skænket til kronprinsessen	550
1 liv medaillon af brillanter – ved formælingen skænket til kronprinsessen	3000
1 lille fugl af bornholmske brillanter – ved formælingen skænket til kronprinsessen	50
1 violet etui med guld, diamanter og perler – bortskænket ved formælingen 31. juli 1790	280
1 brystnål med kronprinsens navn – bortskænket ved formælingen 31. juli 1790	70
1 complet dame garniture – skænket til Abbedissen på Vallo [prinsesse Sophie Magdalene af Slesvig Holsten Glücksborg]	1400
1 pretension – skænket til Abbedissen på Vallø	370
1 nål med topaser som en sommerfugl – udleveret kronprinsen	45
1 vifte indfattet med brillanter – skænket til kronprinsessen	1600
1 hattekrampe af rosensten – 23. nov. 1791 skænket prins Carl af Hessen	1800
1 stor brillant ring med kronprinsessens navn – 23. nov. 1791 skænket prins Carl af Hessen	1000
1 guld ur med kæde besat med perler – 23. nov. 1791 udleveret kronprinsen	170
1 brystnål med kronprinsens navn – 23. nov. 1791 udleveret kronprinsen	200

1 brystnål med kronprinsessens navn – 23. nov. 1791 udleveret kronprinsen	120
1 guld ur med 4 berlokker – 23. nov. 1791 udlevet kronprinsen	54
1 emailleret guld ur med diamanter – 11. marts 1794 udleveret greve Bernstorff	705
1 guld repeter ur med diamanter	750
1 guld dåse med emailleret låg, besat med perler	300
1 blå emailleret dåse med perler – bortskænket på rejsen i Slesvig	280
1 dåse med et antikt hovede – 18. juli 1792 skænket major Colditz	170
1 emailleret guld ur med perlekæde og berlokker – udleveret kronprinsen	300
1 sølv kaffekande – 18. juli 1792 skænket pastor Bjørn i Bjollerup	110
1 blå emailleret guld ur med kæde, besat med rosensten og perler	550
1 violet emailleret guld dåse med brillanter – skænket til generaladjutant Kaas i Søetaten	700
1 lyseblå emailleret guld dåse – skænket kapelmester Schulz ved afrejsen	200
1 blå emailleret ring med brillanter og 3 store gule brillanter i midten – 6. juni 1793 skænket prinsesse Louise af Hessen	1000
1 blå emailleret ring med brillanter og 3 store brillanter i midten – skænket kammerfrøken, comtesse Holstein ved hendes afgang fra hoffet	550
1 blå emailleret brillant ring med en stor solitair brillant i midten – skænket kronprinsessen	2500
6 sølv kaffekander, de 3 med tilhørende sukkerskåle – bortskænket til forskellige under den holstenske rejse	600
1 moderne guld dame ur rigeligt besat med brillanter og perler – skænket prinsesse Sophie Frederikke	1650
1 sommerfugl af bedste sort brillanter – skænket kronprinsessen	2100
1 ring med kronprinsens »høie sylvet« (silhouet) – skænket kronprinsessen	330
1 par braseletter med brillanter – skænket prinsesse Louise af Hessen	620
1 meget brillant »epolet«	3100
1 oval guld dåse med diamanter	300
1 spids oval ring af brillanter – bortskænket på rejsen til badet	700
1 repeter ur med kæde med perler – bortskænket på rejsen til badet	200

1	medaillon med brillanter og dronning Juliane Maries chifre – skænket til frøken Winterfeldt.	500
1	tilsvarende medaillon – skænket til frøken von Krogh.	500
1	portrætdåse med brillanter – af etatsråd Ryge overleveret chatolkassen af de af Fabritius til Finanskollegiet pantsatte pretiosa	400
1	medaillon med brillanter.	1500
1	par ørenringe med brillanter.	400
1	spids oval ring med brillanter.	400
1	stor stump oval ring med brillanter.	350
1	do ring med gule brillanter.	250

Ikke specificerede regninger

Oplysninger fra Chatolkassens regnskaber. Bilag mangler.

1784	juli	For at forlænge ordensskæden m. v.	155 – 0 – 0
	okt.	regning	288 – 0 – 4
	dec.	do	80 – 5 – 10
1786	jan.	do	14 – 0 – 0
1789	april	do	7 – 0 – 0
1790	jan.	do	4 – 0 – 0
1792	marts	Sølvet til jæger Hammerichs stadsliberi	333 – 4 – 0

882 – 3 – 14

Oversigt

over pretiosa, som Frederik (II) Fabritius ifølge kgl. ordre af 14. december 1791 har overtaget i betaling for leverede nye pretiosa. (Uddrag af pretiosainventarerne).

1 guld repeter med Frederik IV og Anna Sophie og det danske våben

1 do med de oldenborgske konger på skivnen

1 do

1 do

1 do med det engelske våben

1 sølv forgyldt ur

1 gammelt emaillet ur

1 lille guld ur med jaspis

1 flad ravidåse i guld, 5 brillanter og 8 rubiner

1 etui med Caroline Mathildes portræt – portrættet udtaget

1 tandstikkeretui af guld som en sirene, besat med rosensten

1 skrive tavle af perlemoder, 2 guld blyantspenne med hertugen af Cumberland's portræt

1 elfebens skrive tavle i guld, 11 tafelsten

1 brillant ring med portræt

1 ring med Christian IV's navn

1 ring med et navnetræk og krystal

1 par guldørenringe med 3-pendelokker af sort agat og perler

2 armbånd med 166 perler og 50 rosensten

- 1 stokknap af stål med drevet guld og sølv og med Frederik V's portræt
 1 do af jaspis i guld
 1 signet med en ametyst
 1 do med et sort morianhoved
 9 ordener de la fidelité
 2 de l'union parfaite
 23 de la fidelité uden sten
 1 forgyldt kammerherrenøgle
 1 par tolleknive (udført af guldsmed Lund)
 10 diamantringe fra prinsesse Charlotte Amalies bo
 15 perlependelokker ligeså
 1 par løse ørensten af perler, ligeså
 2 sølv spiseskeer, som kongen havde vundet ved fugleskydning i Rendsborg og Assens
 Braseletter med brillanter og Christian VI's portræt
 2 indvendig forgyldte sølv bægge
 1 sølvbæger, som kongen havde vundet ved fugleskydning i Rendsborg
 1 brillant til 400 rdlr.
 1 grønt emaillet souvenir i guld
 1 blå emaillet do
 1 liden hund af guld
 1 agatdåse indfattet i tombak
 1 brillant ring med J. M.
 1 mindre do
 2 rader perler
 1 elfenbens souvenir i guld
 1 gammel orden.

Pretiosa

pantsat af Frederik (II) Fabritius til Fonden ad usus publicos 14. november 1795,
 overtaget af Chatolkassen ved kongelig resolution af 15. september 1797.

1.	1 stor dåse rigeligt indfattet med kongens og kronprinsens portrætter	2500 – 0 – 0
2.	1 do rød emaillet, rigeligt indfattet med brillanter	1600 – 0 – 0
3.	1 do oval med do	1300 – 0 – 0
4.	1 do med violet og blå emaille med ægte stene	700 – 0 – 0
5.	3 forskellige do	1500 – 0 – 0
6.	1 do med diamanter og ægte perler	300 – 0 – 0
7.	1 do med ægte perler	300 – 0 – 0
8.	5 forskellige dåser uden diamanter, alle moderne	1200 – 0 – 0
9.	1 repeterur med diamanter	450 – 0 – 0
10.	1 do, som ikke kan repeterer	350 – 0 – 0
11.	1 do	300 – 0 – 0
12.	2 forskellige do med perler og nogle få diamanter	500 – 0 – 0
13.	1 stor spids oval moderne ring	600 – 0 – 0
14.	1 do af langlig facon	500 – 0 – 0
15.	1 enkelt solitaire ring 15 gr	600 – 0 – 0

16.	1 do på blå fluss med 3 store på midten	4500 - 0 - 0
17.	2 ure med ringe	1000 - 0 - 0
18.	1 do ring	300 - 0 - 0
19.	3 forskellige ringe	1000 - 0 - 0
20.	1 fausse montre med den oldenborgske stamme, kongens og kronprinsens portrætter	2000 - 0 - 0
21.	forskellige smukke snørekastener	2000 - 0 - 0
22.	1 par braseletter, pretention og ring med ægte perler og brillanter ..	2500 - 0 - 0
23.	1 etui med diamanter og ægte perler	550 - 0 - 0
24.	1 par små moderne ørenringe	350 - 0 - 0
25.	adskilligt småt nips	750 - 0 - 0
26.	2 navnetræk, dronningens og kronprinsessens, med 1 portrætbøse	700 - 0 - 0
27.	dronningens navn med diamanter	500 - 0 - 0
28.	2 kronprinsessens navne	1200 - 0 - 0

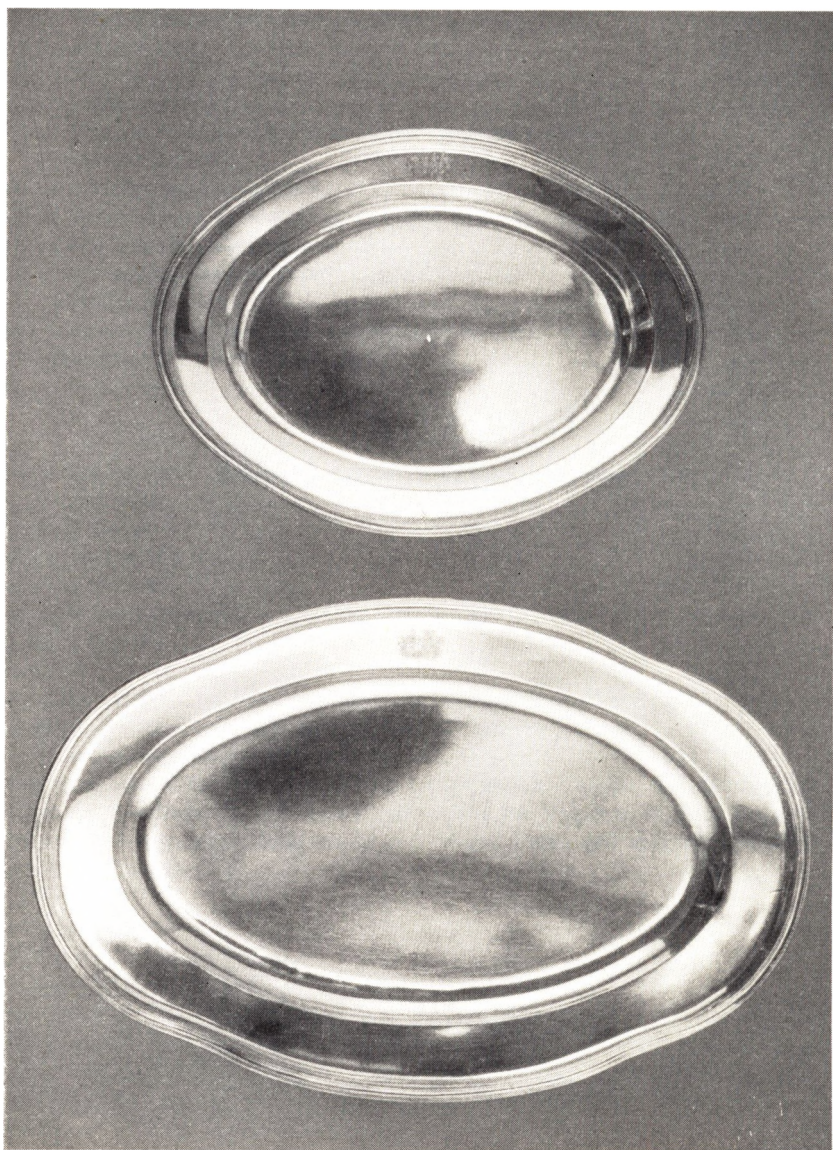
Vedtegninger:

Nr. 9 skal kun være emailleret ur med kæde indfattet med diamanter og ægte perler	550 - 0 - 0
nr. 11 ej afgivet	
nr. 12 erstattet af 2 ure	700 - 0 - 0
nr. 16 ej afleveret	
nr. 18 do, men derimod 1 stor brillant ring med kronprinsens navn	600 - 0 - 0
nr. 22 ej afleveret	
nr. 24 do	
nr. 25 do, i stedet 1 par braseletter og 1 ring med souvenir af diamanter	500 - 0 - 0
nr. 26 ej afleveret, men i stedet 1 portrætbøse af brillanter	800 - 0 - 0
og 1 do med Louise Augustas portræt	500 - 0 - 0

»da Aarsagen hidtil har været denne, at ved Begyndelsen af Laanet vare disse Stykker endnu under Arbejde og ved deres Fuldfærdigelse har Valget af de dertil anvendte Steene foranlediget enten langt højere eller ringere Priiser end som udj min Obligation vare bestemte«.

Frederik Fabritius'
lager og virksomhed 1797

58. Solvfade (p. 149)

Den følgende oversigt over boopgørelsen i Frederik (II) Fabritius' bo 1797 forelægges i bearbejdet skikkelse, idet selve registreringen naturligvis er helt tilfældig, efter hvor de pågældende genstande har befundet sig i registreringsøjeblikket. For at lette oversigten er tingene her anbragt i systematisk orden, således at lagerfortegnelsen omfatter grupperne: bordsølv, juveler, pretiosa, galanterivarer m.v., stene m.v. samt portrætter, emailer og miniaturemalerier; derefter bringes en liste over værktøjet – hvorved bemærkes at værkstedets faste inventar af ovne, digler o.s.v. ikke ses at være registreret – og butiksinventaret samt endelig nogle private effekter og bøger; det øvrige private indbo, møbler, malerier o.s.v. er udeladt her som værende uden interesse for guldsmedevirksomheden. Udeladt er endvidere den omfattende registrering af pletfabrikken i Kirke-Saab, ligesom alle i lagerfortegnelsen anførte sager af plet og en del af tombak; de pletterede arbejder er væsentlig heste- og ridetøj, karet- og vognbeslag samt et overordentlig stort lager af knapper, sko- og knæspænder, ur- og halskæder, urfutteraler, sporer og stålsirater. Fremdeles er en del numre af forskellig karakter ikke medtaget, såsom knappeglas og urglas, stålrør til urnøgler, krystaller til ringe, silke til at sætte under glas samt forskellige sten og mineraler, blå glas til sukkerskåle og saltkar, olie- og eddikeglas.

Endelig har der i boet været en del pantsatte, men ikke nærmere specificerede effekter, idet der i Frederik Fabritius' skrivepult fandtes ikke så få assistenshusedler på af guldsager ure og ringe og af sølv sukkerbøsser, potageskeer, teskeer, saltskeer, spise- og dessertskeer og -knive.

Teksten er i almindelighed bragt på moderne dansk, hvorved dog bemærkes, at ordet *adskillige* som regel vil være at opfatte som synonymt med *forskellige*. Vurderingspriserne er anført ved de enkelte numre – hvorledes disse priser har forholdt sig til udsalgsprisen kan ikke bedømmes her; men vurderingen vil formentlig være en del lavere. Vurderingsmændene var guldsmedene PETER NICOLAI THRIGE og MICHEL FRIDRICH GUILLEMOT.

LAGERFORTEGNELSE

1 sølv kaffekande 89 lod 2 q.	52 - 1 - 4
1 sølv sukkerskål med 18 teskeer.	36 - 0 - 0
1 liden sukkerskål med blå glas	8 - 0 - 0
3 sukkerbøsser	21 - 0 - 0
1 do, mindre.	6 - 0 - 0
1 sukkersigte.	2 - 3 - 0
1 sukkertang	2 - 0 - 0
1 tesi.	0 - 4 - 0
1 do, indvendig forgyldt	1 - 0 - 0
1 spiseske.	2 - 4 - 0
1 guld frugtkniv med perlemor i grønt futteral.	7 - 0 - 0
1 guld kniv med emaille.	2 - 0 - 0
6 stk. knive med ibenholts skafter og sølvringe	2 - 0 - 0
18 stk. brune knivskafter med sølvringe	3 - 0 - 0
18 stk. sorte do med do	3 - 0 - 0
24 stk. porcelains do	1 - 0 - 0
11 par konfektknive og gaffer med sølvblikkafter.	1 - 0 - 0
2 dobbelte saltkar.	20 - 0 - 0
6 peberbøsser	22 - 0 - 0
1 sennopskande med ske	6 - 0 - 0
1 sennopsbøse	6 - 0 - 0
1 sølv tumling	1 - 4 - 0
13 kobberemaillede vinflaskeskilte	2 - 0 - 0
1 sølv lyseslukker.	1 - 3 - 0
1 orden med det kgl. symbolum.	16 - 0 - 0
6 Dannebrogskors.	7 - 0 - 0
Nogle stk. sølv af en ordenskæde	1 - 0 - 0
1 tombak elefantordenskæde med emaillet elefant	15 - 0 - 0
1 sølv forgyldt kammerherrenøgle	4 - 0 - 0
10 tombak forgyldte kammerherrenøgler	17 - 0 - 0
1 L'union parfaite sølv forgyldt og 1 klosterorden af Sophia Magdalena. .	3 - 0 - 0
1 Mathildeorden og 1 do beskadiget, begge af sølv forgyldt med jaspis ..	3 - 0 - 0
3 Kjædeselskabs ordener	1 - 0 - 0
1 sølv stjerne til en russisk orden af guld og sølv.	7 - 0 - 0
Den russiske Alexander Newsky ordens kors af sølv forgyldt med 4 røde flusser indfattet i guld	4 - 0 - 0
1 krone af sølv til forarbejdning med guld foret	2 - 0 - 0
1 rosenring med smaragder	30 - 0 - 0
1 rosenring med ægte perler i blå fluss.	20 - 0 - 0
1 ottekantet rosenring med violet fluss.	18 - 0 - 0
1 do med perler og blå fluss.	10 - 0 - 0
3 antikke ringe	18 - 0 - 0

59. Kjædeselskabs ordener (p. 149)

1 do beskadiget	5-0-0
1 do mindre	2-0-0
1 do do med en rød carniol	2-0-0
2 ovale ringe med maleri	7-0-0
5 ringe til at oplukke	6-0-0
1 do med bernsten, hvori står en figur	6-0-0
1 do med ægte perler og blå emaille	7-0-0
1 do med blå emaille	3-0-0
1 ring til at lukke op og 1 do med emaille, beskadigede	2-0-0
6 adskillige ukomplette ringe	3-0-0
6 do do, bedre	6-0-0
4 forskellige ringe og 2 berloqver	1-2-0
1 ring med smaragder, ukomplet	5-0-0
1 do med rubiner	6-0-0
1 do do, mindre	5-0-0
1 do med hyacinter	6-0-0
1 do med en safir	4-0-0
1 do med emaille	5-0-0
1 do ukomplet	2-0-0
3 brystnåle med ægte perler	15-0-0
1 do uden perler	3-0-0
2 do med stålperler	4-1-0
2 guld nåle	4-1-0
2 do med rød emaille	5-3-0
1 do med blå emaille	3-0-0
1 do med blå glas	1-2-0
1 do som et hjerte med en rød granat	2-3-0
1 brystnål med filigran	4-0-0
1 do med glas	3-0-0

1 do som et hjerte	6-0-0
1 par braseletter med brystnål	14-0-0
1 par mindre do af forgyldt tombak	2-3-0
1 par braseletter af fransk guld	5-0-0
1 braselet med ægte perler	2-0-0
1 par ukomplette braseletter, 2 do ringe og 1 pendant	5-0-0
2 par ørenringe	7-0-0
1 par do med ægte perler, beskadiget	4-0-0
1 par guld do	4-0-0
1 par do do med grønne stene	8-0-0
2 par do do med emaille	9-0-0
3 par ørenringe	12-0-0
2 par små do	4-0-0
1 par ørenringe med ægte perler, beskadiget	6-0-0
1 par ørenringe	3-0-0
1 par do med granater	8-0-0
1 par do med store hvide perler	1-2-0
2 par ørenringe	1-1-8
1 par do med ægte perler	4-0-0
3 par glas ørenringe	4-0-0
2 par guld øreslanger	5-0-0
1 par guld ørenringe med buketter	3-0-0
1 par do do med ægte perler, ukomplet	8-0-0
1 par do do med bornholmske diamanter en jour	3-0-0
2 par ørenringe af fransk guld	1-3-0
1 par ørenringe, ukomplette	1-3-0
Adskillige ørenringe og ærmeknapper med sorte sten	1-2-0
Nogle ukomplette glasørenringe	0-2-0
1 par guld øreslanger	2-0-0
1 guld Halsbånd med filigran og ægte perler	24-0-0
1 sølv Halsbånd med ægte perler	6-0-0
2 rader perler af fransk guld	3-2-0
1 rad guld perler	2-0-0
1 rad sølv forgyldte perler og 1 Halskæde af forgyldt sølv	1-1-0
1 stor pretention af guld med filigran	16-0-0
1 liden pretention, hvori en fugl af sten	1-2-0
1 liden pretention med ægte perler	0-4-0
2 sølv forgyldte pretentioner med buketter	1-0-0
1 brystspænde med ægte perler	1-2-0
1 hjerte med blå emaille	1-2-0
1 sølv livbånds spænde	1-0-0
1 guld tørklædespænde	1-2-0
1 par sølv sko- og knæspænder	9-0-0
4 par sølv skospænder	22-0-0

1 par sølv spænder med stål underlagt	5 - 0 - 0
1 par sølv spænder	3 - 0 - 0
3 par sølv børnespænder	5 - 2 - 0
1 garniture sølv spænder med guld pålagt	12 - 0 - 0
1 do spænder med topaser og guld pålagt	7 - 0 - 0
1 par store koskspænder	1 - 2 - 0
3 par sølv do af forskellig størrelse	10 - 4 - 0
1 par do med stål og guld underlagt	6 - 0 - 0
1 par sølv koskspænder og 2 par do knæspænder med stål og guld	6 - 0 - 0
1 par sølv koskspænder med stål og guld	4 - 0 - 0
3 par knæspænder indlagt med guld	0 - 3 - 0
1 par guld ærme knapper med ægte perler	8 - 0 - 0
16 par sølv ærme knapper med stene	7 - 3 - 0
3 guld ærme knapper, nogle berloqver, adskillige rammer og 1 liden kæde	8 - 0 - 0
1 skildpadde dåse med guldindfatning og stålperler	8 - 0 - 0
1 tobaks dåse foret med skildpadde	3 - 0 - 0
1 agat dåse med tobaks beslag	0 - 3 - 0
1 do med sølv charnering	2 - 0 - 0
1 sølv dåse	4 - 0 - 0
2 agat toiletæsker med tobak forgyld charnering	8 - 0 - 0
11 porcelains tobaksdåser	9 - 2 - 0
1 do som en sko med sølv charnering	1 - 2 - 0
1 do do med tobak charnering	0 - 3 - 0
5 ovale dåser	1 - 3 - 0
1 oval dåse af jaspis med sølv charnering	5 - 0 - 0
2 agat dåser med sølv charnering	6 - 0 - 0
13 do med tobak charnering	5 - 2 - 8
2 tobaksdåser med agat	1 - 0 - 0
1 do med sølv charnering	2 - 3 - 0
1 agatdåse med tobaksindfatning	2 - 0 - 0
1 do med sølv charnering	3 - 0 - 0
3 små perlemorsdåser med tobak charnering	1 - 3 - 0
3 skildpadde røgtobaksdåser	2 - 2 - 0
3 papirdåser foret med skildpadde	1 - 5 - 0
1 do med tobak charnering	1 - 2 - 0
2 do uden charnering	1 - 2 - 0
3 papirdåser	0 - 2 - 0
1 elfbensdåse med blå glas	3 - 0 - 0
1 hvid emaileret dåse med charnering som et brev	0 - 1 - 8
2 elfbens toiletæsker	4 - 0 - 0
1 sleben dåse af »Chrystal de Rosch« med 2 hule krystaller, låget beskadiget	2 - 0 - 0
1 elfbensdåse med kongens portræt	1 - 3 - 0
1 do foret med skildpadde, med guldramme og 2 portrætter	3 - 0 - 0

2 elfbensdåser	I - 2 - 0
1 do ukomplet	0 - 4 - 0
2 do damedåser	0 - 4 - 0
2 skildpadde dåser med sølvring	3 - 2 - 0
1 do med tobaks ramme	1 - 0 - 0
1 do beskadiget	ej vurderet
1 do ukomplet	0 - 3 - 0
1 firkantet dåse af papir maché med tobaks charnering	0 - 3 - 0
1 oval lakeret dåse	0 - 3 - 0
1 elfbens rødbejset dåse ukomplet	0 - 2 - 0
1 agatdåse med tobak charnering	1 - 0 - 0
1 do med sølv charnering	1 - 0 - 0
1 agatdåse	0 - 3 - 0
1 firkantet ametystdåse uden indfatning	0 - 4 - 0
2 ovale do	1 - 2 - 0
1 do dåse som en »Mobs«	0 - 4 - 0
4 ovale agatdåser	1 - 2 - 0
3 små agatdåser	1 - 0 - 0
1 bernstens damedåse	0 - 2 - 0
1 bernstens dåse uden låg	0 - 1 - 0
2 porcelains dåser	3 - 4 - 0
1 rød fruentimmerdåse af skildpadde med en sølvring	0 - 3 - 0
1 liden agatdåse med sølv charnering	0 - 5 - 0
2 ukomplette skildpadde dåser	0 - 3 - 0
1 perlemors dåse uden indfatning	0 - 2 - 0
2 porcelainsdåser	1 - 0 - 0
1 agatdåse beskadiget	0 - 1 - 8
2 beskadigede dåser	0 - 2 - 0
1 dåse med et »toilet« på	0 - 2 - 0
1 krystalpåse uden låg	1 - 0 - 0
1 eau de lavande flaske med forgyldt tobak beslag	0 - 3 - 0
1 hovedvandsæg af porcelain med guld indfatning	10 - 0 - 0
1 porcelains hovedvands flaske	0 - 3 - 0
1 sølv hovedvandsæg og 1 do halsspænde	2 - 0 - 0
7 signeter og 5 urnøgler af semi d'or	5 - 5 - 0
1 urværk uden futteral	3 - 0 - 0
1 do repeterur	5 - 0 - 0
1 do med sangværk	3 - 0 - 0
1 urværk	3 - 0 - 0
1 guld urfutteral	6 - 0 - 0
1 urfutteral af calcedon	0 - 1 - 0
1 sølv urfutteral og noget småt sølv	1 - 2 - 0
Adskilligt »Schapons« forarbejdet til urc	3 - 0 - 0
28 urnøgler af fransk guld	12 - 0 - 0

60. Ur med indskrift af Frederik (II) Fabritius (p. 154)

6 do do, noget større	2 - 0 - 0
1 urnøgle med blå emaille	1 - 2 - 0
1 guld urnøgle og noget adskilligt med ægte perler, 1 silhouet og nogle stålperler	2 - 3 - 0
134 ur berloqver af fransk guld	54 - 2 - 0
18 forskellige berloqver	6 - 0 - 0
3 par berloqver af fransk guld	2 - 3 - 0
79 berloqver	20 - 3 - 8
3 berloqver og noget adskilligt fransk guld	1 - 3 - 0
1 urbånd med guld sirater	1 - 2 - 0
1 liden urkæde med berloqver som et ur	2 - 0 - 0
1 stål dame urkæde	3 - 0 - 0
1 do do med blåt glas	4 - 0 - 0
1 stål urkæde	1 - 4 - 0
7 urbånd med fransk guld	9 - 2 - 0
3 do uden stål	1 - 0 - 0
3 urkæder og noget adskilligt	1 - 4 - 0
1 guld urkæde med blå emaille, ukomplet, 1 nøgle og andet småt guld	20 - 0 - 0
3 guldkæder	8 - 0 - 0
4 stål urkæder	0 - 4 - 0
38 glas urkæder	4 - 0 - 0
1 urbånd med guld	3 - 2 - 0
1 tandstikkerhus af porcelain som en asparges	2 - 0 - 0
1 do af tombak	0 - 5 - 0

5 tandstikkerhuse foret med skildpadde	2-0-0
2 do foret med grønt chagrin	4-3-0
1 do af udskåret elfenben	1-2-0
1 tombaks etui foret med grønt chagrin	3-0-0
1 etui af agat med tombaksindfatning og do instrumenter	1-2-0
1 do med sort chagrin og do indfatning med do instrumenter	1-2-0
1 sølv etui ukomplet	3-0-0
1 guld do med grønt chagrin, komplet	5-0-0
11 instrumenter til etuis	5-1-0
1 sølvbeslæt etui, ukomplet	1-4-0
1 blåt og 1 gult etui af fluss	0-4-0
3 blå elfebens souvenirs	1-0-0
2 hvide og 1 grønt do	1-0-0
1 souvenir af elfenben med guldbeslag, ej færdig	4-0-0
2 små sølv forgyldte nålehuse	3-0-0
2 sølv fingerbøl	1-0-0
1 fingerbøl af fransk guld	2-0-0
1 sølv strikketøj	2-0-0
1 do do og 1 tørklædespænde	1-4-0
1 elfebensvifte indlagt med guld og stålperler	10-0-0
1 do do, noget beskadiget	3-0-0
1 do indlagt med sølv	4-0-0
10 do indlagt med guld	34-3-0
1 do do, beskadiget	1-0-0
1 skildpadde vifte med guld	4-0-0
3 perlemors vifter med guld	16-0-0
1 sørgevifte indlagt med sølv	2-0-0
2 sørgevifter	1-4-0
1 elfebensvifte	0-2-0
1 skildpadde vifte	1-2-0
1 vifte af elfenben med guld indlagt	1-0-0
1 beskadiget vifte	0-3-0
2 komoediekikkerter med sølv og skildpadde	8-0-0
1 stokkeknop af fransk guld	2-0-0
1 do mindre	1-2-0
1 smækkert spanskør med emaillet guldknop	18-0-0
1 do do med fransk guldknop	6-0-0
11 spanskør med tombak forgyldte knapper og 1 do med benknop	36-0-0
32 do uden knop	58-0-0
5 do uden knop og 1 ligeså med en klinge i	15-0-0
9 forskellige damestokke	5-0-0
36 forgyldte tombaks stokknapper	12-0-0
3 stokknapper af fransk guld	5-0-0
1 do af elfenben med guldringe	2-0-0

2 do af elfenben	3 - 0 - 0
1 sølv forgyldt do	1 - 0 - 0
1 sølv kårde	6 - 0 - 0
1 sølv hirschfænger	6 - 0 - 0
Adskillige kårdeklinger	0 - 2 - 0
1 lille sølv skrivetøj i futteral	4 - 0 - 0
1 skrivertavle af skildpadde med sølv indlagt	2 - 0 - 0
1 perlemors skrivetavle lidt beskadiget	0 - 3 - 0
2 sølv blyantspenne	1 - 5 - 0
5 blyantspenne med tombaks indfatning	4 - 1 - 0
2 do af fransk guld	4 - 0 - 0
1 elfenbensfutteral til en blyantspen med en guldpenn i	1 - 2 - 0
3 blyantspenne	0 - 5 - 8
1 do	1 - 0 - 0
1 do med 1 cirsel og tommemål	2 - 3 - 0
Nogle adskillige sakse, blyantspenne, skrivetavler til souvenirs og etuis ...	3 - 0 - 0
1 pennekniv af sølv	1 - 0 - 0
2 silkeportefeuiller med sølvkniplinger	1 - 0 - 0
1 messing kuffert	0 - 2 - 0
2 par sølv sporer	7 - 0 - 0
1 sølv skumkæde og 8 spænder med 8 »dopper«	5 - 0 - 0
1 vægterpibe af fransk guld	2 - 0 - 0
1 crucifiks af porcelain, beskadiget	0 - 2 - 0
2 rageknive	1 - 0 - 0

Stene m. v.

Adskillige perler	1 - 0 - 0
Adskillige kop perler	0 - 3 - 0
Adskillige perler af vismouth til ur- og halskæder	0 - 4 - 0
Ca. 40 dusin krystaller til ordenskors	4 - 0 - 0
Ca. 80 dusin topaser af forskellig størrelse	10 - 0 - 0
Nogle carnioler af forskellig størrelse	0 - 4 - 0
4 topaser	1 - 0 - 0
24 carnioler til signeter	2 - 0 - 0
12 carnioler og calcedoner til do	1 - 0 - 0
Nogle og tyve carnioler til ringe	0 - 3 - 0
Nogle små diamantborters	2 - 0 - 0
4 stk. chrysopraser	6 - 0 - 0
5 dusin rubiner	3 - 0 - 0
6 stk. saphirer	3 - 0 - 0
6 stk. ametyster	1 - 2 - 0
7 stk. turcoser	0 - 2 - 0
6 stk. grønlandske granater	3 - 0 - 0

12 dusin smaragder	5 - 0 - 0
4 stk. brasilianske topaser	1 - 3 - 0
3 stk. doubletter	0 - 3 - 0
4 stk. antikker	5 - 0 - 0
Adskillige calcedoner	0 - 3 - 0
1 hyacint og 3 kulørte stene	1 - 0 - 0
11 stk. krystalsigneter	1 - 2 - 0
25 stk. topaser til signeter	4 - 0 - 0
8 stk. krystaller til signeter	0 - 3 - 0
Adskillige bøhmiske granater	0 - 3 - 0
1 stokknap og 6 signeter af krystal	1 - 2 - 0
Adskillige carnioler	0 - 2 - 0
1 pakke med adskillige størrelser af chorgoner	4 - 0 - 0
1 pakke med granater	2 - 0 - 0
3 partier skotske perler	8 - 0 - 0
1 pakke do do	1 - 0 - 0
2 pakker ægte perler af forskellig størrelse	10 - 0 - 0
1 pakke med sand perler	2 - 0 - 0
1 pakke med »pierre de stras«	1 - 0 - 0
1 chrysopras og 2 bomstene	2 - 0 - 0
3 pakker med hvide knappekrystaller, omtrent 100 pr. stk.	6 - 0 - 0
1 pakke med 76 grønne do	1 - 3 - 0
1 pakke med 150 violette vesteknapskrystaller	1 - 0 - 0
1 pakke med kjoleknapskrystaller	1 - 0 - 0
1 pakke med 200 violette do	1 - 0 - 0
1 pakke med omtrent 150 grønne do	0 - 3 - 0
1 pakke med 30 dusin store blå do	3 - 0 - 0
1 pakke med 300 blå vesteknapskrystaller	1 - 3 - 0
1 pakke med omtrent 400 grønne do	2 - 0 - 0
1 pakke med omtrent 500 hvide do	2 - 0 - 0
1 pakke med spejlstene	0 - 3 - 0
1 pakke med ertzstene	0 - 3 - 0
1 pakke med sorte stene og 1 pakke fluss af adskillige kulører	0 - 2 - 0
1 pakke med adskilligt indfattede spejlstene til knapper	1 - 0 - 0
1 pakke med adskillige stene	2 - 0 - 0
18 tombaks kjoleknapper med violette flusser og spejlstene	2 - 0 - 0
18 do do med blå flusser og spejlstene	2 - 0 - 0
108 do do med spejlstene og blomstermaleri	12 - 0 - 0
18 do do med spejlstene og malerier af nationaldragter	2 - 0 - 0
18 do do med maleri og blåt glas under	2 - 0 - 0
18 do do med maleri og violet glas under	2 - 0 - 0
3 dusin do do med blå flusser og spejlsten	6 - 0 - 0
3 dusin do do med violette flusser og spejlsten	6 - 0 - 0
1 bog med ægte folie	3 - 0 - 0

1 liden pakke med adskillige stykker folie	I - 0 - 0
12 forskellige agatplader til dåser	I - 0 - 0
1 do plade med insekter på	0 - 3 - 0
Adskillige stykker af kulørte agater	0 - 3 - 0
5 dusin stene til ordenskors	0 - 3 - 0
Adskillige carnioler og granater	0 - 3 - 0
Nogle skotske perler	0 - 3 - 0
Noget fint kulørt papir	2 - 0 - 0

Udeladt er her et meget stort antal numre med knapper af samme karakter som de anførte kjole- og vesteknapper.

Portrætter, emailer og miniaturemalerier

Adskillige portrætter af guld af dronning Juliane Marie og flere	5 - 0 - 0
3 malerier med glas og guldramme	4 - 0 - 0
Adskillige malerier i miniature dels på glas, dels på elfenben	2 - 0 - 0
5 do på elfenben	5 - 0 - 0
1 emaileret stykke på guld	3 - 0 - 0
2 do stykker på guld	5 - 3 - 0
2 do med kronprinsen, beskadiget	4 - 0 - 0
Kongens portræt på guld med messingramme	2 - 0 - 0
2 malerier på guld	3 - 0 - 0
2 medaillons i emaille på guld	3 - 0 - 0
Christian V på guld i messingforgylt ramme	5 - 0 - 0
1 »Portrait meget skjønt malet paa Guld«	4 - 0 - 0
2 do på guld med messingrammer	4 - 0 - 0
2 do do uden rammer	3 - 0 - 0
Gustaf III i emaille på kobber	2 - 0 - 0
Christian VII i do på kobber med messingramme	0 - 3 - 0
1 historisk stykke i do på kobber med messingramme	1 - 0 - 0
3 emaillestykker, hvoraf de 2 paa Indfødsretten	3 - 0 - 0
2 do på guld med messingrammer	2 - 0 - 0
4 do på kobber	4 - 0 - 0
9 små do på kobber	3 - 0 - 0
9 emaillestykker, nogle på guld	1 - 0 - 0
3 do, det ene Juliane Marie	1 - 0 - 0
Christian VII i kroningsdragt	1 - 0 - 0
Kronprinsen og Hertuginde af Augustenborg	3 - 0 - 0
Kejser Leopold og Maria Theresia	2 - 0 - 0
Catharina II	1 - 0 - 0
Christian VII og Juliane Marie	0 - 3 - 0
Sophia Magdalena	0 - 2 - 0
J. F. Struensee	1 - 0 - 0
Forrige russiske gesandt von Sacken	0 - 2 - 0
Christian VII og et lidet portræt	0 - 3 - 0

1 ridder af Dannebrogsgordenen	0 - 1 - 8
Doctor Martin Luther	0 - 2 - 0
Klopstock	2 - 0 - 0
Den oldenborgske Kongestamme til at sætte i en stokknep	0 - 3 - 0
Et blad til at sætte i en do med scener af tyrkerkrigen 1769-74	2 - 0 - 0
Et blad med allegorier af indfødsretten	1 - 0 - 0
Christian VI og kronprinsen	0 - 4 - 0
2 sæt små malerier forestillende danske og norske bønder i nationaldragt	2 - 0 - 0
2 sæt do do, i alt 60 stykker	6 - 0 - 0
Kronprinsen og hertuginde af Augustenborg, silhouet med glas	1 - 0 - 0
2 do af kronprinsen på guldgrund med glas	1 - 0 - 0
4 do ligeså af arveprinsen og gemalinde, prins Christian Frederik og prinsesse Juliane	3 - 0 - 0
2 do, ligeså af Carl af Hessen med gemalinde, samt kronprinsen	1 - 0 - 0
Afdøde commandeur Gerner	0 - 3 - 0
Adskillige malerier til knapper	ej anført
6 stk. emaille til brystnåle	0 - 3 - 0
1 stk. emaille af en grøn krans	0 - 3 - 0
2 emaillede blomster, 2 stk. til en urkæde med ægte perler og noget adskilligt	3 - 0 - 0
6 porcelains blomster	0 - 3 - 0
Adskillige små tegninger og malerier	0 - 2 - 0

Hertil kommer et stort, men ikke nærmere specificeret antal emaillemalerier og -plader, større og mindre malerier samt malerier på porcelain og blåt fluss.

Metal

En del småt guld til urkæder og gulddrammer	14 - 0 - 0
1 papirspakke med adskillige rammer	1 - 2 - 0
Nogle adskillige gulddrammer og ærmeknapper	5 - 0 - 0
Adskillige gulddrammer	2 - 3 - 0
Adskilligt sølv i en æske	9 - 0 - 0
Adskilligt småt guld	0 - 3 - 0
Nogle rammer af guld med to emaillede plader	4 - 0 - 0
Adskilligt småt guld	3 - 0 - 0
Adskillige små gulddrammer med og uden emaille	4 - 0 - 0
Noget småt guld med rød emaille	1 - 0 - 0
Adskilligt sølv 7½ lod à 3 $\frac{1}{2}$ 8 β	4 - 2 - 4
Adskilligt fransk guld	6 - 0 - 0
Adskilligt do, bedre	5 - 0 - 0
Sølv ærmeknapper, ringe og andet småt sølv	1 - 2 - 0
Noget guld filing og sølv do	2 - 0 - 0
Adskilligt guld og sølv samt 2 perlemors plader med guld sirater	5 - 0 - 0
Adskilligt guld	5 - 0 - 0
3 stk. vismouth til ringe	1 - 0 - 0

Noget adskilligt guld og sølv	2 - 0 - 0
Noget sølv og 1 ramme med maleri	1 - 2 - 0
Noget fransk guld i små stykker	1 - 2 - 0
Adskilligt sølv, en saks m. v.	3 - 0 - 0

Værktøj m. v.

1 guld probeernål	4 - 0 - 0
1 sølv probeernål	0 - 5 - 0
1 stor sølv vægt med balance og lodder	8 - 0 - 0
1 mindre do med lodder	5 - 0 - 0
1 stor smeltedigel med rist	1 - 0 - 0
2 skiver, den ene af bly, den anden af sten, og 2 spindler	2 - 0 - 0
9 stk. poleer agater	0 - 3 - 0
En liden trækuffert med en del puntzer	3 - 0 - 0
1 kasse med bly modeller	1 - 4 - 0
1 æske med adskillige store file og nåle do samt 3 hamre	2 - 0 - 0
Tvende »adskillige kunstige Instrumenter i en Casse« tillige med nogle blikæsker	1 - 0 - 0
Slibesten	ej anført

Butiksinventar

Et malet og forgyldt pretiosaskab med spejlglas i baggrunden	10 - 0 - 0
2 do hjørneskabe med spejlglas	14 - 0 - 0
1 ibenholts medailleskab på fod med indlagte tin- og messingsirater, hvorudi en del medailler i gipsaftryk ægte forgyldt	8 - 0 - 0
2 gråmalede diske med skuffer og glas vinduer til galanterivarer	6 - 0 - 0
1 do skrivepult med skuffer	2 - 0 - 0
1 hvidt malet skab med glas døre	3 - 0 - 0
2 mindre do	5 - 0 - 0
1 disk med skuffer og 1 lidet skab	3 - 0 - 0
1 firkantet bord	0 - 3 - 0
1 pulpet	0 - 2 - 0
1 fløjbord	0 - 3 - 0
3 stole	1 - 3 - 0
1 liden pult	0 - 3 - 0
2 små løse skabe	2 - 0 - 0
2 konsoller med marmorplader	2 - 4 - 0
2 vægtskåle med balance, 1 enkelt balance og nogle hestetoppe	1 - 0 - 0
1 spejl i forgyldt ramme	6 - 0 - 0
1 maleri forestillende Marie med Christus	6 - 0 - 0
Frederik IV i oval forgyldt ramme	3 - 0 - 0
1 maleri forestillende en gammel mand og kone	1 - 0 - 0
Den kongelige krone malet af Als	0 - 4 - 0
2 kobberstykker	ej anført

Juliane Marie, en liden voksbuste, og en gladiator af sten, forgyldt	2 - 0 - 0
1 futteral med glas ørenringe med buketter	0 - 3 - 0
1 stor kasse med adskillige futteraler	0 - 3 - 0
1 portefeuille med messinglås	0 - 3 - 0

Private effekter

1 kaffekande 80 lod 2 - 0	46 - 5 - 12
1 tepotte 32 lod 3 - 3	19 - 0 - 10
1 flødepotte 28 lod - 3 - 3	16 - 4 - 10
2 sukkerskåle 29 lod - 1 - 4	16 - 4 - 6
1 spølkumme 20 lod - 2 - 2	11 - 5 - 12
2 lysestager med arme 90 lod	52 - 3 - 0
1 par do uden arme 79 lod - 2 - 0	46 - 2 - 4
12 spiseskeer 71 lod - 2 - 0	41 - 4 - 4
12 desertskeer og 1 ragoutske 40 lod - 1 - 0	23 - 3 - 12
1 sukkerbøsse, 1 sennopskande, 2 saltkar 28 lod	16 - 2 - 0
1 fiskeske, 2 saltkar, 1 sennopskande, 12 »Vijskeer«, 1 sukkertang 42 lod 24 - 3 - 0	3 - 1 - 4
6 teskeer 5 lod - 2 - 0	3 - 1 - 4
1 par forskærerknive, 1 puncheske, 1 sukkerske 26 lod	15 - 1 - 0
4 saltkar med 2 skeer 16 lod	9 - 2 - 0
6 par grønskaftede dessertknive	2 - 0 - 0
12 par knive og gaffer med sølvskafter og 1 par forskærer do med do 40 lod 21 - 4 - 0	21 - 4 - 0
1 rødt og hvidt chinesisisk porcelains taffelservice med forgyldt kant	36 - 0 - 0
1 sachsisisk porcelains kaffe- og teservice	16 - 0 - 0
Kaffekande, tepotte, mælkekande, 12 tekopper, 6 chokoladepopper af chinesisisk porcelain	4 - 0 - 0
1 tesæt af chinesisisk porcelain	3 - 0 - 0

Bøger

Folio	Receuil de Cent Eestampes Representain differentes Nation de Levant, Paris 1714	15 - 0 - 0
	Dopper Beschrijving van Asie, Amst. 1680	2 - 0 - 0
	Lazari Erkers Probiar Buch, Frankfurt 736	0 - 3 - 0
Kvart	Aphelens Tysk-Dansk Ordbog	0 - 2 - 0
	Holbergs Danmarks Historie 3. Deel	0 - 2 - 0
Oktav	Det nye Testamente af Bastholm	1 - 0 - 0
	Bibelen	0 - 4 - 0
	Om Ungdommens hemmelige Synder af Salzman, Kbh. 1786	0 - 1 - 0
	2 bundter bøger	0 - 2 - 0
I Bog med det danske Riges ældste Vaabener og en pakke med ridder ordens tegninger	1 - 0 - 0	
Adskillige tegninger	2 - 0 - 0	

Katalog

61. Hvidtemailleret plade til
Wohlert-miniature (p. 142)

FABRITIUS-ARBEJDER I ROSENBORGSAMLINGEN

Ved Gudmund Boesen

I betragtning af det store antal arbejder, som de tre hofjuvelerer Fabritius ifølge regnskaberne har leveret til kongehuset, måtte man vente i den kongelige samling på Rosenborg at finde adskillige genstande, der kunne henføres til en af de tre mestre. Ved en gennemgang af samlingen viser det sig, at kun et ringe antal genstande er stemplede med deres mestermærker. En meget stor part af guld- og juveler-arbejderne fra det 18. årh. er imidlertid slet ikke stemplede. Flere af disse arbejder kan identificeres ved hjælp af regnskabsbilagens beskrivelser; men mange af beskrivelserne er så nødtørftige, at man kun kan have en formodning om, at det drejer sig om en eller anden genstand, der endnu er bevarret. Uheldigvis er enkelte af de bevarede genstande, der med sikkerhed kan siges ifølge regnskaberne at være leverede af en af de tre hofjuvelerere, stemplede med andre mestres mærke. Når Christopher (II) Fabritius ses 27. april 1751 at have leveret kongen et guldbæger med 2 lange og 3 runde guldplader og 30. marts 1756 et guldbæger med en medaille i låget, 2 runde plader og 2 emailerede lange plader på siderne kan der ikke godt være nogen tvivl om, at talen er om to berømte bægere på Rosenborg, kaldet Eiderbægeret og Hyldingsbægeret. De i bægerene indfattede emailerede indskriftplader og guldplader med relieffremstillinger refererer sig til begivenheder i Frederik IV's tid og er sandsynligvis fra denne konges tid, men bægerene bærer Christopher Fabritius' gardeinmærke, der daterer dem til tiden efter 1749, og Nic. Langemanns mestermærke. Det er allerede tidligere påvist, at hofguldsmedene må have givet en del af deres kongelige bestillinger videre til andre mestre i lavet¹⁾. Regnskabsbilagene giver altså ikke noget sikkert bevis for, at de deri omtalte ting er udført af leverandøren selv. Om de i det følgende beskrevne og afbildede genstande fra Rosenborgsamlingen kan det dog siges, at de af forskellige grunde så godt som alle må være udgået fra et Fabritius-værksted; tvivl kan formentlig kun råde m. h. t. en enkelt genstand (lille klokke).

¹⁾ Gudmund Boesen og Erik Lassen: De danske Dronningers Guldtoilette. 1955. S. 54.

SMYKKENÅL med miniature og diamanter. (Fig. 50). Et ovalt portræt af (den senere) kong Christian VI er anbragt under en flad rund brillantsleben diamant, omgivet af 14 rosenstene (diamanter slebet som »rosere») under en krone af 21 rosenstene (og en enkelt ganske lille turkis). Montering af sølv, forgyldt bagpå. På miniaturekapselens bagside graveret bladrosset. Til monterings bagside fastlodet fladtrykt nål af forgyldt sølv. L. 12,1 cm.

Ifølge kronprins Christian (VI)'s regnskaber leverede Frederik (I) Fabritius den 26. november 1723 en brystnål karmesseret med diamanter med en krone over og i midten en stor diamant med kronprinsens portræt. Denne brystnål er sikkert identisk med den her beskrevne nål, som kronprinsen da har ladet lave som fødselsdagsgave til sin gemalinde Sophie Magdalene (f. 28. november 1700). Miniaturen er blevet tilskrevet H. J. Pohle¹⁾. Sandsynligvis drejer det sig om et af de to miniatureportrætter, som denne maler den 19. november 1723 fik betalt af kronprinsens kasse. I dronning Sophie Magdalenes »Verzeichnis Meiner Juvelen aufgeschrieben im October 1746« (Rosenborgs arkiv) omtales nålen som »Eine ansteck nadel mit König C 6 Portrait mit 35 Kleine rosensteine« og i hendes testamente som »Meines Gottesseel. Königs Portrait in einer Nadel mit einem Brillant«. Efter dronningens død 1770 kom den sammen med andre juveler til Rosenborg. (Inv. nr. 12-59).

¹⁾ T. H. Colding: Aspects of Miniature Painting. 1953. S. 200, fig. 32. Jfr. s. 52-53. - Sml. E. F. S. Lund: Danske malede Portrætter IV. 1912. S. 68.

SKRIVETØJ af guld, forgyldt sølv og træ. (Fig. 51-52). På en firkantet forgyldt sølvplade med afskårne hjørner, indsvungne langsider og indadknækkede kortsider er fastskruet fire pyramider, hvilende hver på 4 kugler og med et blåt emailleret kronet monogram C 6 på toppen, samt midt mellem dem en lille firkantet kasse med løst fladt låg, hvorpå en aftagelig kongekrone med blåt emailleret rigsæble og indre puld med delvis afstødt rød »kold emaille«, alt udført i svært guldblik. Pyramiderne og den kronede kasse er prydet med ciselerede borter og kassens låg med en tilsvarende fladedekoration af blanke blad- og båndornamenter (samt øverst på hver pyramideside en fugl) på matpunslet grund. På kassens forside et spejlmonogram C på matpunslet grund. Pyramidernes øverste del er aftagelig; i underdelen sidder i de to forreste løst blækhus og sandhus med løse låg, hvorpå faste lysepiber, og i de bageste en vandret plade med huller af forskellig form til anbringelse af diverse redskaber (nu manglende). Midterkassen er ved en lodret væg delt

i to rum, det smalleste dækket af en fast plade med 3 runde huller. Under den bærende forgyldte sølvplade et lavt fodstykke af forgyldt træ med udskårne masker, volut- og bladkonsoller og otte udskårne løvefødder. I fodstykket en flad skuffe. Under blækkhusets bund stempler: P. N. von Havens gardeinstempel (Bøje. Tillæg 1949. Side 9), Frederik (I) Fabritius' mestermærke (en del deraf er utydeligt, men mærket synes noget afvigende fra det almindeligt benyttede Bøje 312), samt 18 K (18 karat). H. 19,5 cm., l. 26 cm., b. 22,4 cm.

Reddet ved Christiansborgs brand 1794 og derefter indgået i samlingen på Rosenborg. (Inv. nr. 12-228).

På Rosenborg findes yderligere to samtidige guldskrivetøjer, der er kommet hertil ved samme lejlighed. Det ene er nøjagtigt som det her beskrevne, men bærer Frederik IV's kronede monogram; det indeholder 3 cylindriske elfenbensdåser, hver med 3 stykker farve til vandfarvemaling, nedstukket i de 3 huller i kassen med det kronede låg; det samme har sikkert oprindeligt været tilfældet med Christian VI's skriveøj; antagelig har da det store rum i kassen været benyttet som vandbeholder. Det andet skriveøj er smallere med kun to pyramider og med prinsesse Sophia Hedvigs monogram. Begge disse skriveøjer er ustemplede, men er sikkert også udført af Frederik (I) Fabritius. Skriveøjer er ikke fundet nævnt i regnskaberne, men det her beskrevne må være udført tidligst 1729, da P. N. v. Haven blev gardein, og før Frederik IV's død 1730, eftersom det bærer Christian VI's monogram som kronprins (C uden 6-tal); kongemonogrammet C 6 på pyramidernes top må være fornyet efter Christian VI's tronbestigelse. Sandsynligvis er hele kongefamilien blevet udstyret med sådanne skriveøjer i Frederik IV's sidste år. I registreringen af dronning Anna Sophies bo beskrives et ganske tilsvarende med 22 stk. »matematiske instrumenter« i de to pyramider, med elfenbens»bosses« i midterkassen og med et guldsignet liggende inden i den store kongekrone, der vel har fungeret som en slags hemmeligt rum.¹⁾

Skriveøj af lignende type synes tidligere at have eksisteret. I 1715 fik guldsmed Andreas Norman betaling for til dronning Louise at have leveret »Ein geschirr zum schreib zeüch als piramiden von golt gemacht. W. 42 L. 2 1/2 qt. Die unterste Plate da von von silber verguldt«²⁾. Vægtangivelsen viser, at det har været mindre end det her behandlede skriveøj. Den i borten m.v. benyttede blad- og båndornamentik svarer til den af Fabritius på efterfølgende bøger fra 1730 og på dronningens guldtoilette fra 1731-32 (se side 144) anvendte.³⁾

¹⁾ Dronning Anna Sophie. 1951. S. 122.

²⁾ Rigsarkivet. Protokol over Dronning Louises Indkøb 1713–18. – Hr. Torben Holck Colding har venligst henledt opmærksomheden herpå.

³⁾ Gudmund Boesen og Erik Lassen: De danske Dronningers Guldtoilette. 1955. S. 63 ff.

TO ENS LÅGBÆGERE af guld. (Fig. 62). Bægeret let tilspidsende nedad, glat, med ciseleret bort af blanke blad- og båndornamenter på matpunslet grund langs mundranden. Let hvælvet profileret løst låg med tilsvarende bort omkring glat midterfelt med Frederik IV's kronede spejlmonogram i flerfarvet emaille (blå bogstaver, hvid og blå kronc med rosa puld, sorte skraveringer m. m.) Under bunden stempler: København 1730, P. N. v. Havens gardeinmærke (Bøje. Tillæg 1949. S. 9), lødighedsstemplet Düc. (d. c. Dukatguld eller 23 karat – se Bøje s. 16) og Frederik (I) Fabritius' mestermærke (Bøje 312). H. 9,8 cm., diam. 8,4 cm.

Stemplerne viser, at bægerne er udført af Frederik (I) Fabritius 1730, Frederik IV's sidste leveår. I de kgl. regnskaber synes de ikke nævnt. De er første gang fundet omtalt i en i 1784 optaget fortegnelse over indholdet i regaliekabinetet på Rosenborg (det eneste inventar over dette kabinet fra det 18. århundrede). Siden har de stået på Rosenborg. (Inv. nr. 10–201 og 203).

Frederik IV's emaillede spejlmonogram i en udførelse, der meget minder om monogrammet på disse to bægre, findes på forskellige ustemplede guldgenstande på Rosenborg, nemlig et bæger, to tumlingbægre, en lille flad dåse, en ske, en gaffel og en kniv. De kan muligvis også være udført af Frederik (I) Fabritius, men grundlaget for en sådan tilskrivning er dog usikkert. De sidste kunne eventuelt tænkes at være identiske med et bestik af dukatguld med emaillede navnetræk og kroner, som Fabritius leverede til kongen 29. marts 1730.

Litt.: Gudmund Boesen og Chr. A. Bøje: Gammelt dansk Solv. 1948. Nr. 78. Jfr. nr. 76 og 431–33.

DRONNINGEKRONE af guld med emaille og diamanter. (Fig. 63). Kronen er opbygget over en oval ring, dannet af et på højkant stillet 2,5 cm. bredt bånd af guld med drevne og ciselerede bladornamenter på matpunslet grund. Langs dette bånds kanter påloddede støbte perlestave; under nederste perlestav en række små gennemborede huller; andre huller er boret gennem båndet noget under øverste perlestav med større uregelmæssige mellemrum

62. Lågbæger af guld (p. 130)

uden hensyntagen til ornamenterne. I båndets midterlinje enkeltvis indfattede taffelstene (hveranden drejet på kant) i en række, afbrudt 8 gange af grupper på skiftevis 5 og 3 stene. På ringens overkant hviler et spidsbølget smalt bånd; hver anden bølgespids hæver sig i en stærkt fliget palmet (ialt 8 palmetter); bølgebånd og palmetter er udsavet af guldblik. Palmetternes overflade matpunslet, på deres flige ciselerede blanke småblade. På bølgebåndet rækkevis indfattede tætsiddende taffelstene; på hver palmet tilsvarende tætte rækker af taffelstene dannende sløjfer og ribber udgående fra en stjerneformet gruppe af større stene i midten. Palmetten midt på den ene »langside« har i midten en stor flad brillant som dæksten over Christian VI's kronede monogram i guldråd. Fra palmetternes top udgår flade bøjler af guldblik med udsavede matpunslede små bladflige og hver med en række tætsiddende taffelstene mellem to påloddede støbte perlestave. Bøjlerne mødes midt over kronen i en krans af fligede guldblade omkring en støbt cirkelrund perlestav, hvori ligger en lyseblåt emaileret guldkugle med et vandret rundtløbende og derover to lodret over kors løbende bånd af taffel-

stene; over kuglen et lodret stående guldkors med taffelstene, anbragt så det ses som kors fra kronens »smalsider«. Kronens enkelte dele er samlet med skruer og møtriker af guld. På samme måde fastholdes de enkeltvis indfattede stene af møtriker på bagsiden. Bølgebåndets, palmetternes og bøjlernes tætsiddende stene sidder samlede i fælles indfatninger, der fastholdes af nogle få møtriker. – Inden i kronen vatteret rød fløjls hue med hvidt silkefoer, fastsyet til den ovale rings nederste småhuller.

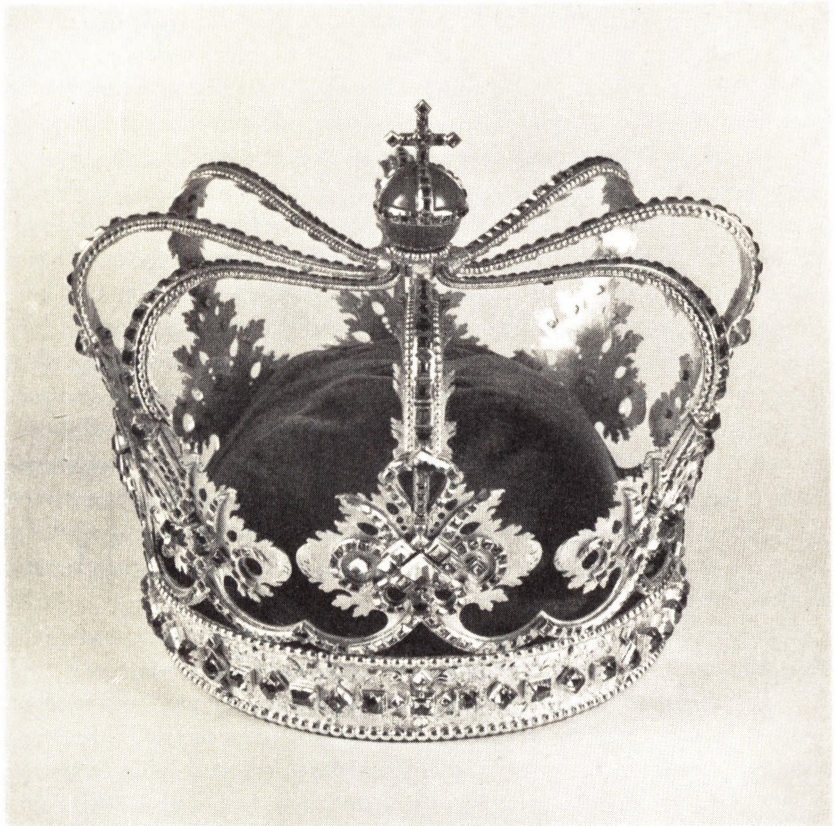
Højde (til korsets top): 15,5 cm. – Kronens største tværmål (ved bøjlerne): 21 cm., mindste do.: 20 cm. – Ringens største tværmål: 16,3 cm., mindste do. 14,5 cm.

Denne krone er udført af Frederik (I) Fabritius til brug for dronning Sophie Magdalene ved salvingen 1731. Regningen, der findes som bilag nr. 235 ved partikulærkammerregnskabet 1731 gengives for dette hovedstykke i hofjuvelererens produktion ordret (fig. 53):

11. Maj. Eine Königl. Crone gantz neu gemacht, vom gold und ausgearbeit mit 906 diemanten Carmocirt wog ihn gold 64 loht a loht 9 Rd.	576 Rd.
Macherlohn zußammen mit gold abgang	800 Rd.
zugethan 10 probere weße dichsteine	170 Rd.
12 mittelmäßige dich Steine	45 Rd.
Ein Brillant voran ihn di Crone wo Ihro Königl. Mayest. nahme und Crone vom feinen goldnen drat unter gemacht wurd gekaufft und accordirt vor	360 Rd.

Til disse beløb kom forskellige poster vedrørende istandsættelse af de øvrige regalier, så regningen ialt lyder på 2102 Rigsdaler. Da der var akkorderet om et beløb på ca. 2000 Rd., blev 101 Rd. 5 Mark fradraget ved betalingen, men disse penge skænkedes til de tre svende, der havde arbejdet på den nye krone; 9. juni 1731 kvitteredes for dette beløb af Christoffer Faberitius, Nicolaj Mehle og Matis Olsen (jfr. foran side 30).

Som det fremgår af regningen leverede Fabritius kun 22 dikstene og en brillant til indsætning i kronen. De øvrige 883 stene er altså blevet stillet til hans rådighed af kongen. Ved den førnævnte inventering af regaliekabinettet på Rosenborg 1784 fandtes her en emaillet guldkrone, hvoraf stene var udbrækkede. Denne krone blev 1792 omsmeltet, da man skulle skaffe guld til supplerings af dronningens guldtoilette.¹⁾ Det var sandsynlig-

63. Dronningekronen fra 1731 (p. 130)

vis en ældre dronningekrone, og det kan antages, at stenene er blevet udtaget af den i 1731 for at anvendes til den nye krone for dronning Sophie Magdalene. Herved forklares, hvorfor denne krone er blevet besat med taffelstene (taffelslebne diamanter; dikstene eller tykstene er tykke taffelstene). Medens diamanter med denne slibning var almindelig anvendt endnu i det 17. århundrede, f. eks. i Christian V's krone fra 1660'erne, var de gammeldags i 1731, da brillantslibningen var den oftest benyttede. Havde man imidlertid 8–900 af disse gammeldags stene siddende på en ældre krone, var det vel naturligt at tage dem i brug til den nye. At dronningekronen også herved kom til at ligne kongekronen (idet jo Christian V's krone var i brug under hele enevældens tid), har måske yderligere tilskyndet dertil. At den ældre kongekrone har været forbillede for den nye dronningekrones udformning kan nemlig ikke bestrides. Opbygningen med palmetter, bøjler og blåmailleret rigsæble i midten og diamanternes placering på disse dele er i hovedtræk ens på de to kroner. At dronningekronen dog virker lettere og elegantere end kongekronen, skyldes vel især, at den er beregnet til at bæres af en kvinde, men er dog tillige nok et udtryk for 1700-årenes reaktion mod baroktidens imponante tyngde. I detaljerne er dronningekronen også præget af den nye tid, først og fremmest ved den fine anvendelse af spinkle ciselerede blanke bladornamenter på matpunslat grund. En moderne detalje var også anvendelsen af en enkelt brillant; på kongekronen findes Christian V's monogram under en stor taffelsten.

Om grunden til, at man i 1731 kasserede den ældre dronningekrone, om hvis alder og udseende vi intet sikkert ved, og lod udføre denne nye krone, kan der i virkeligheden kun gisnes. I betragtning af dronning Sophie Magdalenes sindelag over for dronning Anna Sophie lyder det dog ikke utroligt, når rygter senere fortalte, at Sophie Magdalene ikke ville bære den krone, der efter hendes opfattelse var besudlet ved at være sat på Anna Sophies hoved.

Straks efter salvingen 1731 blev der – som det fremgår af partikulærkammerregnskaberne – indrettet en plads til den nye dronningekrone blandt regalierne på Rosenborg. Her har den siden været opbevaret, men har indtil enevældens slutning været i brug hver gang en dronning er blevet salvet, sidst ved Caroline Amalies salving i 1840.²⁾

¹⁾ Gudmund Boesen og Erik Lassen: *De danske Dronningers Guldtoilette*. 1955. S. 54.

²⁾ Jfr. billeder bl. a. på Rosenborg af salvingen 1840; man ser her bl. a., hvordan kronen blev båret.

KRIGSSPILFIGURER (fig. 54) af sølv, støbte, ciselerede og forgyldte, på rundt eller (for de ridende figurers vedkommende) ovalt fodstykke med indstøbt blyplade, med en rød sten (granat?) i hovedbedækning eller i våben. Alle figurerne, undtagen den ene dronning, bærer kort lændeskørt; nogle har derudover nøgen overkrop og en slags turban, andre en art romersk militærkostume: Brynje, hjelm og sværd ved siden. Af figurerne er

2 konger, stående, i romersk kostume med scepter og krone (hvori flere røde og klare stene). H. 8,3 cm.

2 dronninger, stående, med scepter og krone med stene, den ene i kort kjole og slør ned ad ryggen, den anden med lændeskørt, bluse og kappe over skulderen. H. 8 cm.

28 spyddragere (partisanbærere), stående, i romersk kostume. H. 9,4 cm.

2 elefantryttere i romersk kostume, med nedadfaldet spyd. H. 7,2 cm.

2 elefantryttere med nøgen overkrop, pilekogger på ryggen. H. 6,9 cm.

81 kamelryttere med nøgen overkrop, buer og pilekogger på ryggen. Udført i to typer, der adskiller sig ved forskellige ciselering, men især ved at den ene types kamel (måske rettere dromedar) bevæger sig som en hest i skridt (24 stk.), den andens i pasgang (57 stk.). H. 6,2 cm.

72 bueskytter, stående, nøgen overkrop, med pilekogger og buer. H. 7,5 cm.

60 slyngekaster? (løbere?), gående, de 30 med nøgen overkrop, de andre 30 i romersk kostume, alle holdende en snoet sølvtråd (kasteslynge?) i begge hænder. H. 7,6 cm.

Figurerne indleveredes 1771 på Kunstkammeret sammen med en del sager, der synes at stamme fra Frederik V. De omtales i inventaret her som indianere, og der var ialt 250. 1824 overførtes de fra Kunstkammeret til Rosenborg; der var da forsvundet en romersk slyngekaster, så Rosenborg modtog kun de 249 endnu eksisterende figurer. (Inv. nr. 13-437 til 454 og 25-352 til 582).

Af disse leverede Christopher Fabritius ifølge regnskaberne ved forskellige lejligheder i årene 1748-56 kongen ialt 109 (deraf 1 konge, 1 dronning, 1 »løber«, 16 med partisaner, 21 kameler, 57 eller 60 med flitsbuer, resten uspecificerede). Den første post i partikulærkammerregnskabet under 17. februar 1748 lyder på 10 nye sølvfigurer med partisaner i hænderne til et gammelt skakspil. Det synes altså at dreje sig om supplement til en ældre bestand; det har dog ikke været muligt at udskille de ældre fra de af Fabritius leverede. Om et (eller flere) skakspil kan der vel næppe være tale, så vidt man kan skønne af antallet af figurer og deres fordeling, men til hvilken art spil de har været anvendt, vides ikke. Man kunne måske tænke sig, at figurerne

har været benyttet som senere tiders tinsoldater. Det vides i al fald, at allerede Ludvig XIV havde en hær af legetøjssoldater af sølv, der skal have kostet ikke mindre end 50.000 taler.¹⁾

¹⁾ Karl Gröber: Kinderspielzeug aus alter Zeit. Berlin 1928, s. 33.

KLOKKE af forgyldt sølv med ringformet øje på klokkens kuplede top. (Fig. 55). Profileret kant med ciseleret bort af rocailler, asymmetriske C-ornamenter og blomster. Knebelen mangler. Ingen stempler. H. 4,1, diam. 4,1 cm.

Ved en S-formet jernkrog er klokken hæftet til en flad ring af forgyldt sølv, der kan glide frem og tilbage på et ligeledes forgyldt sølvbeslag omsluttende den tilspidsede ende på et langt træskaft, der i spidsen bærer en rød fløjlspose med det danske våben, Christian VII's monogram og årstallet 1766 broderet i sølvtråd og broget silke. Posens bund dannes af en flad skål af forgyldt sølv med en bred bort i ciseleret og gennembrudt arbejde, hvis ornamentmotive er de samme som i klokkens bort. Skålen bærer (2 gange gentaget) Sivert Thorsteinssons mestermærke med et årstal, der vistnok må læses som 1758 (variant af Bøje nr. 410).

Posen har tjent som klingbeutel i Frederiksberg slotskirke, hvorfra den i 1869 afleveredes til statsinventariekommisionen; i 1884 indlemmedes den i samlingen på Rosenborg. (Inv. nr. 19-98).

Ifølge partikulærkammerregnskabet leverede Christopher Fabritius 24. maj 1766 en lille sølvforgyldt klokke med tilbehør til Frederiksberg slotskirke af vægt $3\frac{1}{2}$ lod. Den er formentlig identisk med nærværende klokke, der – uden knebel og tilbehør (ring, beslag?) – vejer lidt over 40 g (ca. $2\frac{1}{2}$ lod) og er anbragt på en klingbeutel netop fra 1766. Selvom klokken altså efter al sandsynlighed er leveret af Christopher Fabritius, kan den dog ikke med sikkerhed siges at være udgået fra hans værksted. Dens ornamentik er øjensynlig udformet under hensyntagen til den i posen anvendte få år ældre bund, omend ciseleringens udførelse er forskellig.

Litt.: Fr. Weilbach, C. Elling og N. Maare: Frederiksberg Slot. 1936, s. 101.

STOKKEKNAP af guld, rørformet, let tilspidsende nedad (fig. 64). Mellem lodrette glatte striber af guld (med ca. 3 mm. mellemrum) er yderfladen dækket af translucid grøn emaille over guldgrunden, hvori graveret skravering, zigzag-bånd og små firtalsblomster. I rørets vægge tre ovale åbninger omgivet af pånittede ciselerede gulddrammer med båndsløjfer; derimellem pånittede ciselerede konsoller og vaser med laurbærguirlander i tofarvet guld. I den

64. Stokkeknep (p. 136)

ene åbning er under buet glas indsat en miniature (malet på pergament?) fremstillende kvindefigur i rød kjole og blå kappe med krone og scepter, holdende kronet ovalt skjold med Danmarks tre løver; i den anden åbning et knækket buet glas; den tredje er tom. Inden i røret fastlodet vandret gennemhullet metalskive med en nedadvendende tynd jernakse. Ingen stempler. H. 5,2 cm., diam. (foroven): 3 cm., (forneden): 2,5 cm. (Inv. nr. 13-320).

Røret slutter nu løst ned over et på øverste ende af en 109 cm. lang spanskrørstok fastgjort ringformet guldbeslag med en rundløbende perlestav i relief, men har muligvis tidligere været nittet dertil. Foroven i røret mangler et afsluttende dæksel. I Rosenborgs magasin opbevares en tromle med pergamentbånd med malede portrætter af de oldenborgske konger til og med Frederik V og en delvis ulæselig indskrift med hentydning til Christian VII's fødselsdag 1776. Den har været anbragt inden i stokkeknappen.

Stokken nævnes første gang i Rosenborgs inventar 1877 s. 156 som nr. 10 blandt Frederik V's (!) dragter og våben: »En do. [spanskrør] med emaillet Guldhåndtag (noget defekt) med 3 ovale Felter med Glas, under det ene Danmark allegorisk Figur«. Med blyant er tilføjet »NB øverste Del af Knap-
pet«. – Det har været antaget, at den er tilgået s.m. Christian VIII's garde-
robeeffekter 1848, men der vides intet sikkert om, når og hvorfra den er
kommet til Rosenborg. Ifølge et notat i nuværende inventar er denne stok-
keknep »spoleret af Steffensen« (den fra Flora Danica-skandalen 1906 kendte
konservator Steffensen).

Rimeligvis identisk med den stok, hvorfor Frederik (II) Fabritius if. de
kgl. partikularregnskaber 1. juni 1778 fik 950 rd. Den havde guld-emaillet
og med diamanter besat knap, hvorpå oventil Christian VII's portræt, med
begge rigers våben og en figur forestillende kærligheden til fædrelandet;
indeni var ved mekaniske indretninger anbragt portrætter af de olden-
borgske konger og et lille ur.

På Rosenborg findes en samling miniaturer indsat i en fælles ramme,
nemlig et rundt emailleportræt af Christian VII, bagpå signeret C. F. Schrader,
tre ovale buede emailer, den ene forestillende kvindefigur med Dan-
marks våben (fremstillet ganske som på miniaturen på stokkeknappen), den
anden en lignende figur med Norges våben og den tredie en allegorisk figur
(vel fremstillende kærligheden til fædrelandet), samt 12 ovale miniaturer på
pergament forestillende kongerne af det oldenborgske hus til og med Fre-
derik V.¹⁾ Denne samling, der er tilgået Rosenborg i midten af det 19. år-
hundrede fra Kunstammeret, tyder på, at man har påtænkt udførelsen af
endnu en stokkeknep som den her beskrevne, men giver tillige oplysning
om, hvordan de på denne manglende miniaturer har set ud, og vidner
endelig om en forbindelse mellem Fabritius-værkstedet og emaillemaleren
C. F. Schrader.

¹⁾ E. F. S. Lund: Danske malede Portrætter IV. 1912. S. 105 f.

SOUVENIRETUI af emaillet guld med miniatureportrætter. (Fig. 57). Aflangt
fladt firkantet etui, aftagende i bredde og tykkelse mod den ene (nederste)
ende, der er formet til et profileret fodstykke; ved den bredere (øverste)
ende profileret låg, fastgjort med hængsel til den ene smalside. Om fod-
stykket en bladbort i relief. Selve etuiets 2 brede og 2 smalle flader er dækket
af translucid grøn emaille over guldgrunden, hvori er graveret krydsende
bånd, firtalsblomster og skravering. Midt på hver bredside indsat oval mi-

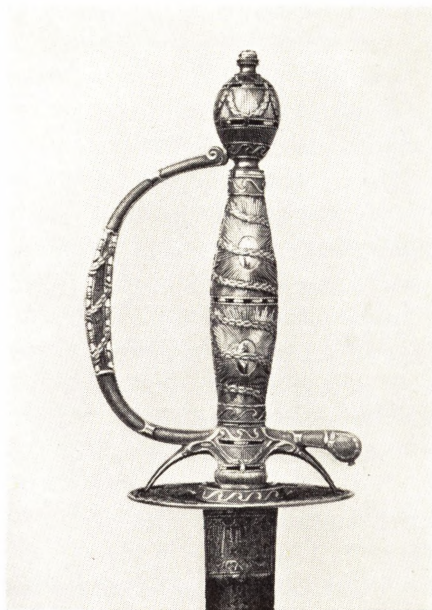

niature forestillende på den ene side arveprins Frederik, på den anden hans gemalinde Sophie Frederikke, under glas i en ramme med bladranke, med næbbende duer, guirlande og korslagt fakkel og pilekogger samt korslagt palme- og laurbærgren med båndsløjfe, alt udført i tofarvet guld og sølv og fastgjort over emaillefladen. Langs lågets nederste kant en tovsnoning i relief, derover en kanneleret hulkel under et rundtløbende indskriftbånd med ordene *SOUVENIR D'AMITIE* i guldbogstaver på grønt emaillet bund; øverst en hvælvet flade, grønt emaillet som etuiets sider, omgivet af en perlestav af sølv. I etuiet en neglenser med øreske og en hætte til blyant, begge dele af guld, samt fire aflange blade af elfenben, sammenholdt af en guldstift. På det ene blad er med blyant skrevet: *Daigné recevoir de la main de celle qui Vous est la plus tendre et inviolablement attachée et qui je dit jusqua la mort Votre fidèle fille Frédérique.* – Under etuiets fodstykke graveret signatur: *F. Fabritius fecit Kiøbh. – L. 10,8 cm., b. 5,7 cm, tykkelse 1,3 cm.*

Tilgæt Rosenborgsamlingen som gave fra Ny Carlsbergfondet 1956. (Inv. nr. 14-158).

At dømme efter indskriften på elfenbenspladen er etuiet skænket af arveprinsesse Sophie Frederikke til hendes moder hertuginde Charlotte Sophie af Mecklenburg-Schwerin eller hendes svigermoder enkedronning Juliane Marie. Ved arv må det gennem arveprinsessens datter landgravinde Charlotte af Hessen-Kassel være tilfaldet dennes datter prinsesse Augusta, gift med baron C. F. A. B. Blixen-Finecke, af hvis efterkommere det blev solgt ved auktion i København 1956.¹⁾ Det må være udført af Frederik (II) Fabritius o. 1780-85. Emailering og guldarbejde svarer ganske til den foran nævnte stokkeknep fra 1778. Mod tiden omkr. eller lidt efter 1780 peger også kostumefremstillingen i de to miniaturer. Disse er malede af Cornelius Høyer. – Arveprinsparrets regnskaber kendes ikke. I partikulærkammerregnskaberne nævnes ved samme tid flere gange etuier af samme art leverede til kongen af Fabritius, således 1777 et »souvenir« af kulørt guld med gennemsigtig grøn emaille og diamanter og 1786 et blå emaillet »souvenir« besat med diamanter og perler. Et af Fabritius udført souvenirer, ganske ligt det her beskrevne, men med blå emaille og med et embedsmandsportræt, findes ifølge venlig meddelelse fra hr. Torben Holck Colディング i dansk privatje.

¹⁾ Arne Bruun Rasmussens kunstauktion nr. 73 1956. Katalog nr. 668 (her kaldet *Carnet de Bal*).

65. Kårdefæste (p. 140)

KÅRDEFÆSTE af guld. (Fig. 65). Hul ægformet knap, fladtrykt trindt greb tilspidsende mod begge ender, håndbøjle fastgjort til knappen foroven, to spinkle fingerbøjler om krydset, der står på en lav plint over den ovale parérplade, alt udført i guld. På knap, greb, håndbøjle og parérplade bælder af smalle gennembrydninger. Ciselerede ornamenten: guirlander ophængt på knappen og vundet om greb og håndbøjle; bølgeborter om knap, greb, kryds og dettes plint; på hver side af grebet to ovale sole (!) med stråler; riflet og matpunslet grund. På parérpladen stempler: Frederik (II) Fabritius' mestermærke (Bøje 594) og 18 K (18 karat – Bøje side 16). H. 16,2 cm. (Inv. nr. 19-101).

Klinge måske fra 1. halvdel af 18. årh. Tilhørende skede med mundblik og dupsko af guld.

Kården er kommet til Rosenborg 1848 sammen med andre af kong Christian VIII's efterladenskaber. At dømme efter ornamentikken er fæstet snarest udført i 1780'erne; måske har kården oprindeligt tilhørt kongens fader arveprins Frederik. I de kongelige regnskaber er ikke fundet udbetalinger

til Frederik (II) Fabritius for levering af våben, hvorimod både hans fader og bedstefader ses lejlighedsvis at have leveret guldkårder til kongehuset.

Litt.: Arne Hoff, H. D. Schepelern og Gudmund Boesen: *Royal Arms at Rosenborg*. 1956. S. 91 f. og pl. 31.

Ud over de her beskrevne må enkelte andre ting på Rosenborg kort omtales. Den 13. og 15. maj 1723 leverede Frederik (I) Fabritius til kronprins Christian (VI) ifølge dennes regnskaber et kors med 5 store smaragder og 20 taffelsten indfattet i guld samt 24 »Snur Kasten« (kasseformede indfatninger til at trække på snore til collier o.l.?) af forgyldt sølv med store smaragder. Disse smykker genfindes i dronning Sophie Magdalenes egenhændige juvelfortegnelse fra 1746 med oplysning om, at hun fik dem af sin gemal, »als ich Ihm meinen lieben Sohn Pr. Fr. brachte« (den senere Kong Frederik V, født 31. marts 1723). Smaragdsmykkerne kom med dronningens juveler til Rosenborg; i første halvdel af det 19. årh. blev de omdannede til andre smykker, men smaragderne indgår endnu i et smyksesæt blandt kronjuvelerne. Gamle sølvfatninger vistnok bl. a. fra disse ændrede smykker findes stadig i Rosenborgs magasiner.

I anledning af kroningen 1731 leverede Frederik (I) Fabritius ikke alene den nye dronningekrone, men også flere ting til brug for kongen, bl. a. også to knæbånd med 24 rosenstene indfattet i guld, 12 guldemailleerede blomster, 2 spænder og 2 kniplinger carmesseret med 62 ekstra rosensten. Disse knæbånd til kroningsdragten eksisterer ikke mere – de knæbånd, der nu opbevares sammen med kroningskåben på Rosenborg er antagelig fra Frederik VI's tid; men stene og spænder er vistnok flyttet over fra de ældre knæbånd – således findes stadig på dem de tolv guldemailleerede blomster, der altså formentlig er udgået fra Fabritius' værksted.

1750 leverede Christopher (II) Fabritius for 158 rd. en guldplade med prinsesse Louises navn til det kongelige dåbsbækken. Den findes endnu fastgjort under guld-dåbsfadet på Rosenborg ved et hængsel. På dåbsfadets underside blev i ældre tid indgraveret navnene på de kgl. børn, der blev døbt i fadet. Ved midten af 18. årh. var der ikke plads til flere navne – derfor blev denne plade tilføjet, da Frederik V's datter Louise skulle døbes. Langs pladens rand findes en graveret bort af rokokkoornamenter. Senere er på pladen indgraveret en række andre navne – således fik Frederik (II) Fabritius 1795 betaling for indgravering af kronprins Frederik (VI)'s datter Louises navn. Tilføjjelsen af navne er ophørt i det 19. århundrede.

Til slut skal her omtales en enkelt genstand på Rosenborg, der ikke hører med i rækken af hofjuvelererne Fabritius' leverancer til kongehuset, men dog har en sådan berøring med familien og værkstedet, at det er naturligt at afrunde denne oversigt med en beskrivelse deraf.

EMAILLEMALET PORTRÆT AF HANS FRIEDRICH WOHLERT. Oval emailleteret metalplade med emaillemalet mandsporstræt, gråt i gråt, på rød baggrund. Brystbillede en face t. h. Hvid contremaille med indskrift: »IOHANES. FRIDERICUS. WOHLERT. S. R. M. Dan. Consiliar. Justitiae, Aul. regiae quondam Chirurg. celeberr. Cct.« Uindfattet. H. 3,6 cm., b. 2,8 cm. Hertil hører en hvidtemailleteret oval metalplade med indskrift: »Konsten afbilder Denne brave Mand. Hans Fortienester foræviger Hanem. Fabritius.« Hvid contremaille. H. 3,8 cm., b. 2,9 cm. (Fig. 61).

Tilkommet til Rosenborg ved køb 1881-82. (Inv. nr. 266 og 268).

Dette emailleportræt har ingen naturlig tilknytning til den kongelige samling på Rosenborg, men er erhvervet på et tidspunkt, da samlingens direktør J. J. A. Worsaae arbejdede på at udvide Rosenborgs miniature-samling til en almindelig historisk samling ikke alene omfattende kongehuset. Hans Friedrich Wohlert (1703-79) var hofkirurg til 1768. At portrættet er malet efter hans afgang viser ordet quondam. Han var gift med en søster til Christopher (II) Fabritius. Det er formentlig denne eller måske hans søn Frederik (II) Fabritius, der betegnes med navnet Fabritius på ovennævnte emailleerede skriftplade. Det er dog snarere en tilegnelse end en signatur. Juvelererne var ganske vist vant til at arbejde i emaille. Emaillemalerier, bl. a. portrætter, forekommer oftere i dåser o. l., men har formentlig været udført af særlige emaillemalere som H. J. Schrader og hans søn C. F. Schrader. Selvom Frederik (II) Fabritius selv skulle have udført f. eks. to i 1779 til kongen leverede dåser henholdsvis med emaillemaledede figurer og grønt emailleteret med antikke hoveder, er det dog mere end tvivlsomt, om han skulle have indladt sig på at udføre emailleportrætter, selv inden for familiekredsen. Det her beskrevne portræt må snarest tilskrives C. F. Schrader, der også ved anden lejlighed synes at have leveret arbejde til Fabritius' værksted (jfr. ovenfor side 138).

Litt.: E. F. S. Lund: Danske malede Portrætter IV. 1912. S. 156. - T. H. Colding om C. F. Schrader i Weilbachs Kunstnerleksikon. III. 1952.

66. Gulddåse med mosagat (p. 147)

FABRITIUS-ARBEJDER I ANDRE OFFENTLIGE OG
PRIVATE SAMLINGER

Af Erik Lassen

Christopher (I) Frederiksen Fabricius (1641–1700)

CYLINDRISK SUKKERBØSSE omtalt hos Bøje s. 49. Nuværende besidder ukendt. Bøje har meddelt oplysninger om Christopher Fabricius dels s. 47 under navnet Christopher Frederik Fabricius, dels s. 49 under navnet Christopher Frederiksen.

FORGYLDT BÆGER på tre kugleformede fødder omtalt hos Bøje s. 49. Nuværende ejer ukendt.

Frederik (I) Fabritius (1683–1755)

SPISEESKE AF SØLV (fig. 7). Fladt, glat skaft, bredest forneden. Ægformet laf. Overgangen mellem skaft og laf forstærket på bagsiden med »rottehale« (Überwurf). – L. 19,2. Stempler: Københavns bymærke over 171[0?].

Guardein, Conrad Ludolf. Månedsmærke Vædderen (20/3–20/4). Mester FF/171[1?]. – Graveret bag på skaftenden: PWSJ/1711. – C. L. Davids samling.

SKJOLD TIL JÆGERBANDOLÉR af sølv. Skjoldformet plade med indbuede sider. På forsiden graveret Trollé'nes våben imellem »Herlous Holm« og »1808« (senere). Bagpå to påloddede sølvstroppe og et (senere) graveret WIND under en krone. Påloddet ovenpå skjoldet Christian VIII's kronede monogram i gennembrudt arbejde. – H. 13,5. B. 9. Stempel FF 171[9?]. – Privateje.

DE DANSKE DRONNINGERS GULDTOILETTE (fig. 49). Bestående af: Toiletbordspejl, vandkande med fad, et par trearmede stager, et par lyseplader og saks, et par lysestager, et par store skrin, et par mindre skrin, et par mindre skrin, et par mindre skrin, bøger med låg, et par mindre bøger med låg, skål med låg og tallerken, præsentbakke, en stor og to små ens nålbakker, lyse-saks med bakke, bordklokke, et par tedåser, to børster, skrin med nålepude, fad og et par små lågskåle, mundtøj bestående af kniv, ske, gaffel, marvske og krydderiåske, et par glasflasker med guldpropper, æggebøger og kasse, ialt 47 dele. – Flad- og svajknækket arbejde med drevet og cisereret løv- og båndværksornamentik på punslet bund. – Vejer ialt 1300 lod $\frac{1}{2}$ ort (ca. 20 kg.). Flere dele forsynet med gardein, mester og lødighedsstempler. Leveret ifølge regning 1731 og 1732. Enkelte dele suppleret indtil 1790 af anden guldsmed.

Vedrørende guldtoiletets historie og den nøjagtige beskrivelse af hver genstand, der alle er gengivet, se: Gudmund Boesen og Erik Lassen: De danske dronningers guldtoilette. København. Det Berlingske Bogtrykkeri 1955.

Christopher (II) Fabritius (1710–1787)

TEPOTTE AF SØLV. (Fig. 56). Pæreformet, hvælvet låg med vulst. Svungen tud med dyrehoved, tre små, svungne ben med klove. Udskåret sort træhank på cylindriske sølvvrør. På låget en fugl. Svajknækket arbejde, drevne rocailler på tud og støbte blomster over benene. – H. 17. B. 18. Stempler: Københavns bymærke 1763. Gardein, Christopher Fabritius. Månedsmærke, Fiskenes tegn (18/2–20/3). Mester F 1762. – Graveret under bunden: 27 lod. – Privateje.

67. Snustobaksdåse af sølv (p. 145)

SUKKERBØSSE AF SØLV (fig. 26). Balusterform på kort skaft, hvælvet fod og vandret ståkant. Højt, hvælvet låg gennembrudt med stjerner, måneseagl, kors m. m. Frugtformet lågknop. Svajknækket arbejde med drevne og cislerede rocailler. – H. 19. Stempler: Københavns bymærke 1763. Guardein, Christopher Fabritius. Mester F 1762. – Prikket under bunden MKH. – Privateje.

SUKKERSKÅL AF SØLV. Oval. Indsnævring under kanten. Tre små, svungne ben med klove. På kortsiderne to støbte hanke med rocailler. Svajknækket arbejde med bølget kant og støbte blomster over benene. – H. 9. B. 21. Stempler: Københavns bymærke 1763. Guardein, Christopher Fabritius. Mester F 1762. – Udstillet på Danske Guldsmedes Jubilæumsudstilling i Industriforeningen 1929. Nuværende besidder ukendt.

SNUSTOBAKSDÅSE AF SØLV (fig. 67). Firkantet med svejfede sider. I låget en drevet og cisleret reliefferet plakette med en fremstilling af Diana med

68. Snustobaksdåse af guld

69. Samme i etui (p. 147)

hunde, nymfe og barn. Baggrund og ramme i rig rokoko med arkitekturfantasi, rocailler, blomster og gitterværk. Gennembrudt oplukker. Indvendig forgyldt. – H. 3,5. B. 8,3. D. 6,5. Stempler Københavns bymærke 1763. Guardcin, Christopher Fabritius. Månedsmærke (to gange) Fiskenes tegn (18/2–20/3). Mester F 1762. – Prikket under bunden: AHDL. – Privateje.

HOVEDVANDSÆG. Omtalt af Bøje s. 70.

Frederik (II) Fabritius (1740–1829)

SNUSTOBAKSDÅSE AF GULD (omslag og fig. 66). Firkantet. Udvendig på alle sider 22 uregelmæssigt tildannede og ulige store stykker mosagat indfattet i guld. Guldet er legeret i fire farver og rigt ornamenteret i relief med rocaillerammer med bladværk på en punslet bund med blomster. Kant- og hjørnelister tilligemed oplukkeren er rigt ornamenteret. Indvendig foret med glatte plader. I låget en miniature med mandsporret. – H. 4. B. 8. D. 6. Stempler: Københavns bymærke 176[. ?]. Guardcin, Frederik Fabritius. Lødhedsmærke CRO (kroneguld). Mestermærke FF. – Kunstindustrimuseet.

SNUSTOBAKSDÅSE AF GULD (fig. 70–75). Oval. Låg, bund og sidens fire felter er udsmykket med: Prospekt af Gammeltorv med allegorisk Hafniafigur, uidentificeret københavnsk gadebillede (Vesterbrogade?), alleen udenfor Vesterport, Strandpromenaden ved Classens have, Vesterbrogade ved indgangen til Frederiksbergallé (jernporten) og alleen udenfor Nørreport. Disse relieffer er indrammet af nyklassicistiske motiver og ornamenter. Guldarbejdet er i fire farver. Indvendig glat. – H. 4. B. 9,5. D. 6. Stempler: F. FABRITIUS 18 K FF. – På soklen af Hafniafiguren er stukket: KJØBENHAVN 1785, samt EW. – Kunstindustrimuseet.

Litt.: Albert Fabritius i Det danske Kunstindustrimuseums Virksomhed 1949–1954, s. 16–26 (med ældre litteratur).

SNUSTOBAKSDÅSE AF GULD (fig. 68 og 69). Oval. Låg og bund ens. I midten et forsænket felt med et radiært strålemønster med graverede bølgelinier og bladranker. Udenom en flettet tovsnoning med otte blade i lysere guld. Siden har fire rektangulære felter med bølgelinier og ranker og fire kva-

70. Snustobaksdåse af guld. Gammel Torv

71. Snustobaksdåse af guld. Uidentificeret gadebillede (p. 147)

dratiske med buketter i trefarvet guld på punslet bund. Langs kanterne bladborter på punslet bund. Indvendig glat. Spor på låget af fjernet medaljon, hvis aftryk er bevaret i etuets silkeforede låg. – H. 2,3. B. 7,5. D. 5. Stempler. Lødighedsmærke 20 K 6 Gr (20 karat 6 gren). Mestermærke FF to gange. Udført ca. 1775–90 efter fransk forbillede, der kommer stik af Lalonde nær. – I tilhørende rødt saffiansetui, foret med rødt fløjl, hvid silke og blegrødt papir. – Privateje.

SNUSTOBAKSDÅSE AF GULD (damedåse) (fig. 76). Oval. Glat arbejde. Alle kanter punkterede og med smalle, ciselerede borter. På tværs af lågets oval er påsat en oval, guldindrammet medaljon med samme forsiringer. I denne bag glas, en buket af emaljekorn på en bund af flettet hår. – H. 1,9. B. 5,7. D. 3,8. Stempler: Utydbart bymærke(?). Lødighedsmærke 19 K (karat). Mestermærke FF. – Indvendig i låget graveret: »Hiertet hylder evig Dem«. Kunstindustrimuscet.

FIRE SØLVFADE i to størrelser (fig. 58). Ovale med bølget kontur og profileret kant. Iøvrigt glat arbejde. – $57,8 \times 37$ og $40,7 \times 29,1$. Stempler. Københavns bymærker 1806 og 1808. Guardein Frederik Fabritius. Månedsmærker: Vandmanden (21/1–18/2), Tvillingerne (23/5–21/6) og Krebsen (21/6–22/7). Mestermærker F. – Senere graveret adeligt alliancevåben og ejerbetegnelser. Endvidere samtidige vægtangivelser: 155 lod 1 q. – $147 \frac{1}{8}$ lod – 103 lod og $102 \frac{3}{4}$ lod. – To større fade fra samme service vides at eksistere. – Privateje.

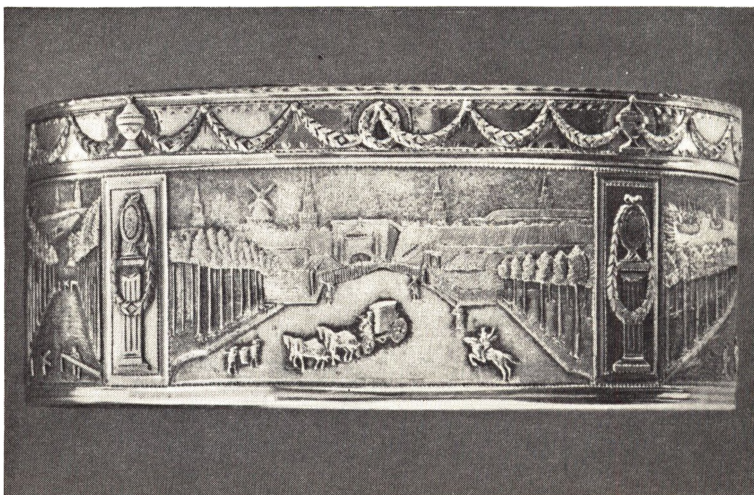
KJÆDE-SELKABS ORDENSTEGN (fig. 59). Otteoddet, radiært riflet sølvstjerne, i hvis centrum en rund, hvid emaljeskive med et stort kronet R omgivet af P C H. Nedenunder krydsende palmegrene. Bogstaver forgyldte, grene og kroncpul i grønt og rødt. Her udenom en turkisemaljeret kobberkæde, omsat med bogstaverne BTPCSFLDC. På bagsiden er der på den hvide emaljplade malet med forgyldning A0= 1774. Her udenom en riflet forgyldt ramme omsat med RESTITUTUS. – Diameter 5. Udført af Frederik Fabritius (jfr. bofortegnelsen her s. 112). – Ti eksemplarer kendes. Tilhører Selskabet Kjæden.

Jørgen Ludvig Fabritius (1786–1824)

SPISESKE AF SØLV. Empiremodel i glat arbejde. Smedet i eet stykke. – L. 22,5. Mesterstempel: LF. – Prikket L. H. 1837. – Odsherreds Museum.

72. Snustobaksdåse af guld. Alleen udenfor Nørreport

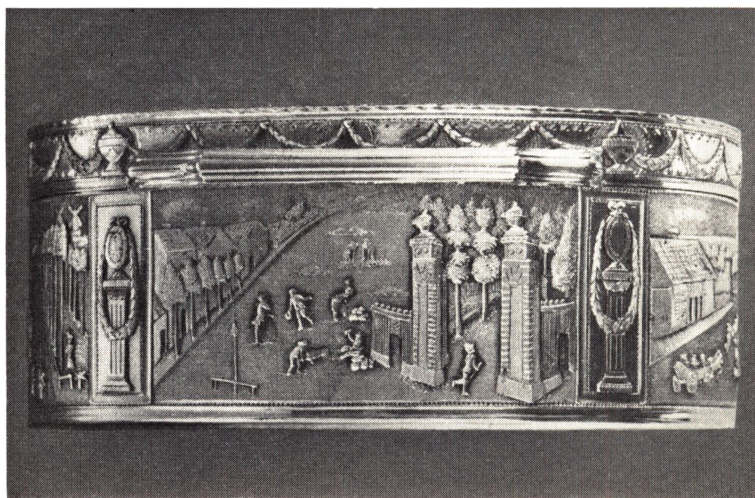
73. Snustobaksdåse af guld. Alleen udenfor Vesterport (p. 147)

PROBERNÅLE AF SØLV (fig. 24). 13 flade, $3\frac{1}{2}$ cm. lange, 3 mm. brede og 1 mm. tykke stave, gennemboret i den ene ende og samlet i en forgyldt holder med påloddet ovalt skilt, hvorpå læses: J. Fabritius/Pro: Nadel. Hver stav er på bredsiden nærmest holderen forsynet med graverede lødighedsnumre IIII.L-XVI.L. – Probernålen anvendtes i forbindelse med proberstenen (kiselkiffer). Det sølvarbejde, som skulle prøves, blev strøget mod stenen for at afsætte streg, hvis farve sammenlignedes med de stregfarver probernålene afsatte. Når farven passede med en probernåls, bestemtes arbejdets lødighed ved pågældende nåls lødighedsnummer. – Probernålen har tilhørt stadsguardeinen i København Jacob Gregorius Graah Fabritius, som virkede 1827–1831. – Kunstindustrimuseet.

Den 31. december 1726 og 5. maj 1727 har Frederik (I) Fabritius leveret altersølvet til Fredensborg slotkapel. Det endnu bevarede sæt, som i genstande og deres antal svarer til posterne i regnskaberne, er ifølge Chr. A. Bøje: Danske Guld- og Sølv-Smedemærker, 1946, s. 62–63 udført af Nicolai Junge, hvis stempel (nr. 330) gengives. Da imidlertid Niels Johnsen var svoger til Frederik (I) Fabritius og formentlig har arbejdet på Christopher (I) Frederiksen Fabricius' værksted, fristes man til at tro, at NI stemplet på Fredensborgsølvet betegner Johnsen og ikke Junge. Det vides ikke, hvilke overvejelser der ligger til grund for Bøjes henførelse af NI i hjerteformet felt til Junge og i rundt felt til Johnsen, i hvert fald ikke for de stemplers vedkommende, som ligger mellem ca. 1715 og 1725. De i Kunst i Privat-eje III, s. 28 nævnte lysestager bærer Københavns mærke 1782, guardcin, Frederik Fabritius, mestermærke ANDREAS RØYMAND og månedsmærke Skytten ($^{22}/_{11}$ – $^{21}/_{12}$).

74. Snustobaksdåse af guld. Strandpromenaden

75. Snustobaksdåse af guld. Indgangen til Frederiksberg allé (p. 147)

VARIA

Af Albert Fabritius

Foruden de i det foregående nævnte genstande kan endnu følgende anføres:

1. † SAUCESKÅL. Bymærke 1726. Guardcin Conrad Ludolf. Månedsmærke Jomfruen (21/8–23/9). Tilhørte 1892 antikvar C. L. Petersen. – Tidsskrift for Kunstindustri 1891, s. 167. Angivelsen af mestermærke 1762 skyldes vel en trykfejl for 1726.
2. SIGNET. Tresidet prisme af bjergkrystal. De afrundede endestykker facetslebne. I hver ende hul til fatningen, som nu mangler. Ituslået. – L. 2,4. B. 2. – På de tre sider er følgende graveringer: 1. FF i spejlmonogram i kronet skjold (fig. 6). 2. familievåbenet: i skjoldet en vagtsom trane stående på jord. Hjelmtegn: tranen mellem to vesselhorn (fig. 77). 3. en fra et træ opflyvende fugl med omskriften: Non pas ma voix mais mes actions (fig. 48). – Signetet vides med sikkerhed at være skåret før 1742, da nr. 1 er benyttet dette år af Frederik (I) Fabritius (Krigskanc. kgl. ekspeditioner 1743, 13. maj, nr. 420). Nr. 2 passer i et aftryk af rødt lak, dateret 12. juni 1750, i Købmager kvarters kompagniprotokol i Hærens arkiv (fig. 77). Signetet må antages at være skåret af Frederik Fabritius selv, idet det vides, at han gav sig af med at stikke signeter i krystal (se her s. 58). Familievåbenet er antaget af ham og er hentet fra borgerfanen for Købmager kvarter, for hvis kompagni han var kaptajn, før han blev stadshauptmand. Kvarterfanen har devisen: Hold wacht, tiden acht.
3. GULDRING med hvid perle omsat med oprindelig 15 carneoler, hvoraf nu 10 mangler. Ciseleret dobbeltring. – Diameter 1,6–1,7 cm. – Indeni indprikket »FF« og »H«. – Efter traditionen har Friderica Christina Fabritius, gift Heiberg, fået ringen af sin fader Christopher (II) Fabritius. – Privateje.
4. † GULDELEFANT, overalt carmæsseret med brillanter. Frederik (II) Fabritius' mesterstykke 1771. – Guldsmedenes laugsprotokol 1750ff fol. 56. – Sekretær, cand. jur. Torben Holck Colding har venligst henledt opmærksomheden på, at Frederik Fabritius på eget initiativ forelagde sit mesterstykke for Kunstakademiet; ved akademiets møde 30. april 1771,

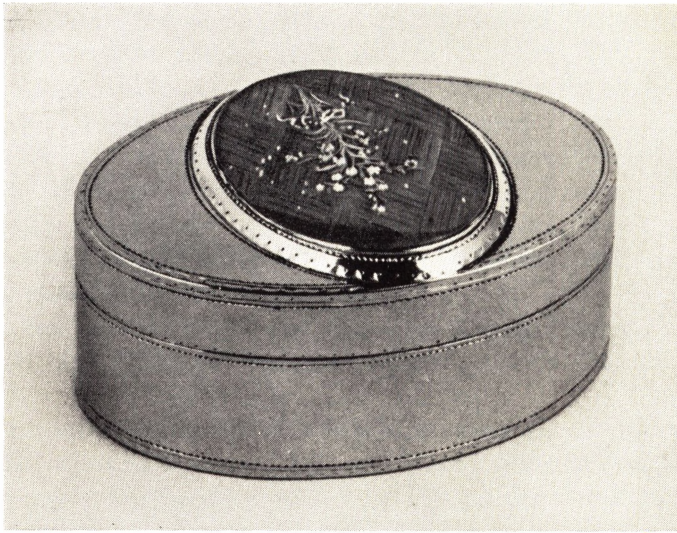
hvori deltog C. G. PILO, JOHS. WIEDEWELT, JOHAN MANDELBERG, PEDER ALS og CASPAR HARSdorFF, vedtog man følgende skriftlige svar: »Hvad sig Monsieur Fabritii til Academiet præsenterede Elephant andbetreffer, Saa tilstaaer Academiet, udi det Slags Juveleer-Arbeide, ej nogen-sinde at hafve seet et fuldkommnere Stycke. da alleting ej aleene er vel anbragt, men endog til sin Skønheds formeerelse saaledes indrettet, at samme Stycke med største Ret og Billighed udi Juveleer-Arbeidet kand fortiene det sande Naufn af et fuldkommen Chef d'oeuvre«. (Kunstakademiets dagbog litra B, p. 413ff.)

5. PUNCHESKE. – Københavns bymærke 179[?]. Mestermærke F. – Privateje.
6. SØLVUR i kapsel af agat. (Fig. 60). Urets diameter 5,8 cm., kapselens 6,5. – Uret er af Frederik (II) Fabritius givet sønnen Urban ved hans afrejse til Norge. På bagsiden af uret har han graveret: Naar du Wækkes op/ af dette/ Tænk på din og fleres Nytte/ Det er din Be-stemmelse/ Og din Skabers/ Willie/ d. 1. July/ 1801. – Tilhører over-lege Hans-Fredrik Fabritius, Namsos.
7. † I PAR GULDØRENINGE med diamanter. Ludvig Fabritius' mester-stykke 1812. – Bilag til borgerskabsprotokol 1. juni–31. december 1812.

Som foran anført er adskillige af de på Fabritius-regninger til hoffet anførte genstande udført og signeret af andre guldsmede, således at bestillingerne har været givet i underentreprise. Det gælder også den i 1738 med rigs-våbenet forsynede sølvkapsel til Vallø Stifts fundats, der ligesom en mindre seglkapsel med dronningens segl er forfærdiget af ASMUS FRID-RICH HOLLING. Det kan i denne forbindelse nævnes, at Christopher Fabritius 1776 skænkede alterkalk og disk til Borreby Kapel, begge dele forsynet med mestermærke for CHR. WERUM (se Danmarks Kirker Sorø amt, s. 951), og da han omkring 1780 forærede sin datter fru Heiberg en sukkerbøsse, var denne udført af PETER BORREBYE (privateje). Det skulle formentlig heraf med sikkerhed kunne sluttes, at de arbejder, der bærer Fabritius-mestermærker også virkelig er udgået fra deres egne værksteder på Købmagergade. At dette også gælder adskillige af Rosenborgs usignerede juveler og guldsager turde være utvivlsomt, og det gæl-der vel også brillantindfatningen om den miniature af Christopher Fabritius' svoger, hofkirurgen HANS FRIEDRICH WOHLERT, hvoraf Medicinsk-histo-risk Museum i 1908 fik et fotografi, desværre uden at giveren kredslæge Kr. Carøe oplyste, hvor originalen da fandtes. Den er nu i ukendt besiddelse.

Kilder og register illustrationsfortegnelse

76. Snustobaksdåse af guld. Damedåse (p. 149)

K I L D E R

Af kilderne anføres her kun de vigtigste trykte fremstillinger og arkivalier, medens der er set bort fra alle detailoplysninger, hentet fra talrige trykte og især utrykte kilder.

F. B. og L. P. Fabricius: Danske Slægter Fabritius VI. Hofjuvelerslægten Fabritius, Kbh. 1929.

C. Nyrop: Meddelelser om dansk Guldsmedekunst, Kbh. 1885.

Jørgen Olrik: Danske Sølvarbejder fra Renaissanceen til vore Dage, Kbh. 1915.

Jørgen Olrik: Danske Guldsmedes Mærker, Kbh. 1919.

Aage Sølvér: Danske Guldsmede og deres Arbejder gennem 500 Aar, Kbh. 1929.

Chr. A. Bøje: Danske Guld og Sølvmedemærker før 1870, Kbh. 1946.

Gudmund Boesen og Chr. A. Bøje: Gammelt dansk Sølv til Bordbrug, Kbh. 1948.

Gudmund Boesen og Erik Lassen: De danske Dronningers Guldtoilette, Kbh. 1955.

Albert Fabritius: Oberst Peymanns Fabritius-dåse (i Det danske Kunstindustrimuseums Virksomhed April 1949-Marts 1954, Kbh. 1956, s. 16-26).

A. Strange Nielsen: Plet- og Knapfabrikken i Kirke Saaby (i Fra Københavns Amt, 1943, s. 77-86).

Guldsmedelaugets arkiv i Københavns Stadsarkiv.

Partikulærkammerets arkiv i Rigsarkivet (registrant 105).

Inventarer og chatolkassens pretiosabeholdning (sst.).

Hof- og Stadsrettens arkiv. Eksekutorskifter 3/11 Frederik Fabritius 1797. (Landsarkivet for Sjælland m. v.).

77. Signetaftryk 1750 (p. 153)

REGISTER

De i regnskaberne s. 67–99 nævnte kongelige personer er ikke optaget i registret

- Adelsvärd, Erik Göran friherre(?), 99.
Adelsvärd, se Adelsvärd.
Ahlefeldt, Anna Dorothea, hofdame, 88.
Ahlefeldt, Cai Wilhelm(?), landråd, 103.
Ahlefeldt, Conrad Wilhelm greve, general, 100.
Anker, Bernt, konferensråd, 98.
Anker, Jess, grosserer, 98.
Anker, Peder, generalkrigskommissær, norsk statsminister, 97.
Anna Sophie, dronning, 129, 134.
Augusta, prinsesse af Hessen-Kassel, 139.
Banner, Niels Sørensen, sognepræst, 13.
Bastholm, Christian, konfessionarius, 100.
Bay, Søren, 15.
Beaufort, »rector« i London, 102.
Beck, Andreas Nielsen, guldsmed, 30.
Berlichingen, Francisca Hieronyma von, hofdame, 98.
Berling, Jørgen Mathias, guldsmed, 15.
Bernstorff, Christian Günther greve, statsminister, 101, 105.
Berntz, David Johan, hørkræmmer, rådmann, 18.
Berntz, Gundel, 18f.
Bielefeldt, Carl Frederick, general, 98.
Bjørn, Ivar, sognepræst, 105.
Blixen-Finecke, C.F.A.B. baron, 139.
Bluhme, Johannes Bartholomæus(?), kasserer, 102.
Bodendick, livkirurg, 103.
Borgensstierna, Carl, generaladjutant, 101.
Borrebye, Peter, guldsmed, 30, 154.
Brackel, Sophie Amalie(?), 99.
Bredal, Niels Iversen, guldsmedesvend, 32.
Brockenhuus, Ludvig, overhofmester, 98.
Bruun, Cathrine Marie, 24.
Bruun, Urban, amtsforvalter, justitsråd, 24.
Brünniche, Peter, maler, 20.
Buch, Maren Hansdatter, 13.
Buchwald, Niels Fabritius, professor, 37.
Bülow, mecklenborgsk kammerherre, 96.
Bülow, Johan, gehejmekonferensråd, 63, 103.
Callenberg, August Reinecke Carl greve, sachsisk minister, 96.
Carl, prins af Hessen, 95, 97, 102, 103, 104, 122.
Carnall, Carl Henrik dc, kammerpage, 101.

- Caroline Amalie, dronning, 134.
 Carstensen, sekretær, 58.
 Catharina II, kejserinde, 121.
 Cederström, Bror friherre, hofmarskal, 96.
 Charlotte af Danmark, landgrevinde af Hessen-Kassel, 139.
 Charlott Sophie, hertuginde af Mecklenburg-Schwerin, 139.
 Christensen, N., guldsmed, oldermand, 24.
 Christian V, konge, 121, 134.
 Christian VI, konge, 122, 128, 129, 131, 141.
 Christian VII, konge, 121, 137, 138.
 Christian (VIII) Frederik, prins, 122, 138, 140, 144.
 Christian, prins af Hessen, 99, 101.
 Christophersdatter, Mette, 13.
 Classen, se Clausen.
 Clausberg, Christlieb von, etatsråd, toldkammerer, 75.
 Clausen, Peter, generalguvernør (anført som Classen), 100.
 Colbjørnsen, Christian, højesteretsjustitiarius, 99.
 Colbjørnsen, Edvard, konferensråd, 96.
 Colditz, Carl Diedrich(?), major, 105.
 Conradi, Stephanus, læredreng, 32.
 Costa, la, chargé d'affaires, 103.
 Duwall, Johan Didrik friherre, general-løjtnant, 100.
 EW, kunstnersignatur(?), 147.
 Eickstedt, Hans Henrik von, general, 100.
 Erlund, Christian, postdirektør, 58.
 Fabricius (Schmidt), Christen Rasmussen, sognepræst, 13.
 Fabricius, Christopher Frederiksen, guldsmed, 12-15, 29, 37-39, 56, 143.
 Fabricius, Frederik Christensen, sognepræst, 13.
 Fabricius, Henrik Christophersen, 55.
 Fabricius, Henrik Christophersen (2), 56.
 Fabricius, Karen Christophersdatter, 14, 29, 55.
 Fabricius, Marie Christophersdatter, 55.
 Fabritius, Catharine Amalie, figurantinde, 37.
 Fabritius, Cathrine Marie, g. Hegelund, 57, 58.
 Fabritius, Christopher (II), hofjuvelerer, gardein, 12, 17-19, 30f., 56, 62, 64, 79-93, 127, 132, 135, 136, 141, 142, 144, 145, 147, 153, 154.
 Fabritius, Ellen Margrethe, 37.
 Fabritius, Frederik (I), hofjuvelerer, stadshauptmand, 12f., 15-17, 29f., 37f., 55, 61, 64, 67-78, 128, 129, 130, 132, 141, 143, 144, 151, 153.
 Fabritius, Frederik (II), hofjuvelerer, gardein, 12, 18, 20-24, 31-33, 63, 64, 95-124, 138, 139, 140, 141, 142, 147, 149, 153, 154.
 Fabritius, Friderica Christina, 18, 30, 153, 154.
 Fabritius, Hans-Fredrik, overlege, 154.
 Fabritius, Hans Urban Wohlert, se Fabritius, Urban.
 Fabritius, Henrik, 57.
 Fabritius, Jacob Gregorius Graah, gardein, 12, 24, 151.
 Fabritius, Jodochus, 57.
 Fabritius, Jørgen Ludvig, guldsmed, 12, 24f., 31, 33, 37, 149, 154.
 Fabritius, Kirstine, 58.
 Fabritius, Ludvig, overlærer, 37.
 Fabritius, Mette Kirstine, 58.
 Fabritius, Sophus, typograf, 37.
 Fabritius, Urban, kaptajn, 24, 154.
 Federhoff, Niels, guldsmedesvend, 31.
 Ferdinand af Braunschweig, hertug, 96.
 Fich, Jacob Hansen, guldsmedesvend, 31.
 Fistaine, Antoine, guldsmed, 63, 64.
 Fistaine, Jean François, guldsmed, 64.

- Fjeldsted, Michael, stadshauptmand, 16.
 Frederik IV, konge, 123, 129, 130.
 Frederik V, konge, 122, 134, 138, 141.
 Frederik (VI), kronprins, 121, 122.
 Frederik, arveprins, 122, 139, 140.
 Frederik af Hessen, prins, 98.
 Frontin, Pierre, guldsmed, 86, 104.
 Galtrup, Hans Diderich, kaptajn, 101.
 Gerner, Henrik, kommandørkaptajn, 122.
 Giedde, Werner Hans Rudolph Rosenkrantz, kammerherre, 100.
 Gottländer, Poul Poulsen, guldsmed, 13 f., 47.
 Gottländer, Søren Poulsen, se Judichær.
 Graah, Jacob Gregorius, generalkrigskommissær, 96
 Graff, Anders Jørgensen, guldsmed, 15.
 Greve, Arent Jansen d. æ., guldsmed, 31.
 Greve, Arent Jansen d. y., guldsmed, 31.
 Guillemot, Michel Fridrich, guldsmed, 111.
 Gustaf III, konge, 121.
 Haar, Claus Severin, guldsmedesvend, 31.
 Hammerich, jæger, 106.
 Hancke, Daniel Abraham, dr. med., 73, 75.
 Hartmann, Hans, staldmester, 75.
 Hauch, Adam Wilhelm, overkammerherre, 102.
 Haven, P. N. von, gardein, 129, 130.
 Haxthausen, Johan Philip baron, major 97.
 Hegelund, Cathrine Marie, se Fabritius.
 Heiberg, Thomas Severin, sognepræst, 18, 20, 30.
 Hiorteberg, Zacharias, guldsmedesvend, 33.
 Hofman, Hans de, konferensråd, 102.
 Holck, Margrethe comtesse, hofdame, 91.
 Holck-Winterfeldt, Juliane Marie comtesse (anført som Winterfeldt), 106.
 Holling, Asmus Friedrich, guldsmed, 154.
 Holstein, Charlotte Amalie von, f. v. Plessen, 68.
 Holstein, Sophie Charlotte Hedevig comtesse, 105.
 Holsten, Hans baron, admiral (? anført som baron Holstein), 97.
 Holten, Christian, oberstløjtnant, 100.
 Holtermann, Anthon Ulrich, major, 102.
 Horn af Åminne, Claës greve, general, 100.
 Hornemann, Hans(?), major, 98.
 Høegh-Guldberg, Ove, statsminister, 100, 103.
 Høyer, Cornelius, miniaturemaler, 96, 139.
 Jaquin, botaniker, 100.
 Jensen, Ebbe, købmand, 13.
 Jensen, Sophie Dorothea Elisabeth figurantinde, 25.
 Johnsen, Niels, guldsmed, 14, 29, 151
 Jonsen, Cathrine Marie, 15.
 Jonsen, Christopher, guldsmed, 14.
 Jonsen, Dorthé Kirstine, 15.
 Jonsen, Jonas Henrik, 14.
 Jonsen, Mette Sophie, 15.
 Judichær (Gottländer), Søren Poulsen, metriker, 13.
 Juliane af Danmark, 122.
 Juliane, prinsesse af Hessen, 101.
 Juliane Marie, dronning, 121, 124, 139.
 Junge, Nicolai, guldsmed, 151.
 Jürgensen, Urban, urmagerfirma, 20.
 Jørgensen, Jørgen, hofurmager, 20.
 Kaas, Frederik Christian (1725-1803), admiral, 96.
 Kaas, Hans Michael, generaladjutant, 105.
 Kirchhoff, Johan Hieronimus, kaptajn, 104.
 Klitgaard, Svend Jensen, guldsmed, 30.

- Klopstock, Friedrich Gottlieb, digter, 122.
- Knuth, Vilhelmine Margrethe(?) comtesse, hofdame, 91.
- Koës, Georg Ditlev Frederik, finansråd, 102.
- Krogh, Caspar Herman von, general, 101.
- Krogh, Stie, kammerherre, 102.
- Krogh, Theodor Christian(?), oberst, 102.
- Kunzen, F. L. Ae , komponist, 103
- Köppern, Carl Friedrich, major, 98, 102.
- Köppern, Otto Friedrich Adolf, generalmajor, 97, 100, 101, 104.
- Lange, Christian, guldsmedsvend, 32.
- Langemann, Nic., guldsmed, 127.
- Larsen, Niels, se Lauridsen.
- Lassenius, . . . læredreng, 31.
- Lauridsen, Niels, guldsmed, 15.
- Leo, Wilhelm Philip, guldsmedsvend, 32.
- Leopold II, kejser, 121.
- Lercke, Frederik, guldsmedsvend, 31 f.
- Levetzau, Anna Margarethe, hofdame, 88.
- Lindbach, Christian, guldsmed, 64.
- Linde, Lorenz, guldsmed, 15.
- Linde, Marie Elisabeth, 15.
- Linde, Nicolai, guldsmed, 15, 64.
- Linde, Ursula Christiane, 17.
- Louis XIV, konge, 136.
- Louise, dronning, 129.
- Louise af Danmark, Frederik VI's datter, 141.
- Louise af Danmark, landgrevinde af Hessen, 98, 101, 103, 105, 122, 141.
- Louise Augusta, hertuginde af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Augustenburg, 121, 122.
- Ludolf, Conrad, gardein, 144, 153.
- Lund, guldsmed, 107.
- Luther, Martin, reformator, 122.
- Lütken, Christian, kommandør, 102.
- Lützow, Hugo Christian, major, 99.
- Mansbach, Johan Frederik friherre von, general, 98, 101.
- Maria Theresia, kejserinde, 121.
- Marschal, greve, 99.
- Mehl, Nicolai, guldsmed, 18, 30, 132.
- Meller, Johan Christian, præsident, 58.
- Moltke, Louise, overhofmesterinde, 88.
- Moltke, Verner Jasper Andreas, stiftamtmand(?), 102.
- Monrad, Erik, guldsmed, 30.
- Motz, major, 103.
- Mucius, Anton, se Mutzius.
- Munck, Christian Philip, guldsmedsvend, 32.
- Munck, Hans, kommandørkaptajn, 97.
- Mundt, Cathrine Elisabeth, 15, 56.
- Mundt, Jodochus Henrik, guldsmed, 15, 29, 56.
- Mundt, Jodochus Henrik, stadskaptajn, 15.
- Mundt, Philip, juvelerer, 15.
- Mutzius, Anton, guldsmed, 32.
- Möllersvård, Otto Reinhold, oberstløjtnant, 101.
- Møsting, Frederikke Louise, kammerfrøken, 100.
- Møsting, Johan Sigismund von, finansminister, 102, 103.
- Nielsdatter, Catharina Augustine, 15.
- Nielsen, Peter, læredreng, 32.
- Nissen, madame, 103.
- Norman, Andreas, guldsmed, 129.
- Numsen, Christian, gehejmekonferensråd, 97, 103.
- Numsen, Frederikke, hofdame, 88.
- Næboe, Christian Peter, guldsmed, gardein, 24, 32.
- Næboe, Hans Peter, guldsmedsvend, 32.
- Nørregaard, Frederik, guldsmed, 33.
- Obelitz, Balthazar Ludvig, kammerjunker(?), 97

- Olsen, Mathias, guldsmedesvend, 18, 30, 132.
- Oxenstierna, Johan Gabriel greve, riksmarskalk(?), 99.
- Pape, Margrethe Christine, guldsmede-
enke, 64.
- Pedersen, Poul, guldsmed, 31.
- Petersen, Poul Christian, guldsmede-
svend, 31.
- Petresch, Christian, guldsmedesvend,
33.
- Petresch, Jens Ebbesen (Espersen), guld-
smedesvend, 32.
- Peymann, Christian Frederik Herman,
general, 100.
- Pihl, Niels, guldsmed, 64.
- Platou, Carl Wilhelm, kommandør,
102.
- Plessen, Charlotte Amalie von, se
v. Holstein.
- Pohle, H. J., miniaturemaler, 128.
- Raben, Margaretha, se Reventlow.
- Rafn, Christopher, kaptajnløjtnant(?),
97.
- Rasoumovsky, russisk minister, 97.
- Reich, David, guldsmed, 31.
- Reisenhoff, Marcus, guldsmed, 14.
- Reventlow, Margaretha grevinde, født
Raben (anført som overkammer-
herreinden), 90.
- Rosen, Gustav Frederik greve von, hof-
marskalk(?), 101.
- Rosing, Michael, skuespiller, 104.
- Rothe, Carl Adolph, admiral, 97.
- Ryge, Immanuel Christian, finansdepu-
teret, 106.
- Rømeling, Patroclus(?), kaptajn, 104.
- Røymand, Andreas, guldsmed, 151.
- Sacken, Carl von, russisk gesandt, 99,
121.
- Saloman, Elias, livlæge (anført som
Salomon), 101.
- Schack-Rathlou, J. O., gehejmeråd,
97.
- Schindel, Otto Friderich von, lojtnant,
102.
- Schmidt, Christen Rasmussen, se Fabri-
cius.
- Schou, Jens Sander, guldsmed, 64.
- Schrader, C. F., miniaturemaler, 138,
142.
- Schrader, H. J., miniaturemaler, 142.
- Schrader, Johan Philip, stensliber, 31 f.
- Schulz, J. A. P., komponist, 105.
- Schwerin, Johan Bogislaus von, kam-
merpage, 101.
- Skeel, Jørgen Erik, statsminister(?), 101.
- Sophie Frederikke, arveprinsesse, 122,
139.
- Sophie Hedvig af Danmark, 129.
- Sophie Magdalene, dronning, 121, 128,
132, 134, 141.
- Sophie Magdalene, prinsesse af Slesvig
Holsten Glücksborg, 104.
- Sperling, Sophie Magdalene von, hof-
dame, 103.
- Sprein, Magdalene Dorthea, kammer-
jomfru, 102.
- Stampe, Holger baron, kammerherre,
102.
- Steffensen, konservator, 138.
- Strahlendorff, württembergsk kam-
merherre, 99.
- Struensee, J. F., statsmand, 121.
- Strömfelt, Carl Axel greve, hofmar-
skal, 96, 103.
- Suhm, P. F., kammerherre, 99.
- Svidtzer, Henrik Hansen, hofklein-
smed, 14.
- Svidtzer, Karen Henriksdatter, 15, 56.
- Svidtzer, Kirsten Henriksdatter, 14, 55,
56.
- Soehenthal, Georg Wilhelm rigsfri-
herre, 76.
- Thaarup, Thomas, digter, 103.
- Thorsteinsson, Sivert, guldsmed, 136.
- Thrige, Peter Nicolai, guldsmed, 31 f.,
111.

Tuxen, Louis de, kaptajn, 101.
Tønder, Raphael Henrich, admiral, 97.
Ungern-Sternberg, 99.
Warnstedt, Frederik Carl von, jæger-
mester, 97, 98, 103.
Warnstedt, Hans Wilhelm von, teater-
direktør, kammerherre, 99.
Werum, Christian, guldsmed, 64, 154.
Westphal, baron von, 96.

Vind, familievåben, 144.
Winther, Christine, guldsmedecne, 64.
Wodroff, Ursula Christiane, 17.
Wohlert, Hans Friedrich, hofkirurg, 58, 142, 154.
Wolzogen, kommandør, 99.
Wrede, Fabian greve, feltmarskalk(?), 101.

*78. Papirkniv af sølv. Udført 1945 af A. Michelsen efter tegning af
Frederik (I) Fabritius (fig. 46)*

ILLUSTRATIONER

Liste des illustrations

- Snustobakdåse af guld med mosagat (se s. 147), omslag.
 Tabatière en or avec agate mousseuse (voir p. 147), couverture.
 Slægtens våbenmærke, tegnet af Fr. Britze, titelvignet.
 Signe d'écu de la famille, dessiné par Fr. Britze, vignette du frontispice.
1. Christopher Frederiksen Fabricius' mestermærke (Bøje nr. 229) 13
 Poinçon de Christopher Frederiksen Fabricius.
  2. Frederik (I) Fabritius. Malet efter 1741 af Johan Hørner. Tilhører Karen og Albert Fabritius 17
 Frederik (I) Fabritius. Peint après 1741 par Johan Hørner. Appartient à Karen et Albert Fabritius.
  3. Christopher (II) Fabritius og hustru. Malet 1752 af Peder Als. Tilhører Statens Museum for Kunst 19
 Christopher (II) Fabritius et son épouse. Peint en 1752 par Peder Als. Appartient au Musée des Beaux-Arts de l'État danois.
  4. Frederik (II) Fabritius. Malet 1767 af Peter Brünniche. Tilhører overlæge Hans-Fredrik Fabritius, Namsos. Bagpå billedet er klæbet en seddel, hvorpå står skrevet: Pro Memoria. Dette mit Portrait blev malet Aaret 1767 udi Paris af nueværende Herr Cansseliraad og Flodemaleri [!] Brynneke Da hand og ieg vare der samlede for at studere vær sin Kunst. Det blev min Søn Urban Wolert Fabritius opsent til Norge d. 6.e Augustij 1807 med den Anmodning, at om Hand mod Formodning skulle døe i Ugiffit Stand Eller som gifft uden Sønner, da at lade dette levere til den af hans Brødere, som Hand seer, der haver Sønner, der arter sig vel, paa det at dette kunde blive i Familien fra Søn til Søn, oplever min Urban den Glæde, som ieg i dette Øyeblik føler, nu jeg skriver dette, som ieg takker min Gud for, Da er ieg overbevist om, at Hand ikke med mindre Glæde Enn ieg anbefale dette Malerie til Een lige saa værdig Søn, som hand selv er. Kiøb.havn d. 6. August 1807. Frid.eri Fabritius. Kongelig Hoff Juweller og Stadts Wardein 21
 Frederik (II) Fabritius. Peint en 1767 par Peter Brünniche. Au verso du portrait il a été collé une fiche indiquant que le portrait a été peint en 1767 à Paris.
  5. Frederik (II) Fabritius. Fotografi af nu forsvunden pastel. Tilhørte afdøde marineingeniør Carl Valdemar Henrichsen. En pastel af hustruen, pendantbillede, tilhører maskinmester Aage Henrichsen, København 23
 Frederik (II) Fabritius. Photographie d'un pastel maintenant disparu. Appartenait à feu Carl Valdemar Henrichsen, ingénieur de la marine. Un pastel de l'épouse, y faisant pendant, appartient à M. Aage Henrichsen, maître mécanicien, à Copenhague.
  6. Frederik (I) Fabritius' krystalsignet. Spejlmonogram (se s. 153) 25
 Cachet en cristal de Frederik (I) Fabritius. Monogramme inversé (voir p. 153).
  7. Spiseske af sølv 1710 (se s. 143) 26
 Cuiller à manger en argent de 1710 (voir p. 143).

8.	Frederik (I) Fabritius. Miniature. Tilhører fru Agnete Lieberkind, født Bang	29
	Frederik (I) Fabritius. Miniature. Appartient à Madame Agnete Lieberkind née Bang.	
9.	Jodochus Henrik Mundts mestermærke 1706 (Bøje nr. 223)	30
	Poinçon de Jodochus Henrik Mundt 1706.	
10.	Frederik (I) Fabritius' mestermærke (Bøje nr. 312)	30
	Poinçon de Frederik (I) Fabritius.	
11.	Christopher (II) Fabritius' mestermærke (Bøje nr. 389)	30
	Poinçon de Christopher (II) Fabritius.	
12.	Sammes gardeinmærke (Bøje s. 13)	30
	Marque de contrôle de celui-ci.	
13–18.	Frederik (II) Fabritius' gardeinmærker (nr. 14 også benyttet som mestermærke på sølvarbejde) (Bøje s. 13 og tillæg s. 9)	32
	Marques de contrôle de Frederik (II) Fabritius (le no. 14 aussi employé comme poinçon à des ouvrages en argent).	
19–20.	Sammes mestermærker (på guldarbejde) (Bøje nr. 594 og tillæg s. 9)	33
	Poinçons de celui-ci (à des ouvrages en or).	
21.	Jacob Fabritius' gardeinmærke (Bøje s. 14)	33
	Marque de contrôle de Jacob Fabritius.	
22.	Ludvig Fabritius' mestermærke (Bøje nr. 889)	33
	Poinçon de Ludvig Fabritius.	
23.	Stempler på de fig. 58 gengivne sølvfade (s. 149)	33
	Marques aux plats en argent reproduits sous la fig. 58 (voir p. 149).	
24.	Jacob Fabritius' probérnål (se s. 151). Tilhører Kunstindustrimuseet	34
	Touchau de Jacob Fabritius (voir p. 151). Appartient au Musée des Arts Décoratifs.	
25.	Receptbogens side 28–29	36
	Pages 28–29 du formulaire de recettes.	
26.	Sukkerbøsse af sølv (se s. 145). Privateje	38
	Saupoudreuse à sucre en argent (voir p. 145). Propriété privée.	
27–28.	Tegninger fra receptbogen	40
	Dessins du formulaire de recettes.	
29–30.	Ligeså	42
	Idem.	
31–32.	Ligeså	44
	Idem.	
33–34.	Ligeså	46
	Idem.	
35–37.	Ligeså	48
	Idem.	
38–40.	Ligeså	50
	Idem.	
41–43.	Ligeså	52
	Idem.	

44-46. Ligesaå	54
Idem.	
47. Receiptbogens side 81	57
Page 81 du formulaire de recettes.	
48. Frederik (I) Fabritius' krystalsignet 3. side (se s. 153)	58
3 ^e côté du cachet en cristal de Frederik (I) Fabritius (voir p. 153).	
49. De danske dronningers guldoilette (se s. 144)	60
Toilette en or des reines danoises (voir p. 144).	
50. Smykkenål (se s. 128). Tilhører Rosenberg	65
Barrette (voir p. 128). Appartient au Musée de Rosenberg.	
51-52. Skrivetøj af guld (se s. 128). Tilhører Rosenberg	66
Ecritoire en or (voir p. 128). Appartient au Musée de Rosenberg.	
53. Regningen på dronningekronen (se s. 132)	71
Mémoire de la couronne de la reine (voir p. 132).	
54. Krigsspilsfigurer (se s. 135). Tilhører Rosenberg	80
Figures de jeu de guerre (voir p. 135). Appartiennent au Musée de Rosenberg.	
55. Klokke til klingbeutel (se s. 136). Tilhører Rosenberg	89
Clochette de bourse à quêter (voir p. 136). Appartient au musée de Rosenberg.	
56. Tepotte af sølv (se s. 144). Privateje	93
Théière en argent (voir p. 144). Propriété privée.	
57. Souvenirtui (se s. 138). Tilhører Rosenberg	94
Etuí de souvenir (voir p. 138). Appartient au Musée de Rosenberg.	
58. Sølvfade (se s. 149). Privateje	110
Plats en argent (voir p. 149). Propriété privée.	
59. Kjæde-Selskabs ordenstegn (se s. 149)	113
Décorations de la Société de La Chaîne (voir p. 149).	
60. Urban Fabritius' ur med faderens inskription (se s. 154)	117
Montre d'Urban Fabritius avec l'inscription du père (voir p. 154).	
61. Emailplade til H. F. Wohlert-miniature (se s. 142). Tilhører Rosenberg ...	126
Plaqué en émail pour la miniature de H. F. Wohlert (voir p. 142). Appartient au Musée de Rosenberg.	
62. Lågbæger af guld (se s. 130). Tilhører Rosenberg	131
Gobelet en or à couvercle (voir p. 130). Appartient au Musée de Rosenberg.	
63. Dronningekronen fra 1731 (se s. 130)	133
Couronne de la reine de 1731 (voir p. 130).	
64. Stokkeknep (se s. 136). Tilhører Rosenberg	137
Pomme de canne (voir p. 136). Appartient au Musée de Rosenberg.	
65. Kårdefæste (se s. 140). Tilhører Rosenberg	140
Poignée d'épée (voir p. 140). Appartient au Musée de Rosenberg.	
66. Gulddåse med mosagat (se s. 147 og omslag). Tilhører Kunstindustrimuseet	143
Tabatière en or avec agate mousseuse (voir p. 147 et couverture). Appartient au Musée des Arts Décoratifs.	
67. Snustobakdåse af sølv (se s. 145). Privateje	145
Tabatière en argent (voir p. 145). Propriété privée.	

68–69.	Snustobakdåse af guld i rødt saffiansetui (se s. 147). Privateje	146
	Tabatière en or en étui de maroquin rouge (voir p. 147). Propriété privée.	
70.	Snustobakdåse af guld (se s. 147). Prospekt af Gammel torv med allegorisk Hafniafigur. Tilhører Kunstindustrimuseet	148
	Tabatière en or (voir p. 147). Vue de Gammel torv avec figure allégorique de Copenhague. Appartient au Musée des Arts Décoratifs.	
71.	Samme bund med uidentificeret gadebillede (Vesterbrogade?)	148
	Fond de celle-ci avec gravure de rue non-identifiée (Vesterbrogade?).	
72.	Samme. Alléen udenfor Nørreport.	150
	Idem. L'allée hors de Nørreport.	
73.	Samme. Alléen udenfor Vesterport	150
	Idem. L'allée hors de Vesterport.	
74.	Samme. Strandpromenaden ved Classens have.	152
	Idem. Strandpromenaden près du jardin de Classen.	
75.	Samme. Vesterbrogade og indgangen til Frederiksberg allé (Jernporten).	152
	Idem. Vesterbrogade et l'entrée de l'allée de Frederiksberg (porte de fer).	
76.	Snustobakdåse af guld (damedåse) (se s. 149). Tilhører Kunstindustrimuseet.	156
	Tabatière en or (boîte de dame) (voir p. 149). Appartient au Musée des Arts Décoratifs.	
77.	Signetaftryk fra Købmager kvarters kompagniprotokol 1750 (voir p. 153).	158
	Empreinte de cachet du registre de la compagnie du quartier de Købmager 1750 (voir p. 153).	
78.	Papirkniv af sølv udført af A. Michelsen 1945 efter tegning af Frederik (I) Fabritius (se fig. 46). Tilhører Albert Fabritius	164
	Ouvre-lettres en argent, exécuté par A. Michelsen 1945 d'après le dessin de Frederik (I) Fabritius (voir fig. 46). Appartient à Albert Fabritius.	